



NR. 7 2020 100. ÅRGANG



SLUTT PÅ HØYTLESNING

I retten kan alle lese
selv, foreslår Domstol-
kommisjonen.

SIDE 12



KLASSEJUSS PÅ NORSK

Tydeligst i
strafferetten,
mener advokat.

SIDE 42



FORSTÅR MR-MOTVILJE

Mener ordlyd
i ny regel er løs
i kantene.

SIDE 50

JUSSTUDIET FÅR KRITIKK

Avstanden til samfunnet
er for stor, mener advokater

Nye bøker på Juridika



På Juridika finner du Universitetsforlagets jusstidsskrifter, fagbøker og ajourførte lovkommentarer samlet på ett sted.

Juridika
en tjeneste fra Universitetsforlaget

INNHold

Nr. 7 2020



BER JUSSUTDANNINGEN ENDRE RETNING

Jurist- og advokatyret er i voldsom utvikling, og vil se helt annerledes ut om ti år. Jusstudiet bør bygge bro mellom ulike fagdisipliner og bryte ned siloer, sier Sverre Tyrhaug, managing partner i Thommessen.

TEMA SIDE 14

FASTE SPALTER:

Bøker
SIDE 40

Lederens
kommentar
SIDE 49

Debatt
SIDE 50

Advokatansvar
SIDE 57

Medlemsnytt
SIDE 58

Nytt om navn
SIDE 60

Sosiale medier
SIDE 67



Nye takter i retten

Yngve Svendsen i Domstolkommisjonen vil hindre at nye krav, påstandsgrunnlag og bevis legges frem i lagmannsretten.

SIDE 12



Hører seg frem

Jeg hadde en lagdommer som satt en hel ankeforhandling og ikke fikk med seg at jeg er blind, sier Lotte Tvedt hos Regjeringsadvokaten.

SIDE 44



Jussheltene er kommunale

Jeg vil tippe at hvis man skal finne juridiske helter akkurat nå, vil det være innenfor kommunalforvaltningen, sier jusprofessor Hans Petter Graver.

SIDE 54

SAGT I DETTE BLADET

– For mange bedrifter er terskelen så høy for å søke juridisk bistand at de roter seg bort i ting de kunne ha styrt unna, om de hadde hatt juridisk rådgivning i forkant.

William G. Bugge, sjef for ny advokatforsikring i IF, SIDE 8

– Hvorfor i alle dager har vi ikke bestemmelser i domstolloven som regulerer hvordan domstolene skal opprettholde sin funksjon i en krisesituasjon?

Jon Wessel-Aas, Advokatforeningens leder, SIDE 49

– Formuleringen «innleide advokater» oser av mistillit. Er advokatbetenknin- gers omdømme så dårlig som det her er gitt uttrykk for?

Hans Stenberg-Nilsen, pensjonert advokat, SIDE 52

LEXUS SELF-CHARGING *HYBRID* NYE LEXUS RX

EN EGEN DRIVKRAFT

Den originale selvladende luksushybriden er nå bedre enn noensinne. Kjøreegenskapene er finslipt, en ny berøringsskjerm med smarttelefonintegrasjon via Apple CarPlay og Android Auto gir deg full kontroll, BladeScan™ smartlysteknologi sørger for oversikt uten sidestykke og siste generasjon av Lexus Safety System+ gjør dette til tidenes sikreste RX. Drivkraften vår er kontinuerlig forbedring. Kanskje det er derfor Norges mest fornøyde bileiere kjører Lexus.

Opplev RX 450h på lexus.no



RX 450h
Fra 820 100



Vinner av Autoindex-undersøkelsen ni år på rad.
Les mer på www.lexus.no/autoindex. Forbruk blandet kjøring (WLTP): 7,6-7,9 l/100 km, CO2 173-179 g/km. Bilen på bildet har ekstrautstyr. Pris er levert Oslo.



REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALIST

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

JOURNALIST

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

REDAKSJONSRAÐ

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Silje Christine Hellesen
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

FORSIDEFOTO

Ola Gamst Sæther

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo



En statsmakt uten stjerne

Domstolkommisjonen leverte sin andre delutredning 30. september, en begivenhet som ikke akkurat ble teppebombet i pressen. Dagen derpå hadde kommisjonsleder Yngve Svendsen et innlegg om hovedkonklusjonene i Aftenposten, men ellers var det fint lite oppmerksomhet i riksdekkende media.

Selv blant presumptivt jussinteresserte lesere ble utredning møtt med et skuldertrekk. Advokatbladet skrev fem nettsaker om kommisjonens anbefalinger samme dag som NOU-en ble lagt frem, men ingen av sakene toppet vår best-lest-liste.

Domstolkommisjonens ferske 372 sider lange rapport fortjener bedre enn som så.

— Antagelig er det riktig å si at det ikke tidligere er gjort en like bred gjennomgang av domstolenes organisering og virksomhet, sa kommisjonsleder Yngve Svendsen da han overrakte utredningen.

Kommisjonen har gjort et imponerende stykke arbeid, ikke bare med å gjennomgå alle de nitty-gritty sidene av domstolenes gjøremål og struktur, men har også levert en overordnet og faktatung analyse av domstolenes rolle i rettsstaten og demokratiet.

Siden den ble oppnevnt i august 2017 for å utrede domstolenes organisering og uavhengighet har kommisjonen aktivt invitert offentligheten til å komme med synspunkter, og deltatt på store og små debattarenaer for å få innspill. Et stort antall fagpersoner har bidratt til arbeidet.

— Dere har arbeidet med et område der ethvert forslag om endring, reformering og modernisering avstedkommer ganske store debatter. Det er en sunn demokratisk refleks, men det betyr at det er krevende å få til endringer, sa justisminister Monica Mæland da hun mottok den ferske rapporten på septembers siste dag.

Hun vet hva hun snakker om. Den første utredningen om domstolstruktur og sammenslåinger skapte rabalder da den kom i oktober i fjor. Allerede før høringsfristen var passert i juni, la opposisjonen ballen død. Et flertall på Stortinget, bestående av Ap, Frp, Sp og SV, sendte ut en felles melding der de varslet at de ikke ville stemme for sammenslåinger i Stortinget.



Faksimiler fra Advokatbladet.no

I en lang rekke av forslagene i den ferske NOU'en, blant annet til effektivisering av saksgangen og til spesialisering av dommere, forutsetter Domstolkommisjonen at domstoler slås sammen, i alle fall administrativt, til større enheter.

Dersom Stortinget fastholder sin motvilje mot enhver form for sammenslåing, vil mange av forslagene ikke kunne gjennomføres. Å si at det er synd for domstolene og rettspleien er et understatement.

De to utredningene kommisjonen har forfattet (NOU 2020: 11 Den tredje statsmakt og NOU 2019: 17 Domstolstruktur) er rett og slett litt rock'n roll for alle jussnerder. Ikke bare gir de oversikt over status quo og utfordringer, men foreskriver helt nødvendige endringer for å utvikle domstolene i takt med tiden.

De bør leses også av andre som har, eller burde ha, omsorg for den tredje statsmakt. Yngve Svendsen er åpenbart en klok mann med mye på hjertet. Han og Domstolkommisjonen bør lyttes til.

Dessverre har domstolene ingen funklende medieyndling som offentligheten låner øre til. Det kunne den ha trengt.

NINA SCHMIDT

Nina Schmidt

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602





På CareOfCarl.no finner du både moderne og klassiske herreklær, sko og tilbehør til menn i alle aldre. Vi er opptatt av stil og kvalitet og samarbeider kun med autoriserte leverandører, både kjente internasjonale varemerker og nordiske varemerker samt designere. Personlig service er viktig for oss og vi tilbyr rask levering, fri frakt og fri retur – alt for at det skal være enkelt å handle hos oss.

CARE of CARL

CAREOFCARL.NO



Cecilie Amdahl leder Advokatforeningens lovutvalg for skatterett.

Søksmålsadgang i skattesaker

Forslaget om å begrense hvilke skattevedtak som kan overprøves av domstolen bør skrinlegges, mener Advokatforeningen. Også Sivilombudsmannen er kritisk.

Det er spesielt ett forslag som er uheldig, mener Advokatforeningen: At man bare skal kunne gå til søksmål over avgjørelser fra skattemyndighetene som det er klageadgang på.

Konkret foreslås å erstatte annet ledd i skatteforvaltningsloven § 15-1 for å tydeliggjøre at tvisteloven § 1 til 3 - som blant annet sier at det kan reises sak for domstolene om rettskrav - ikke gjelder for

søksmål om saker etter skatteforvaltningsloven. Foreningen anbefaler at denne delen av forslaget ikke bør gjennomføres.

Sivilombudsmann Hanne Harlem skriver at det «foretas mangelfulle vurderinger fra skattekantorenes side i de sakene som det nå foreslås å fjerne søksmålsadgangen for».

Forslaget innebærer at det ikke lenger vil være adgang til å gå til søksmål over avslag på anmodninger om endring av skaffefastsettelse etter skatteforvaltningsloven § 12 - 1.

«Ombudsmannen mottar jevnlig klager over skattekantorenes avslag på anmodninger om endring etter skatteforvaltningsloven § 12-1. Problemstillingen har vært tatt opp med Skattedirektoratet gjentatte ganger», skriver Harlem.

VISSTE DU AT...

Høyre foreslår å åpne for eksterne eiere av advokatfirmaer og å oppheve rettsrådsmonopolet. – Vi mener at advokatbransjen har rom for mer innovasjon. Da trengs gjerne kapital til tunge investeringer, for eksempel innen teknologi. I dag avhenger firmaenes investeringsevne av partnernes lommebøker. Det kan hemme omstilling, sier partiets justispolitiske talsperson Peter Frølich. Han tror advokatbransjen kan bli mer nyskapende om enkelte firmaer blir organisert annerledes, og frykter ikke at advokaters uavhengighet vil bli skadelidende med en ny eierskapsmodell. Høyre foreslår også – i likhet med Advokatlovutvalget – å oppheve rettsrådsmonopolet.

Rett på NETT

- » Advokatfirmaet Berngaard har nå 50 prosent kvinnelige partnere
- » NAV-rapporten: Oslo tingrett vil ha en kulturendring i straffesaker
- » Simonsen Vogt Wiig: Selvkjørende fremkomstmidler gir nye muligheter
- » Justisdepartementet vil kutte ut de aller fleste advokatverger

Les sakene på Advokatbladet.no nå!



Enklere inndragningsregler

I midten av september leverte Straffelovrådet sin andre delrapport om straffelovens regler for inndragning. Særlig har rådet sett på behovet for lovendring for å gjøre inndragninger til et mer effektivt virkemiddel for å bekjempe gjengkriminalitet. Rådet konkluderer med at dagens regler har tilstrekkelig hjemler, men at det er behov for flere presiseringer. I mars kom rådet med sin første delrapport med forslag til straffebud for deltakelse i og rekruttering til kriminelle gjenger.

NYTT OM FOLK

Etter 17 år som embetsleder ved Troms og Finnmark statsadvokatembeter, har Lars Fause valgt å tre av. Han begrunner valget med at kona, Anett B. Osnes, har blitt partner i Advokatfirmaet Drechsler i Tromsø, og at han som embetsleder legger visse begrensninger på hennes praksis som advokat. Fause fortsetter som førstestatsadvokat uten lederansvaret fra nyttår.

Lars Fause



– Med advokatforsikringen når vi et segment som pr. i dag ikke bruker advokat. Vår forhåpning er at kundene i færre situasjoner skal havne i tvist, sier William Gelber Bugge og Thor Arne H. Ljøsterød.



Advokatforsikring slår an

IF Skadeforsikring har i det stille lansert en advokatforsikring rettet mot små og mellomstore bedrifter.

– Produktet er blitt svært godt mottatt, og vi har allerede solgt over fem hundre poliser, forteller advokatene Thor Arne H. Ljøsterød og William Gelber Bugge.

TEKST: NINA SCHMIDT

Med om lag 110.000 små og mellomstore bedriftskunder innenfor forretningsområdet bedrift, har de to advokatene klokkefrem på selskapets nye advokatforsikring.

– Advokatforsikringen består av to deler, juridisk rådgivning og bistand ved tvist, forteller Ljøsterød.

Han er leder for avdelingen kalt Business Claims Norge. Selskapet har allerede ansatt fem nye advokater for å styrke satsningen.

– Vi går for en todelt modell der rådgivningen vil dekkes av de advokatene vi nå ansetter, mens saker som går over i tvistefaser, skal håndteres av eksterne advokater, slik at vi ikke møter våre egne kunder i retten. Vi lanserer advokatforsikringen suksessivt i de andre nordiske landene, og ambisjonen er å bygge et juridisk rådgivningsmiljø rettet mot små og mellomstore

bedrifter både i Norge og Norden, sier Bugge, som er leder for avdelingen Advokatforsikring i Norge.

UDEKKET BEHOV

Markedet for juridisk rådgivning og bistand til små og mellomstore bedrifter er udekket, mener de to.

– Mange vet ikke hvor de skal henvende seg, og for mange bedrifter er terskelen så høy for å søke juridisk bistand at de roter seg bort i ting de kunne ha styrt unna, dersom de hadde hatt juridisk rådgivning i kontraktsinngåelsesfasen eller i forkant. Vi planlegger også å lage en digital selvhjelpsportal, sier Bugge.

En stor andel av konfliktene som oppstår på bedriftsmarkedet skyldes mangelfulle kontrakter, påpeker de.

– I mange tilfeller har man ikke tenkt tilstrekkelig igjennom alle mulige scenarier man kan havne i. Her kan vi bistå med våre fagkunnskaper.

Pr. nå selger vi advokatforsikringen til kunder vi kjenner fra før og allerede har bransjekompetanse om, men planlegger med tiden også å selge forsikringen som et eget produkt, sier Ljøsterød.

RINGER FRA BYGGEPLASSEN

De to synes det er veldig gøy å lage et nytt produkt, og har fått mye positiv respons fra kunder.

– Kundemassen vår er veldig variert. Vi har kunder som undertegner kontrakter mens de sitter på jobb i en gravemaskin og ringer oss før de skal skrive under på ett eller annet. Da gjelder det at vi er tilgjengelige. Vi må være der når kunden trenger oss, om det er via videochat fra byggeplassen eller fra et annet sted. De trenger i alle fall ikke å komme inn på kontoret, sier Ljøsterød.

I Sverige har over nitti prosent av IFs kunder innenfor tilsvarende segment tegnet rettshjelpsforsikring.

– Vi ser et stort potensial i næringsporteføljen, og mener at de aller fleste av våre kunder vil ha nytte av denne forsikringen, der kundene kun betaler en forsikringspremie for å få spesialisert advokatbistand. Vi planlegger å ansette fem nye advokater frem til våren 2021, sier han.

Prisen på forsikringen avhenger av selskapets omsetning, antall ansatte og virksomhetsområde. •



Er dine ansatte
FORBEREDT
på å redde liv?


BLOSTRUPMOEN

Når **alvoret** inntreffer

Å være forberedt med kunnskap om førstehjelp og riktig bruk av utstyr er et ansvar du bør ta for din bedrift - det redder liv!



Årlig kurs av ansatte

Vi tilbyr førstehjelpskurs med opplæring i bruk av hjertestarter, FSE-kurs, livredning i vann, fallsikring og el-sikkerhet bil.



Operativ Hjertestarter

Serviceavtalen med periodisk kontroll sørger for at hjertestarteren til enhver tid er operativ.



Oppdatert Førstehjelpsutstyr

Førstehjelpsløsningen med fritt påfyll og utbytte av utgått utstyr gjør HMS-arbeidet enklere.

Kunnskap redder liv!

Blostrupmoen har siden 2006 kurset det norske bedriftsmarkedet, lag og foreninger. Våre kunder har bidratt til at minst 51 er reddet!


BLOSTRUPMOEN.no

Nå er Schjødt og Wikborg Rein nesten like store

Begge advokatfirmaene oppnådde en omsetning på over 1 milliard kroner i 2019.

TEKST: NINA SCHMIDT, THEA N. DAHL OG HENRIK SKJEVESTAD

Wikborg Rein, Schjødt, Thommessen, Wiersholm og Bahr er fortsatt landets fem største advokatfirmaer på oversikten over firmaenes inntekter for 2019.

Både Wikborg Rein og Schjødt omsatte for over én milliard kroner, med henholdsvis 1,076 milliarder kroner og 1,062 milliarder kroner.

Schjødt er i realiteten landets største firma. 14 millioner kroner skiller i inntekt mellom de to firmaene, dersom tallene innsendt til Brønnøysundregisteret legges til grunn, skriver Finansavisen JUS, som påpeker at Schjødt ikke har inkludert og summert omsetningen fra sitt kontor i London i sitt norske konsernregnskap, der firmaets kontor hadde en inntekt på 25,7 millioner kroner.

29 OVER 100 MILL. KR

29 firmaer omsatte for mer enn ett hundre millioner kroner, viser Finansavisens oversikt. Blant disse er bare ett firma lokalisert utenfor Oslo, og det er Harris advokatfirma i Bergen, som har 29.plass på listen med inntekter på 105.5 millioner kroner.

Det er et stort gap mellom firmaene på listen: På 100.plass ligger Sentrumsadvokatene i Bergen, som er inne på oversikten for første gang, og hadde inntekter på 20,6 millioner kroner i fjor.

ÅRETS NYKOMMERE

Advokatfirmaet Rogstad, som har vært i søkelyset etter flere kritiske artikler

TOPP 10

FIRMA	INNTEKT 2019	INNTEKT 2018	%-ØKNING
1. Wikborg Rein	1.076.789	1.004.690	7,20 %
2. Schjødt	1.062.627	877.673	21,10 %
3. Thommessen	976.188	910.050	7,30 %
4. Wiersholm	850.101	776.644	9,50 %
5. Bahr	760.028	767.450	-1,00 %
6. Simonsen Vogt Wiig	579.574	561.685	3,20 %
7. SANDS	531.860	507.304	4,80 %
8. PWC	526.197	496.703	5,90 %
9. Deloitte	494.711	452.039	9,40 %
10. Selmer	488.740	440.128	11,00 %

REGIONENES STØRSTE

STED	FIRMA	INNTEKT 2019	INNTEKT 2018	%-ØKNING
Innlandet	Mageli	50.215	43.378	15,80 %
Agder	Tofte	44.736	41.193	8,60 %
Rogaland	Haver	63.062	59.669	5,70 %
Viken	Svensson Nøkleby	84.654	72.123	17,40 %
Vestland	Harris	105.579	97.066	8,80 %
Trøndelag	Pretor	37.500	33.338	12,50 %
Nord-Norge	Østgård	21.578	16.518	30,60 %
Vestfold og Telemark	Tenden	82.593	75.105	10,00 %
Møre og Romsdal	Øverbø Gjørtz	61.446	53.872	14,10 %

KILDE: FINANSAVISEN JUS

i VG, er på topp på listen over årets nykommere, med en vekst på hele 99,5 prosent i 2019. Firmaet omsatte for 34,9 millioner kroner i 2019.

Nummer to på nykommerlisten er Advokatfirmaet Dehn i Sandvika, som omsatte for 31,6 millioner kroner. På tredjeplass på nykommerlisten ligger Advokatfirmaet Nova i Oslo, som er en del av advokatnettverket Eurojuris Norge, et nettverk som består av 17 kontorer og 240 advokater over hele landet.

RÆDER FALT MEST

På Finansavisens oversikt over firmaer med størst omsetningsfall blant de 100 største, ligger Advokatfirmaet Ræder øverst, med et fall på 18,7 millioner kroner, som er en nedgang på 11,8 prosent. Overfor Finansavisen påpeker firmaet at fallet skyldes flere forhold, blant annet at partner Jøran Kallmyr ble utnevnt til justisminister, og at firmaet flyttet fra Solli plass til Bjørsvika.

OPTIMIST

Tross koronapandemien, i Wikborg Rein forventer de foreløpig ingen økonomisk nedgang i 2020.

— Vi ansatte tre fullmektiger senest i forrige uke. Da Covid-19 rammet Norge for alvor i mars, trodde vi at det skulle bli roligere, men det skjedde ikke. Vi

har et prinsipp om aldri ha ansettelsesstopp uavhengig svingninger, men her er det uansett «business as usual» på de fleste fagfeltene. Særlig for et område som transaksjoner opplever vi et økt sakstilfang, og at vi nå faktisk er for få ansatte, og dermed må ansette flere, sier rekrutteringsansvarlig i Wikborg Rein, Ole Henrik Wille.

Også 400 meter unna, på bryggekanalen hos konkurrenten Wiersholm, er det stor aktivitet.

Nylig meldte firmaet på sosiale medier at hele atten nye medarbeidere har startet nå i høst, hvorav de aller fleste er nyutdannede advokatfullmektiger. •



ERLEND WESSEL CARLSEN var frem til utgangen av 2016 redaksjonssjef for Finansavisen Jus, og hadde ansvaret for Advokatundersøkelsen fra 2008 til 2016. Han har vært kommentator i Advokatbladet siden 2017.

La det svinge

Det er ikke helt rock 'n' roll når advokatbransjens 100 største selskaper rangeres. Men det svinger godt, særlig nedover på listene. Og vi har mye mer i vente.

KOMMENTAR: ERLEND WESSEL CARLSEN

Advokatfirmaenes regnskapstall er offentliggjort igjen, og som vanlig rangert og oppstilt pent i Finansavisen Jus. Og fra toppen av listen strømmer gamle melodier. Riktignok har Schjødts svenskehandel sendt dem én plass opp, mens Armtzens kroniske økonomiske stillstand har sendt dem én plass ned. Og det er det som er å rapportere av bevegelse blant de 17 øverste firmaene.

Bak de 17 største firmaene — som til sammen omsatte for elleve 9,8 milliarder kroner i 2019 — er det et kaos av trendpiler i tabellverket. Og der selskaper som Hjort, Grette, Kvale og Føyen Torkildsen knapt har vekst å vise til, dundrer selskapene bak dem på listen videre. Ro Sommernes, Glittertind, Brækhus, BDO Advokater og CLP har alle tosifret vekst. I tillegg fortsetter Elden sin sterke vekst, tross litt lavere veksttakt i år.

Segmentet mellom rundt 100 og 200 millioner kroner er et spennende segment å følge. Det er kun seks advokatfirmaer med en omsetning på mellom 200 og 400 millioner kroner, hvilket gir et stort vakuum under de 17 største.

Så mange som 56 av de 100 firmaene omsetter for under 50 millioner kroner, og her er det virkelig store svingninger. Beste klatrer på årets liste er Berngaard med 19 plasser, etterfulgt av Nidaros med 17. Nå er det ingen firmaer som navigerer etter topp 100-listen, men et knallår, et løft eller en fusjon kan virkelig oppfylle både drøm og fantasier på nedre halvdel av denne listen. Men en ting er å komme seg et hakk opp, og kunne feire med kake, men en helt annen ting er å forsvinne ut av den. Det er krise.

Status på årets liste er ni selskaper ut, der flesteparten garantert vil gjøre sitt for å returnere, helst i går, og ni nye inne, som sikkert mer enn gjerne vil bli i topp 100-klubben. De som forsvant

ut er Kyllingstad Kleveland og Michelet & Co (begge innfusjonert i andre selskaper), Bygdøy Claims Holding (fjernet fra rangeringen) og Adviso, Angell, Help, Lynx og Sverdrup. At Bodøs eneste firma på listen (Angell) forsvinner, sammen med Ålesunds nest største (Adviso) er synd for en allerede østlandsdominert liste (75 av de 100 største er fra Østlandet).

Det andre elementet er ekstragiret. Det finnes konkrete eksempler på hvordan en kollektiv innsats kan gi de resultatene man ønsker, som da Wikborg Rein akkurat bikket milliarder da fjorårets regnskapstall skulle oppsummeres. Det samme gjelder iveren etter å motbevise et «uår», det vil si et år med nedgang, tilbakegang eller svakere marginer enn vanlig. Kan man bevise at det er et mellomår, så glemmes det fort. Etterfølges det av et nytt, er det krise.

Nå er ikke ambisjoner på egne og firmaets vegne noe som har truffet bransjen i 2020, men det er blitt hentet frem noen litt andre verktøy enn tidligere. Schjødt har vært i Sverige, Thommessen har åpnet kontor i Stavanger, utbrytertrenden fikk seg et nytt oppsving — særlig i Grettes lokaler — og i tillegg har det kommet mange nyvinninger ut av de ulike advokathusene i 2020. I tillegg har man klassikere som får det til å svinge litt, som overganger mellom firmaer, erobring av nye klienter og sammenslåinger.

Og akkurat når man tenker at nå svinger det litt, så blir 2020 året der man våkner opp og spør seg hva som skjer.

Om jeg skulle prøve meg på å se inn i spåkullen for hvordan 2020-tallene ser ut, så er det en umulighet. Selskapene har selv oversikten over hvordan de ligger an, og trolig en pekepinn på de argeste konkurrentene også. Men etter årevis med pen vekst, blir 2020 nok en ripe i lakken, selv om advokatbransjen — som så ofte før — går klar av de største svingningene. Og de som akkurat kom seg mer eller mindre helskinnet gjennom ble neppe særlig lystige av NHO-rapporten som tilsier at det verste ligger foran oss.

For om det svinger litt av de seneste års advokatlister, så vil det svinge langt mer neste år.

PS. Selve rock 'n' roll-en i listene, nemlig resultatene, er i år borte fra listene. Det er virkelig synd. Det finnes sikkert grunner bak den beslutningen, men det gjør det også langt vanskeligere å se ordentlig bak tallene.



ANNONSE

OPPLEV EN FANTASTISK RUNDREISE I THAILAND!

- Opplev Bangkok's pulserende liv
- Møt elefanter og dra på elverafting
- Dødens jernbane og broen over Kwai
- Gylne Triangel, flytende marked
- Strandleiv i Hua Hin
- Det hvite og det blå tempel
- Og mye mer!

PRIS FRA KR. 7900,-

Turer fra 8 til 22 dager.
Norsk reiseleder på turene
4. og 18. februar, 4. mars 2021.

Bestill nå, og få gratis avbestilling til 1. des. 2020. Ingen innbetaling av depositum før 1. des. 2020. Les mer på www.thaiplus.no eller kontakt oss på telefon 917 80 080, eller mail: post@thaiplus.no



Yngve Svendsen har ledet Domstolkommisjonens arbeid siden 2017.

DOMSTOLKOMMISSJONENS ANDRE DELUTREDNING: Dette er anbefalingene

- Mer spesialisering av dommere
- Mer begrenset ankeadgang
- Strammere bruk av dommerfullmektiger
- Slutt på å lese opp dokumenter i retten
- Eget utvalg for å bremse utviklingen av sakskostnader

TEKST: NINA SCHMIDT, HENRIK SKJEVESTAD OG THEA N. DAHL

På septembers siste dag overrakte Domstolkommisjonen sin andre og siste delutredning til Justis- og beredskapsminister Monica Mæland (H).

Kommisjonen foreslår en reform av ankebehandlingen i lagmannsretten, og anbefaler å senke terskelen i sivile saker for å nekte anker fremmet. I dag oppleves tidvis behandlingen i tingretten som en «prøverunde», mener kommisjonen.

«At sakene prøves i sin fulle bredde i to runder, og ofte er mer omfattende i anneninstans, medfører også at prosessen samlet sett blir både lang og dyr.»

Mens over femti prosent av straffesakene nektes fremmet, er det tilsvarende tallet mellom fem og

femten prosent av de sivile sakene, ifølge kommisjonen.

Det foreslås å innføre såkalt preklusjon mellom instansene. Preklusjon - det vil si nye krav, påstandsgrunnlag og bevis - som ikke har vært frem satt ved tingrettsbehandlingen, skal kunne nektes fremmet ved ankebehandlingen.

MODERAT SPESIALISERING

Barnesaker, samiske interesser, store kommersielle tvistesaker og store økonomiske straffesaker er områder der kommisjonen anbefaler spesialisering.

Christian Reusch, partner i Simonsen Vogt Wiig og leder av Advokatforeningens lovutvalg for sivilprosess og voldgift, er enig i at økt spesialisering kan være hensiktsmessig, men advarer mot at det ikke må bli for mye.

— Hvis økt spesialisering skal gjøre de alminnelige domstolene mer attraktive i konkurranse med andre tvisteløsningsformer, må spesialiseringen være kjent og det må ha en viss forutsigbarhet ved seg, sier han.

— Spesialisering må ikke trekkes så langt at dommerne mister kontakt med andre rettsområder. NAV-saken illustrerer godt betydningen av å kunne se rettsområder på tvers.

LITE FORVALTNINGSKONTROLL

Kommisjonen har undersøkt i hvilken grad dom-

”
Spesialisering må ikke trekkes så langt at dommerne mister kontakt med andre rettsområder. NAV-saken illustrerer godt betydningen av å kunne se rettsområder på tvers.

CHRISTIAN REUSCH

stolen fyller sin rolle som kontrollorgan mot forvaltningen. Bare syv prosent av alle alminnelige tvistesaker som ble ført for norske tingretter mellom 2016 og 2018 var forvaltningsrettslige.

Det er en fare for at terskelen for å prøve saker mot forvaltningen er så høy at det i sin ytterste konsekvens fører til at domstolene ikke fyller rollen sin som garantist for borgerne mot urett, advarer kommisjonen.

Kaare A. Shetelig, partner i Wikborg Rein og leder av Advokatforeningens lovutvalg for forvaltningsrett, sier han er mer opptatt av kvalitet i kontrollen enn kvantiteten.

— Mer interessant ville vært å se andelen av søksmålene som faktisk fører frem som et mål på om kontrollen fungerer, mener han.

Å se på tvistelovens kostnadsregler når det offentlige er motpart, er fornuftig for å minske risikoen for at private parter må betale forvaltningens sakskostnader i tillegg til sine egne, mener Shetelig.

KOSTNADSEKSPLOSJON

Samlet sett har nivået på sakskostnadene økt med 54 prosent fra 2009 til 2018, dersom man måler ved median. Målt i gjennomsnitt er økningen på hele 92 prosent.

Kommisjonen mener utviklingen er alvorlig, og anbefaler at det settes ned et utvalg som kan utrede tiltak for å dempe veksten. Samtidig foreslår den at Domstoladministrasjonen må følge utviklingen fortløpende, og at sakskostnader rapporteres inn i Lovisa.

FÆRRE DOMMERFULLMEKTIGER

Dagens omfattende bruk av midlertidige dommere må begrenses, og dommerfullmektigordningen må strammes inn, foreslås det.

Omtrent halvparten av fagdommerne som dommer i tingrettene i løpet av et år, er fullmektiger.

Bruk av midlertidige dommerstillinger bør reguleres av klare lovhjemler, og det bør være transparens rundt konstitusjoner.

PLIKT TIL SKRIFTLIG OVERSIKT

Retten må få en plikt til å lage en skriftlig oversikt over sakens tvistesposmål under saksforberedelsen. Den skriftlige sammenfatningen skal komme

tidlig i saksforberedelsene, og være et hjelpemiddel gjennom hele saksgangen.

SLUTT PÅ OPPLESNING

Dokumenter må fortsatt påberopes kort under hovedforhandlingen for at de skal kunne inngå i rettens avgjørelsesgrunnlag, men de skal ikke leses opp.

MER INNFLYTELSE TIL DA

Regjeringen skal ikke lenger ha instruksjons- og omgjøringskompetanse overfor Domstoladministrasjonens styre eller myndighet til å gi forskrifter om DAs virksomhet. Det anbefales å lovfeste DAs oppgaver overfor domstolene i første- og anneninstans.

SAKSFORDELING

Kommisjonen ønsker å lovregulere kriteriene for saksfordeling for å styrke domstolenes interne uavhengighet. Saker skal fordeles etter saklige og objektive kriterier for å hindre at det tas utenforliggende hensyn. Omfordeling av en sak mot en dommers vilje skal kreve begrunnelse.

MASKINLÆRING

Domstolen må i større grad få tilgang til teknologi som muliggjør virtuelle rettsmøter, automatiske oversettelser og bedre og mer brukervennlige plattformløsninger, og til utviklingen innen maskinlæring som kan bidra til å gi dommere gode verktøy for beslutningsstøtte.

JORDSKIFTE

Styringsmodellen for jordskifterettene skal være mest mulig lik som for de alminnelige domstolene, anbefaler kommisjonen. Jordskifterettene bør fortsette som et lavterskeltilbud.

POLITISKE STRØMMINGER

Domstolene og dommere bør få et bedre grunnlovsværn for å forebygge en utvikling der domstolens uavhengighet undergraves, skriver kommisjonen. Den vil synliggjøre lagmanns- og tingrettenes stilling i Grunnloven, lovfeste antall dommere i Høyesterett (enten 20 eller 22), forankre i Grunnloven at et uavhengig råd innstiller dommere, og gi dommere spesifikt stillingsvern. •

Les mer på Advokatbladet.no.



Kaare A. Shetelig.



Christian Reusch.



SPLITTET om jussutdanningen

Jussutdanningen har i høst fått kritikk av NAV-granskerne, blitt kalt **«stokk konservativ»**, og er blitt beskyldt for å være **i utakt med næringslivet**.

Oslo har fått et splitter nytt Domus Juridica som troner stolt over Tullinløkka. Fra den storslåtte takterrassen i nybygget kan man skue utover byen og til de gamle og ærverdige bygningene Domus Media, Domus Academica og Domus Bibliotheca, der juridisk fakultet har holdt hus helt siden Universitetet i Oslo ble opprettet i 1811.

Ved UiO er det for tiden 2357 studenter som tar master i rettsvitenskap. I Bergen nesten like mange; 2057, mens «lillebror» Tromsø har 909. Men ifølge undersøkelser er jusstudentene i Tromsø de mest fornøyde.

Men innholdet i studiene høster kritikk. Jusprofessor Asbjørn Strandbakken ved UiB, medlem i Arnesen-utvalget som gransket NAV-saken, har i en årrekke tatt til orde for å reformere jusstudiet.

«Jus-studenter lærer snart ingenting om noe som helst, hvert emne blir mer og mer overfladisk, og det er tynn suppe hele veien. Det er livsfarlig, og en må ta radikale grep», sa han til Khrono etter at NAV-rapporten ble lagt frem.

BACHELOR + MASTER

Strandbakken ledet i 2013 et utvalg som utredet behovet for endringer i juss-utdanningen på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Utvalget foreslo å dele opp utdanningen i en treårig bachelor-grad med en toårig masterutdanning på toppen. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (Nokut) foreslo det samme tilbake i 2008.

Handelshøyskolen BI mener det er behov for en toårig master i rettsvitenskap med fokus på forretningsjus, og er i dialog med Kunnskapsdepartementet. I dag er det bare Bergen som tilbyr en påbyggingsmaster for studenter med bachelor i rettsvitenskap.

Mange advokater skulle ønske at det hadde vært mer praksis på jusstudiet, og er enige i kritikken fra NAV-utvalget og Asbjørn Strandbakken. Tidspunktet er inne for å fornye utdanningen, mener flere. •



Etter å ha leid ekstraplass i misjonssaler, i det gamle Helse-rådet på St. Olavs plass og på andre adresser i en årrekke, har nå juridisk fakultet ved UiO et nybygg på over 20.000 kvadratmeter. Foto: Ola Gamst Sæther

GIR AKADEMIA DEL AV SKYLDEN

NAV-granskerne mener at utdanningsinstitusjonene har et betydelig ansvar for feilpraktiseringen av EØS-regelverket.

I rapporten Blindsonen, NOU 2020: 9 vies et helt kapittel til juridisk grunnutdanning og trygderettslig forskning.

Utvalget har sett på EØS- og trygderettens plass i jusstudiet, og konkluderer med at emnene ikke er gitt stor plass, og at norsk trygderettslitteratur gir liten veiledning om EØS-rettenens betydning for retten til kontantytelser under sykdom ved utenlandsopphold.

Rapporten konkluderer med at NAV har hovedansvaret for feilpraktiseringen. Men at også Arbeids- og sosialdepartementet, Trygderetten, påtalemyndigheten, advokater, domstolene og academia har et betydelig ansvar.



Rapporten Blindsonen.



En master i rettsvitenskap ved BI vil kvalifisere studentene til jobber også utenom de forretningsjuridiske firmaene, sier Morten Kinander. Her i skjermmøte med Advokatbladet sammen med Dilek Ayhan og Amir Sasson.

BI vil tilby master i forretningsjuss

Handelshøyskolen BI vil etablere et eget masterløp i rettsvitenskap som er tilpasset næringslivet og advokatbransjen. Forslaget støttes av flere advokater.

TEKST: THEA N. DAHL



Handelshøyskolen BI i Nydalen i Oslo.

Nylig skrev Dagens Næringsliv at BI har bedt Kunnskapsdepartementet endre gradsforskriften slik at også handelshøyskolen i hovedstaden kan tilby mastergrad i rettsvitenskap. BI ønsker å lage et toårig masterløp for studenter som allerede har tatt bachelor i rettsvitenskap. I dag er det kun det juridisk fakultet ved UiB som tilbyr en slik påbygning. — Hensikten er å tilby et masterløp hvor studentene kan spesialisere seg på forretningsjuss — som et slags supplement til de offentlige utdannelsene som i stor grad er rettet mot domstolene, forvaltningen og academia, sier Morten Kinander, leder for Institutt for rettsvitenskap og styring ved BI. — Poenget er å skape et tilbud som gjør at stu-

dentene får i både pose og sekk, slik at de som ønsker å spesialisere seg kan gjøre det, mens studentene som ønsker å bli generalister fremdeles kan bli det. Meningen er å hjelpe samfunnet med spisskompetanse, sier han til Advokatbladet.

BRANSJE-SAMARBEID

«Et mer sammensatt, komplekst og regelstyrt samfunn stiller store krav til regelforståelse og regelanvendelse. At samfunnet er i stadig utvikling,



Jan Fougner og Sverre Tyrhaug har skrevet brev til departementet der de støtter opprettelsen av BI-studiet.



Her kan man ta bachelor i juss

STED	STUDIUM	VARIGHET	OPPTAKSKRAV
BI	Forretningsjuss og økonomi	Tre år	Lokalt opptak
Høgskolen i Molde	Juss og administrasjon	Tre år	Gen.studiekomp.
Høgskolen i Innlandet	Rettsvitenskap	Tre år	Lokalt opptak
Universitetet i Sørøst-Norge	Juss	Tre år	46,7
Universitetet i Sørøst-Norge	Forretningsjuss og økonomi	Tre år	38,1
Universitetet i Stavanger	Rettsvitenskap	Tre år	49,6
Universitetet i Agder	Rettsvitenskap	Tre år	50,0

gjelder også graden av internasjonalisering. Svært mye av verdenshandelen går på tvers av landegrenser, og både forbrukere og næringslivet må forholde seg til rettsregler og rettssystemer i alle land de er involvert i. Endringen av samfunnet vi lever i, både nasjonalt og internasjonalt, gjør at det er et økende behov for jurister i fremtiden», skriver skolen i et brev sendt til Kunnskapsdepartementet.

— Behovene i samfunnet viser at det er bra med generalister, men også spesialister på noen områder. Næringslivet etterspør en spesialisering innen forretningsjuss — noe som per i dag ikke finnes, sier spesialrådgiver Dilek Ayhan ved BI. — Næringslivet etterspør eksempelvis mer vekt på finansiering, verdipapirer, pant og garantier. Hvis man skal jobbe med transaksjoner i de store firmaene, er det ikke så mye man kan når man kommer rett fra fakultetene, legger Kinander til, og forteller at de planlegger å jobbe tett med de store advokatfirmaene gjennom studieløpet.

KONKURRANSE OG FORNYELSE

Flere advokatfirmaer stiller seg bak forslaget, deriblant Wiersholm og Thommessen. Sverre Tyrhaug, managing partner i sistnevnte, er blant dem som har engasjert seg. — Generelt er konkurranse bra og BIs inntog kan skape dynamikk og nytenkning som også kan påvirke fakultetene i Tromsø, Oslo og Bergen. I tillegg vil det øke kapasiteten og antallet som uteksamineres. Gjennom sin lange historie har BI vist at de er gode til å utdanne folk, de har knyttet til seg bra med lærerkrefter, og vil vel være opptatt av at de kandidatene som tar dette studiet minst er på høyde med de som uteksamineres fra de tradisjonelle fakultetene, sier han. Han understreker at Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen, NOKUT, vil sikre den generelle kvaliteten. Wiersholm-partner Jan Fougner mener universitetene trenger konkurranse og fornyelse. — Jusstudiet har ikke i tilstrekkelig grad fanget opp samfunnsendringene siden markedsliberalisering skjøt fart etter vedtakelsen av EØS-avtalen.

Kombinasjonen av internasjonalisering og den betydning markedet har fått innenfor alle deler av norsk økonomi, har endret det juridiske landskapet. Universitetet har veldig mange flinke folk, men avstanden til samfunnet utenfor er for stor, sier han.

STERKE PÅ FORRETNINGSJUSS

«(...) Handelshøyskolen BI har spesielle forutsetninger for å utvikle et masterstudium i rettsvitenskap som forener tradisjonelle juridiske fagområder med juridiske fag og fagkombinasjoner som samlet gir en innretning som UiO, UiB og UiT ikke har mulighet til. En viktig grunn til dette er størrelsen, kvaliteten og den faglige bakgrunnen til de akademisk ansatte ved BI», heter det videre i brevet skolen har sendt til Kunnskapsdepartementet. I dag har BI et fagmiljø bestående av 28 jurister. Forretningsjuss, og særlig skatterett, trekkes frem som faglige styrker i brevet. — Vi har det fjerde største fagmiljøet i Norge, mener prorektor Amir Sasson og forteller at et mulig masterprogram i rettsvitenskap vil få strenge opptakskrav. Studiet vil få begrenset med plasser, antakelig et sted mellom 30 og 50, og det vil sannsynligvis kreve minimum B i karaktersnitt fra bachelor for å komme inn. •

”

Generelt er konkurranse bra og BIs inntog kan skape dynamikk og nytenkning som også kan påvirke fakultetene i Tromsø, Oslo og Bergen.



– Bør dele utdanningen i to

Anna E. Nordbø, advokat i Norges Bilbransjeforbund, satt på vegne av NHO i Strandbakken-utvalget som utredet jussutdanningen på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet i 2013

— Jeg mener fremdeles at jussutdanningen burde vært todelt i bachelor + master, og at det burde vært større oppmerksomhet om fag næringslivet etterspør, for eksempel arbeidsrett og andre forretningsjuridiske emner. En todeling ville gjøre det mulig å hoppe av etter bachelor'en, eller kombinere en juridisk bachelor med andre fag, for eksempel økonomiske fag, samfunnsfag eller tekniske fag. Dette kunne vært svært interessant og nyttig for samfunnet. Også for studentene ville dette vært fint med en todeling.

»

– Fremtidens advokater må være gode på ledelse

Fremtidens jusstudent kan ikke bare vie seg til jussen, men må også tilegne seg andre kunnskaper som advokatbransjen har bruk for, mener Sverre Tyrhaug, managing partner i Thommessen.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Jurist- og advokatyrrket er i voldsom utvikling, i hvert fall for forretningsadvokater, enten de jobber som internjurister eller i et advokatfirma. Yrket vil se helt annerledes ut om ti år. Det sentrale vil fortsatt være solid juridisk metode, men det må kobles med tilpasningsdyktighet, kreativitet, nysgjerrighet og nytenkning, sier Tyrhaug.

Det neste tiårets advokat må også beherske fag som ledelse og forretningsutvikling, påpeker han.

– Det vil bli viktigere å være T-format. I tillegg til en stamme med solid juridisk metode og spesialistkunnskap om det relevante fagfeltet, kommer behovet for å være god på ledelse, prosjektledelse, forståelse for samfunn, næringsliv og økonomi, evne til å designe tjenester og produkter, risikostyring og prosesser, dataanalyse, teknologi og digitalisering. Jeg mener ikke nødvendigvis at jusstudiet skal undervise i alle disse fagene, men jeg tror det er viktig at jusstudiet krydres med andre fag, sier Tyrhaug.

De juridiske fakultetene bør prioritere fag som har stor betydning for samfunnsfunksjonen og for rettstaten, mener han.

– Behovet for spesialisering er økende, men mye må fortsatt løses av arbeidslivet, uansett utdanningsmodell. Det er viktig at jusstudentene får en solid forståelse for juridisk metode, viktigheten av en fungerende rettsstat, god kildebruk og kunnskap, analytisk og kritisk tenkning, samt god skriftlig og muntlig formidlingsevne, sier Tyrhaug.

Dette kan de oppnå ved å studere og formidle de viktigste juridiske fagfeltene som strafferett, forvaltningsrett, skatterett og formuerett, mener han.

Jusstudiet bør ifølge Thommessen-toppen åpnes for andre perspektiver, evne å ta inn over seg et større hele, bygge bro mellom ulike fagdisipliner og bryte ned siloer. •



– Tørt studium

Christian Reusch, partner i Simonsen Vogt Wiig og leder av Advokatforeningens lovutvalget for sivilprosess og voldgift

– Kritikken i NAV-rapporten peker på noe sentralt. Et hovedpoeng er at fagene ikke integreres på en god nok måte i hverandre. Spesielt gjelder dette tverrgående fag, som EØS-rett, menneskerettigheter og til en viss grad også forholdet mellom offentlig og privat rett. På studiet behandler man ofte problemstillingerne i en spesiell kontekst, mens de i praksis ofte har flere dimensjoner ved seg.

– Juss har preg av å være et veldig teoretisk studium, og mange synes nok at det kan bli litt tørt. I praktisk bruk får gjerne fagene en helt annen valør. Det gir en helt annen forståelse av reglene og hvordan de virker, og en helt annen innlevelse. Det skulle jeg ønske man la mer opp til allerede under studiene. Jeg tipper det er et mindretall som holder gløden oppe i fem år bare ved å lese. Det hadde vært bra om fakultetene fasiliterte dette litt mer.

Savnet mock-trials

Bettina Banoun, partner i Wiersholm og medlem av lovutvalget for sivilprosess og voldgift

– Jeg er enig i at det er viktig at alle bør lære både EØS-rett og menneskerettigheter. Selv hadde jeg ønsket at vi på studiet kunne ha hatt mock-trials og lært hvordan man bør legge opp en rettssak. Det fikk vi først på advokatkurset, men det hadde vært mye morsommere å oppleve tidlig på studiet. Noe av det jeg lærte mest av, var å jobbe som praktikant på advokatkontor ved siden av jussen. Da fikk man se hvordan man brukte jussen i det virkelige liv.



Noe galt med juss-utdanningen?

– Ikke jussutdanningen som er problemet

Liv Monica Stubholt, partner i Selmer, medlem av lovutvalget for klima- og miljørett

– EØS-retten griper inn i alle rettsområder. Utdanningen må sikre at norske jurister har med seg dette perspektivet. I juridiske miljøer har nok EØS i perioder vært sett mer som en særdisiplin enn den integrerte delen av norsk rett det faktisk er. Som nestleder i Europautredningen ble forståelsen av hvor tungt EØS preger alle norske samfunnsforhold enda tydeligere for meg.

– Europautredningen ga noen anbefalinger til hvordan norske myndigheter bør håndtere forholdet til EU fremover. Vi pekte på at det var behov for systematisk oppbygging og vedlikehold av EU/EØS-kompetanse i forvaltningen, samt for systematisk forvaltningspolitisk prioritering av analyse og utredning av hvordan EU-tilknytningen påvirker norsk forvaltning sentral og lokalt. NAV-saken illustrerer relevansen av disse anbefalingene.

– Jeg erfarer at problemet primært ligger i praktiseringen av EØS-retten. Jeg er derfor ikke overbevist om at det er juss-utdanningen som er problemet og synes ikke at norske universiteter har sviktet grovt. Mitt inntrykk er at både litteratur og undervisning i EØS-rett er god. Det er uansett forfriskende og nyttig at juss-utdanningen blir rusket litt opp i. Jeg er bare ikke sikker på om det er EØS-utdanningen som er det største problemet.



– For stort dommerperspektiv

Anne Sofie Bjørkholt, BAHR-partner

– Det er mye fornuftig i kritikken fra NAV, og dette er en god anledning til å modernisere jussutdanningen. Mitt inntrykk er at det er alt for mange fag man skal gjennom. Den voldsomme bredden går på bekostning av opplæring i evnen til å bruke jussen i praksis. Det er umulig å lære seg alle disipliner, så det viktigste man lærer er hvordan man finner ut av nye områder og problemstillinger, herunder EU-retten. Innføringen av obligatorisk masteroppgave er veldig bra. Jeg ønsker meg likevel mer trening i bruk av juridisk metode i praktisk problemløsning.

– Svært mange jurister jobber som rådgivere i ulike deler av samfunnet. Jeg har inntrykk av at man på studiet oftest inn- tar «dommerperspektivet», mens trening i å bruke jussen med et partsrepresentant-perspektiv eller som verktøy i samfunnsutviklingen ikke trenes på. Derved kan juristene bli litt for distanserte, og må avlære seg denne vinklingen når de starter å jobbe. Vi pleier å si til de ansatte i BAHR at en jurist svarer på spørsmålet, mens en advokat løser saken.



– Fem år ikke nok

Anders Brosveet, managing partner i Elden, medlem i Straffelovrådet og styremedlem i Domstolkommisjonen

– Alle som skal virke i prosessyrker bør ha en seksårig utdanning der man får en obligatorisk felleskompetanse som blant annet dekker de formuerettslige disiplinene i mye større grad enn i dag. For eksempel bør panterett og konkursrett komme inn igjen i pensum. Dette kunne ha vært gjort ved at man tok prosessfagene ut av femårsgraden og la til et sjette år for dem som ville bli prosessjurister.

Som følge av Kvalitetsreformen i høyere utdanning ble cand.jur-graden, som var normert til 6,5 år i Oslo og 6 år i Tromsø og Bergen, i 2007 erstattet av mastergrad i rettsvitenskap, som er normert til fem år.

– Studiet ble plutselig ett til halvannet år kortere. Jeg er mest bekymret for at man skal kunne bli dommer uten bred nok generalistkompetanse. Jeg kommer relativt ofte over problemstillinger der jeg er nødt til å spole tilbake til ting jeg leste på studiet for å finne de riktige perspektivene. Jeg kan da få en assosiasjonstrigger; at her er det noe, noe som jeg må grave i. Hvis du møter en dommer som mangler de assosiasjonstriggerne, og som derfor ikke får de riktige perspektivene på saken, så vet du ikke som advokat hva denne dommeren ser og ikke. Det er dette som ligger i alle har en sentral, felles forståelsesbakgrunn. For å være prosessjurist, og i særdeleshet dommer, så er det helt essensielt at du har et bredere utdanningsløp enn dagens.

– En assosiasjon som ser ut til å ha manglet hos litt for mange er jo at det kan «være noe» med prinsippet om fri bevegelse i EØS-retten, som kan tenkes å ha betydning i straffesaker om trygdebedrageri. NOU'en «Blindsonen» peker nettopp på mangler ved den felles forståelsesbakgrunnen.

– I dag er det overlatt til universitetene å definere hva som skal inngå i studiet, og den rådende oppfatning der synes å være at «det spiller ingen rolle hvilke juridiske fag du studerer, så lenge du lærer den juridiske metoden». Det er jeg ikke enig i, og jeg mener derfor at Justisdepartementet bør definere minstekrav til fagkretsen for å kvalifisere for stillinger der domstoloven og straffeprosessloven krever juridisk embetseksamen, altså dommer, advokat og stillinger i påtalemyndigheten.

– Møter du på dommere som ikke kan jussen godt nok?

– Det er i hvert fall en risiko for at det blir sånn, i løpet av relativt kort tid, når de som har et tju prosent kortere studieløp begynner å bli embetsdommere. Man burde så snart som mulig reversere det at et femårig løp er nok, og si at OK, man kan bli jurist på fem år, men ikke prosessjurist uten å ta et ekstra år.

Spesialisering innenfor dagens masterprogram vil kunne føre til at jurister mister mer allmennkompetanse, mener han.

– Jeg vil i hvert fall ikke ha dommere som bare har studert ett spesialfelt. Jeg går i retten med et vidt spekter av saker, og er nødt til å vite at en hvilken som helst dommer jeg møter har bred, standardisert kompetanse.

Noe galt med juss-
utdanningen?



Bør vurdere nye eksamensformer

Ole Henrik Wille, partner og rekrutteringsansvarlig i Wikborg Rein

– Hvis jeg kun tenker på advokatyret, skulle jeg jo gjerne ønsket at studiet ble noe mer praktisk anlagt. Per i dag er det liten grad av muntlighet, man lærer lite om å representere en part, hvordan en rettssak er, eller hvordan man skal skrive en avtale. I tillegg mener jeg det er viktig at studiet følger samfunnsutviklingen ift fag osv. Blant annet internasjonaliseringen av samfunnet gjør at noen fag blir viktigere og viktigere. Man bør også vurdere andre vurderingsformer som gruppeoppgaver, eller muntlige eksamener. Jeg tror også at man bør se på ytterligere grad av spesialisering og at studentene får større valgfrihet ift valg av fag tidligere i studiet. Når det er sagt, skal man ikke glemme at jussstudiet per i dag generelt er veldig bra og at det utdannes gode jurister på alle universitetene i Norge. Professorene og øvrige lærere holder jevnt over veldig høy kvalitet.

Stort kompetanse-gap

Anette Schei, advokat i Judicia i Ålesund, og medlem av Advokatforeningens lovutvalg for velferds- og trygderett

– Jeg oppfatter NAV-granskningsutvalgets funn om jussutdanningen som treffende. Jeg kjenner godt igjen funnene som er gjort fra UiB, der jeg selv studerte for over ti år siden, ved at oppmerksomheten først og fremst var rettet mot de institusjonelle og metodiske sidene ved EU- og EØS-retten, og ikke mot den materielle påvirkningen EU- og EØS-retten har på konkrete felter. Min opplevelse er at det er et stort gap mellom den kompetansen man går ut fra jussstudiene med og den kompetansen man trenger for å fungere som jurist eller advokat. Utdanningen bør dreies mer mot den kompetansen samfunnet til enhver tid etterspør. Samtidig mener jeg at man bør utdanne jurister med et bredt faglig nedslagsfelt, fremfor for stor grad av spesialisering.

Utdanningen bør dreies mer mot den kompetansen samfunnet til enhver tid etterspør.

– Berettiget kritikk

Håvard Holm, president, Juristforbundet

– Kritikken mot jussutdanningen er etter mitt syn berettiget. Måten EU/EØS-retten er behandlet på i utdanningen, er ikke egnet til å gi nødvendig forståelse av disse reglenes inngripende karakter i norsk rett. «Alle» innser vel i dag at EU/EØS-rett ikke kan behandles som et spesialfag, men er en integrert og viktig del av vår nasjonale rett. Dette er etter mitt syn et kollektivt ansvar som mange må bære, herunder våre politiske myndigheter, men i særdeleshet juristprofesjonen som helhet.



– Jeg er nok stakk konservativ

Brynjar Østgård, advokat i Advokatfirmaet Østgård, leder av Troms krets

– Jeg er absolutt ikke imot spesialisering når man kommer ut i yrkeslivet. Men å starte med dette på studiet er jeg en sterk motstander av. Det er som å forsøke å finne det stedet der regnbuen ligger. Man vet jo at kompleksiteten er veldig stor, og da å ha en felles plattform som alle i yrkeslivet kan forholde seg til, det har jeg tro på. Vil ikke spesialisering føre til problemer med ansettelse i stillinger på andre felt enn man er spesialist på? Og skal det være en plikt å spesialisere seg? Hva med den grunnleggende systemforståelsen? Det viktigste er at vedkommende er dyktig som jurist, ikke om han eller hun har de eller de fagene.

– Jeg rammes nok av Stradbakkens karakteristikk «stakk konservativ». Men er ikke det en nøytral betegnelse? Jeg må gjerne være det, men fortell meg hva som er galt med det, og hva som er bra med disse endeløse reformene.



Savnet juridisk metode

Paal-Henrich Berle, leder av Advokatforeningens utvalg for utdanning

– Det er all grunn til å ta kritikken fra NAV-rapporten til seg. Utvalget har pekt på sammensatte årsaker til at slike alvorlige og gjennomgående feil i rettsforståelsen har kunnet oppstå. Det er selvsagt et håp at de senere generasjoner med jurister allerede har fått EØS-retten i ryggmargen – i motsetning til dem som var uteksaminert før 1994. Både fakultetene, men også arrangørene av etterutdanningen for advokater bør vurdere om det er behov for umiddelbare kompetansehevede tiltak.



– Fem år uten å snakke

Thea Susanne Skaug, DNB, medlem av Advokatforeningens lovutvalg for Europa- og konkurranserett

– Mitt inntrykk er at EØS-retten har blitt mer integrert i studiet de siste årene, også som en følge av at mer av lovgivningen er EØS-basert. EØS-retten har et særegent rettskildelbilde og kan være tungt tilgjengelig. Opplæring i dette bør inngå som en naturlig del av juridisk metode. Videre kan det ha vært lite oppmerksomhet rundt de fire grunnprinsippene og betydningen for rettsanvendelsen i praksis, slik vi har sett i NAV-skandalen. En viktig del av jurist- og advokathverdagen er formidling og praktisk arbeid. Samtidig er studiet lagt opp på en måte som gjør at man kan fullføre fem år knapt uten å snakke. Juss er et kommunikasjonsfag, og jeg skulle ønske det var mer praktisk casearbeid og muntlig trening. Det hjelper ikke å være en kjempeflink jurist hvis du ikke evner å formidle.

Savnet digital etikk

Odd Kleiva, advokat i DNB

– Samfunnet har blitt stadig mer digitalisert uten at pensum har endret seg i takt med utviklingen.

Jeg hadde ønsket at emner som personvern, digital etikk og immaterialrett var blitt dekket da jeg studerte på UiO. Du kan fint gå ut av jussstudiet uten basiskunnskap om disse sentrale emnene. Det vil alltid være en konkurranse mellom hvilke emner som kan dekkes innenfor rammene av en bachelor- eller mastergrad, men å åpne for mer spesialisering kan bidra til å forhindre monokulturer som NAV-saken nok er et eksempel på. Jeg tror ønsket om mer prosedyre er et tegn på at studentene ønsker å få prøve seg på det praktiske.



ØNSKER Å HØRE FRA ADVOKATER

Utdanningsutvalget i Advokatforeningen oppfordrer advokater til å komme med innspill om hvilke ferdigheter og materielle rettslige emner som de uteksaminerte kandidatene bør tilegne seg i løpet av studiet.

– Det vil også være av stor interesse å få tilbakemeldinger både fra arbeidsgiverne og de yngre advokatene og advokatfullmektigene, om det er kompetanse som de selv har erfart er mangelfull, og som burde ha vært viet større oppmerksomhet på studiet, sier Paal-Henrich Berle, som leder utvalget.

Utvalget skal før jul ha ferdig et grunnlagsdokument om juristutdanningen i Norge som skal gi oversikt over utdanningen og om godkjenningsordningen for utenlandske mastergrader.

Ta kontakt med Berle på phb@dalheimrasmussen.no.



– Det er ikke slik at undervisningen er kjempedårlig i dag, men den beste undervisningen er gjerne knyttet til personlige egenskaper hos den enkelte foreleser, sier jusstudent Johanne Marie Rohde Larsen og Øystein Kvale.

– Kunne fint gått gjennom hele jusstudiet uten å si et ord

Jusstudentene Johanne Marie Rohde Larsen og Øystein Kvale ber juridisk fakultetet i Oslo innføre flere muntlige vurderingsformer.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Johanne Maria Rohde Larsen og Øystein Kvale er jusstudenter ved Universitetet i Oslo, og er engasjert i fakultetets senter for erfaringsbasert læring, CELL (Center for Experiential Legal Learning) som henholdsvis student-senterleder og student-pilarleder for rettsteknologi.

Larsen er i gang med femte-året, mens Kvale er på sitt tredje studieår.

– Da jeg begynte på jussen var jeg ikke klar over at studiene skulle være så tradisjonelt lagt opp. Med en gang jeg startet la jeg merke til at det var en helt annen måte å lære på her kontra videregående skole. Plutselig brukte jeg masse tid på å sitte alene med pensum. Jeg fikk ingen tilbakemeldinger på arbeidet mitt før etter at jeg hadde levert og fått karakter, sier Larsen.

– Karakterbegrunnelsene var varierte og de var ikke alltid nyttige, særlig ikke når det var snakk

om begrunnelser i fag jeg da var ferdig med, sier Larsen.

BØR LYTTETIL ARBEIDSGIVERNE

Hun opplevde at det var en høy terskel for studentene å ta kontakt med foreleserne.

– Man var egentlig prisgitt en god struktur på eget arbeid, og en bra kollokviegruppe, sier Larsen.

Jussutdanningen er ifølge henne ikke pr. nå i takt med kravene som stilles i arbeidslivet.

– Arbeidsgiverne skal selvfølgelig ikke diktere utdanningen, men fakultetet burde i større grad se på hva som er behovet der ute. Hvis jeg ikke hadde valgt å rekke opp hånden på forelesning eller å være med i en kollokviegruppe, kunne jeg fint gått gjennom hele studiet uten å si et ord. Jeg synes det er skremmende at man kan gå gjennom studiet uten å få andres perspektiv på det en gjør og det en tenker, eller bli testet i kritisk tenkning, sier Larsen.

Også CELL-kollega Øystein Kvale mener studiet må vektlegge muntlige egenskaper.

– Rettssystemet i Norge er basert på muntlige innlegg, og som advokat kreves det derfor muntlige ferdigheter. På nærmest alle arbeidsplasser formidler man juss til andre jurister eller ikke-ju-

”

Arbeidsgiverne skal selvfølgelig ikke diktere utdanningen, men fakultetet burde i større grad se på hva som er behovet der ute.

risten. Derfor bør slike egenskaper vektlegges mer på jusstudiet, mener Kvale.

NY EKSAMEN

Larsen og fakultetets arbeidslivspanel mener at mange nyutdannede jurister sliter med å ta et standpunkt, og vegrer seg for å ta avgjørelser.

– Vi trenes jo egentlig i å bygge opp et resonnement for å komme til en konklusjon, men jeg har inntrykk av at dette er noe mange nyutdannede jurister sliter med når de begynner å jobbe, når de ikke lenger skal se saken fra et «dommer-perspektiv» og faktisk skal utøve den makten som ligger i å kunne juss, sier Larsen.

Ifølge henne er det veldig begrenset hva en enkelt eksamenskarakter faktisk viser.

– Karakterene viser hvor mye teori du klarte å huske og rakk å skrive ned på fire timer, og hvorvidt du brukte god juridisk metode – ikke nødvendigvis om du har den kompetansen arbeidsmarkedet ser etter. Jeg håper at fakultetene vil utvikle eksamensformen, slik at man kan få vist litt mer av hva man faktisk kan. Måten vi testes på i dag er kanskje en ok måte å vurdere kunnskap på, men en veldig dårlig måte å vurdere kompetanse og ferdigheter på, som vi også har i læreplanen, understreker Larsen.

I dag har ikke studentene i Oslo noen form for obligatorisk praksis, slik de for eksempel har i Tromsø.

– Jeg tror ikke dagens situasjon med praksisordning som valgmenne har en pedagogisk begrunnelse, men heller at økonomi og tradisjoner spiller inn, og at man derfor har holdt på tradisjonen uten praksis, sier Larsen.

Øystein Kvale legger til at det finnes mange praksisplasser i Oslo, som kanskje er grunnen til at man ikke har samme praksisordning som Tromsø. De to er uansett enige om at det er en fordel for mange studenter å få studiepoeng for praksisopphold, og at dette tilbudet burde utvides.

Kvale viser til at man sammenlignet med andre studier egentlig ikke har utviklet jussutdanningen noe særlig – heller ikke i tråd med hva det er forsket på som gode læringsformer.

– Man har klamret seg fast til utdaterte læringsformer. Vi går på forelesning, leser pensum, og blir testet på én avsluttende eksamen. Vi vet at det finnes bedre måter å lære pensum på – for eksempel erfaringsbasert læring, der studentene har en mer aktiv tilnærming til pensum, sier Kvale.

FRIVILLIGHET

De to studentene er glade for å være en del av CELL, og at satsningen på ny undervisning og nye vurderingsmetoder er kommet i gang.

– CELL skal forske på hvordan man formidler

juss på en best mulig måte og hvordan man kan gjøre utdanningen enda bedre for studentenes læring. Vi vil ikke tvinge noen til å gjøre endringer, foreleserne har jo akademisk frihet til å formidle kunnskapen slik de vil. Men hvis man kan vise til forskning og legge frem pedagogiske begrunnelser er det lettere å få folk med, sier Larsen.

– Vi vet at det finnes andre løsninger flere forelesere kan benytte, uavhengig stemmeleie, alder eller personlighet. I tillegg er det viktig å støtte de som har innovative idéer, og å fungere som et ressursenter for faglærere. Tidligere sto nok en del forelesere mer på bar bakke mot sterke konservative stemmer som ikke var interessert i utvikling, sier Larsen. •



Center for Experiential Legal Learning (CELL)

- CELL arbeider med å utvikle nye undervisningsformer innenfor juridiske fag. Målet er bedre læring for studentene, og at studentene skal være bedre forberedt på arbeidslivet.
- Senteret har fem pilarer: Tvisteløsning, muntlige ferdigheter og prosedyre, skrivetrening og klarspråk, rettsteknologi og juridisk praksis-klinikk.
- Senteret ledes av Malcolm Langford.
- CELL samler engasjerte lærere og studenter i et ressursenter for utvikling av nye undervisningsformer, eksperimentering med teknologi i læring og samarbeid med arbeidsliv og academia.
- Senteret har ikke myndighet til å fatte vedtak, men kommer med råd, tar initiativ, gir forslag til endringer, går opp stier, og bidrar til delingskultur.
- CELL ble i fjor høst tildelt status som senter for fremragende utdanning, og blir dermed tildelt 30 millioner kroner årlig i løpet av en femårsperiode.

Kilde: jus.uio.no/cell/

CELLs aktiviteter

INNFØRE OG SPRE: Videreutvikle eksisterende undervisningsopplegg, og tilrettelegge for at flere emner og programmer ved fakultetet vil ta i bruk studentaktiviserende undervisningsformer

EKSPERIMENTERE: Egnede valgmenner skal være «sandkasse» for utprøving av blant annet ny teknologi og nye former for rollespill

FORSKNING PÅ UNDERVISNING: Gi tilgang til å forske på våre undervisningsformer og invitere forskere til senteret

FORMIDLE OG DELE: Dokumentere det som er bra og dele og spre ny kunnskap fra gjennomførte prosjekter

SAMARBEID OG STUDENTMEDVIRKNING: Arbeide tett sammen med partnere i arbeidsliv, academia og innovasjonsmiljøer. Studenter og studentorganisasjoner skal være en integrert del av senteret, og vil være med på videreutvikling av undervisning.

Kilde: jus.uio.no/cell/hvorfor-cell

TROMSØ ENESTE SOM TILBYR PRAKSIS:

Fra praksisplass til fast jobb i ny by



Sara Maria Hanssen og Ivanna Frostad Ulriksen var utplassert i fire uker hos advokatfirmaet Elden i Stavanger i studietiden. Nå har de begge fått jobb som advokatfullmektiger i samme firma. Her med partner Svein Kjetil Svendsen.

Sara Maria Hanssen og Ivanna Frostad Ulriksen er begge advokatfullmektiger ved Eldens kontor i Stavanger sentrum. Jobbene fikk de to tidligere Tromsø-studentene etter å ha vært utplassert i obligatorisk praksis.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

STAVANGER:

Vi slapp alt vi hadde i hendene, reiste ned hit, og var her i én måned i november 2018, sier Sara Marie Hanssen fra Tromsø.

Turen tok hun sammen med Ivanna Frostad Ulriksen fra Bodø.

— De fire ukene i praksis var en fin måte å få et innblikk i arbeidshverdagen man har som advokat, sier Ulriksen.

Da firmaet lyste ut stillinger i fjor søkte de begge to, fikk jobbene, og flyttet til Stavanger.

— Vi fikk inn søknader fra mange gode kandidater, men det var disse to

kandidatene som var best kvalifisert, sier partner Svein Kjetil Svendsen.

MATCH ELLER EI

I tillegg til å lede firmaets Stavanger-kontor er han også sensor i strafferett- og barnevern ved Universitetet i Tromsø. Firmaet har vært med i praksisordningen i tre år.

— Vi konkurrerer med politiet, Høyesterett og lokale advokatfirmaer, og synes det er kjekt at studenter velger å komme til oss i praksis. Vi håper at vi blir valgt fordi de som har vært her tidligere har hatt gode opplevelser, og opplever at de får være med på mye av det advokatene gjør, som å gå i retten, sier Svendsen.

Han peker på at ordningen også bidrar til at studentene på et tidligere tidspunkt kan finne ut om en jobb som advokatfullmektig er noe som frister eller ikke. Svendsen understreker at det er noen forskjeller mellom studentene firmaet har i praksis og de som er der som trainee.

— Praktikantene i praksisordningen velger oss, og det er ikke vi som velger dem. Ved trainee-opphold er det motsatt. I praksisordningen er vi litt mer lærere, og kan eksempelvis ta med studentene flere dager i retten. Trainee-studentene som får betalt må i større grad belage seg på å også jobbe selvstendig, sier Svendsen.

Hansen og Ulriksen mener obligatorisk praksis har vært en god løsning for dem.

— Ordningen åpner for muligheter etter praktikantordningen, men etter min mening kunne den godt å ha kommet enda tidligere enn på 4.avdeling. Uansett var det fantastisk å komme i gang, sier Ulriksen.

- VERNER OM ORDNINGEN

Ifølge UiT-dekan Lena Bendiksen er den

obligatoriske praksisordningen noe de verner om.

— Kun vi har obligatorisk praksis for absolutt alle studenter som går på masterstudiet. Det har vi hatt helt fra vi startet studiet, og noe vi får veldig gode tilbakemeldinger på, både fra studenter og arbeidsgiverne, påpeker Bendiksen.

Primært ønsker universitetet at praksisplassene skal være i den nordlige landsdelen. Dersom de ikke får nok plasser, blir arbeidsgivere fra andre deler av landet kontaktet.

— Ingen får skaffe praksisplass til seg selv på egenhånd. For oss er det viktig å kvalitetssikre arbeidsplassene, og oppgavene studentene får. Vi skal ha kontroll på hva de gjør i praksisen, og ha en kontaktperson. Vi ønsker absolutt ikke at firmaene skal bruke ordningen til å skaffe seg en gratis trainee i én måned, sier Bendiksen.

For å få praksisoppholdet godkjent må studentene levere en mappeevaluering i ettertid, der de særlig må reflektere over yrkesetiske problemstillinger.

— Studentene samles i grupper på et seminar der hver student må gi en presentasjon om sitt opphold, samt bidra i en diskusjon av rettspolitiske eller yrkesetiske problemstillinger, for å få godkjent praksisen, sier Bendiksen.

FÅR TILSKUDD

Ettersom praksisen krever at bedriftene setter av ressurser og midler på studentene, gir fakultetet tilskudd til praksisstedene og dekker en del av studentenes utgifter.

— Vi gjør stadig endringer i ordningen for at den skal bli så bra som mulig. For ett år siden fikk vi eksempelvis inn aspektet med mappevurdering og økt fokus på yrkesetikken, poengterer Bendiksen.

— Mange bedrifter stiller opp år etter år, og opplever at ordningen er verdifull for dem og gir dem en nærmere kontakt med fakultetet. Tilbakemeldingene er at de ved å ha studenter inne får en større forståelse for dagens jussutdanning, og innsikt i eksempelvis nytt kildetilfang og internasjonale aspekter, sier Bendiksen.

Høstens praksisopphold er planlagt som vanlig til tross for koronasituasjonen. Skulle smittesituasjonen forverre seg, må UiT lage et alternativ.

— Noen av bedriftene som pleier å ha flere studenter har for å overholde en meters-regelen gitt tilbakemelding om at de kun kan ha to studenter i stedet for tre. Til nå har vi skaffet 130 praksisplasser, og vi er avhengig av å skaffe ti plasser til. •



Dette tilbyr UiT Norges arktiske universitet

» Master i rettsvitenskap (5 år)

• Mulighet for utenlandsopphold i den valgfrie delen av studiet på 5. avdeling. Utnvekslingsavtaler med en rekke fakulteter i utlandet.

» Ph.d-program



— Uavhengig av korona har vi noen digitale undervisningselementer på flere av studieårene, sier dekan Lena Bendiksen.

UNIVERSITETET I TROMSØ: Vektlegger det muntlige

På jussutdanningen ved universitetet i Tromsø satses det på obligatoriske fremføringer og på at studentene skal bli sterke kommunikatorer.

Lena Bendiksen er dekan ved juridisk fakultet ved Universitetet i Tromsø.

Foruten at alle jusstudentene tilbys fire ukers obligatorisk praksis i arbeidslivet, trekker hun frem flere særpreg ved UiT.

— Eksempelvis har vi et søkelys på hav- og miljørett og samerett som obligatorisk fag for alle studenter, og økt fokus på barnerett sammenlignet med de øvrige. Videre vektlegger vi både muntlig og skriftlig fremstillingsevne, da vi mener begge deler er viktige ferdigheter for kandidater i arbeidslivet. Studentene våre har obligatoriske muntlige presentasjoner for alle studentene hvert studieår, i tillegg til stort innslag av muntlige eksamener, opplyser Bendiksen.

Hun viser også til at universitetet har varierte prøvingsformer.

— Vi har store avsluttende eksamener på slutten av studieårene, men disse er varierte i formen, vi har for eksempel omfattende og krevende hjemmeeksamener, der studentene jobber med alle tilgjengelige kilder og over flere dager. I tillegg har vi muntlige eksamener, dels på forberedt tema, dels over hele studieårets pensum, og i tillegg noen skoleeksamener på seks timer, sier Bendiksen.

EGEN RETTSSAL

Hun mener universitetet er sterke på

sammenhengen mellom undervisning, øving og prøving.

— Det vi prøver studentene i til slutt, øver vi på i løpet av året, gjennom for eksempel muntlige presentasjoner, semesteroppgaver og andre skriftlige øvinger. Vi får tilbakemelding fra arbeidsgivere at studentene våre utmerker seg særlig muntlig. Dette har nok sammenheng med stort muntlig fokus, og stor bruk av vår egen rettssal her på campus. Vi har nå et prosjekt gående for å øke studentenes ferdigheter knyttet til kommunikasjon, samarbeid, kritisk tenkning og problemløsning, sier Bendiksen.

- MER BARNERETT

Ifølge dekanen har fakultetet i Tromsø mer barnerett enn de andre fakultetene i landet, samt et grundig fordypningsfag i barns menneskerettigheter.

— På hav- og miljørettens område har vi både obligatoriske kurs, spesialfag og en LLM-grad i Law of the sea, og en joint nordisk master i miljørett. I høst er alle forelesninger digitalt tilgjengelige. Seminarer skjer fysisk, men vi har noen heldigitale grupper her for de som av helsemessige grunner må ha det eller eventuelt sterkt ønsker det i disse koronatider. •



Studentene er generelt veldig flinke, studerer hardt, og er samfunnsengasjerte. Vi opplever veldig stor søkning til rettshjelpstiltak som Jussbuss og JURK, sier dekan Ragnhild Hennum.

UNIVERSITETET I OSLO: – Næringslivet ønsker seg generalister

Et arbeidslivspanel bestående av jurister fra store advokatfirmaer, dommere og NAV bistår juridisk fakultet ved UiO med å utvikle jussutdanningen. Fakultetet har også etablert et eget senter for erfaringsbasert læring for i større grad å forberede studentene til yrkeslivet.

TEKST OG FOTO: NINA SCHMIDT

Vi er interessert i at vår utdanning skal være relevant, sier dekan Ragnhild Hennum.

Juridisk fakultet ved Universitetet i Oslo har en del kontakt med advokatbransjen og også god kontakt med store offentlige aktører.

– Vi skal utdanne robuste kandidater med et bredt sett av kunnskaper til alle de juridiske yrkene; de som ønsker å jobbe i forretningsadvokatbransjen, i frivillige organisasjoner, for ideelle formål, i lovavdelingen, i NAV, eller i domstolen, for eksempel. Derfor er kontakten med arbeidslivet viktig for oss. Vi må vite at vi treffer, og at kandidatene våre har de ferdighetene og kunnskapen som etterspørres.

KUNNE STUDERE BAKLENGS

En samlet pedagogisk plan for jusstudiet er under utvikling, forteller hun.

– Jusstudiet har vært slik at det har vært mulig å studere «baklengs». Vi ønsker å bygge studiet opp som en kunnskapsstige, der det ikke er underordnet

i hvilken rekkefølge man tar fagene. Vi jobber også for å få inn flere praksiselementer. Nylig hadde vi et veldig godt møte med arbeidslivspanelet om digitalisering og fikk kjempefine innspill, sier Hennum.

Hun viser også til CELL-senteret (Center for Experiential Legal Learning) som er etablert for å utvikle jussutdanningen. Senteret er inndelt i fem pilarer: Tvisteløsning, muntlige ferdigheter og prosedyre, skrivetrening og klarspråk, retts teknologi og juridisk praksisklinikk.

– Vi er fortsatt i startgropen i dette prosjektet. På sikt er det et mål å utvikle juridisk fagdidaktikk, altså læren om hvordan lære bort juss. Fagdidaktikk finnes i veldig mange andre fag, mens vi i jussen ikke har drevet mye med dette, sier Hennum.

ØNSKE SEG GENERALISTER

Å dele jusstudiet i en bachelorgrad med en påbyggende master er ikke en aktuell problemstilling, fremholder Hennum.

– Vi har diskutert spørsmålet både med representanter for yrkeslivet, in-

ternt her på UiO og mellom de ulike juristutdanningsinstitusjonene. Diskusjonene har vært grundige og i flere runder over flere år. De har munnet ut i at alle de tre fakultetene ønsker å holde fast på ordningen med en femårig integrert master, som vi tror utdanner de beste og mest kompetente juristene til det yrkeslivet som skal ta imot dem. Det er mitt inntrykk at det juridiske praksisliv ønsker seg generalister som behersker et stort spekter av juridiske disipliner, sier Hennum.

Å holde tritt med den enorme regelutviklingen er krevende, påpeker hun.

– Å kunne håndtere kilder og metode, og være i stand til kritisk juridisk analytisk tenkning, er sentrale egenskaper.

En ytterligere spesialisering på jussen vil føre til at man vil måtte velge bort store, sentrale fagområder som er viktig når den ferdigutdannede juristen skal ut og praktisere i mange ulike yrker, understreker hun.

BØR LÆRE SEG Å KODE

Hun tror ikke at det vil bli et krav i



Dette tilbyr UiO

- » Bachelor i kriminologi
- » Master i forvaltningsinformasjon, kriminologi eller rettsso- siologi (2-årig)
- » Master i Theory and Practice of Humans Rights (2-årig)
- » Ph.d-program
- » Master i rettsvitenskap (5 år):
 - Et semester i utlandet eller et valgemne på engelsk er obligatorisk. Fakultetet har utvekslingssavtaler med over 70 læresteder i utlandet.
 - Valgfri spesialisering på 4. og 5. studieår i et av følgende profilmner: Arbeidsrett og arbeidslivsspørsmål, internasjonal rett, internasjonale kommersielle relasjoner, komparativ rett, marked, innovasjon og konkurranse, naturressurser og miljø, skipsfart og offshore, personvern, sikkerhet og digital forvaltning, velferd og likeverd.

”

Innen elektronisk forvaltning jobber jurister og teknologer side om side. Å jobbe i team med andre fagpersoner er kanskje noe vi må øve mer på.

fremtiden om at jurister skal beherske flere fagområder, som for eksempel teknologi eller økonomi, ved siden av jussen.

– Men det vil nok bli veldig viktig å være åpen og i stand til å ta i bruk det som kommer. Innen elektronisk forvaltning jobber jurister og teknologer side om side. Å jobbe i team med andre fagpersoner er kanskje noe vi må øve mer på. Vi får varierende tilbakemeldinger på våre studenters teknologikompetanse. Selv om mange lever livet sitt på Snapchat, så er det noen som ikke kan bruke Excel. Så det er varierende hvor gode teknologiske basis- kunnskaper studentene har.

Selv om ikke alle kandidatene skal være teknologer, er det viktig at mange nok jurister lærer seg å kode, slik at de kan programmere og få dybdeforståelse av teknologien, mener hun.

– Mange må få bedre forståelse av teknologien enn i dag, rett og slett for å kunne være med å styre utviklingen. Teknologianvendelse reiser både juridiske og etiske problemstillinger.

LITT ULIKT VED UIO

Jussutdanningen i Oslo har litt større frihetsgrad enn i Bergen og Tromsø, sier hun.

– I Oslo har vi færre obligatoriske elementer, emnene er litt større, og også eksamenene. Jeg tror ikke det er noen grunn til å si at den ene måten er kjempebra og den andre overhodet ikke fungerer, men oppleggene passer litt forskjellige type studenter.

Fakultetet har tatt kritikken fra NAV-utredningen alvorlig, og er i en prosess der de gjennomgår fagene – ikke bare trygderett, men også andre forvaltningsområder som kritikken er rettet mot, påpeker Hennum. •



Malcolm Langford fikk i fjor UiOs utdanningspris. Her med tidligere dekan Dag Michalsen.

– Åpenbart at EU- og EØS-rett får altfor for liten plass

– Jusstudiet mangler søkelys på utvikling av kritiske, selvstendige og samfunnsbevisste jurister.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Påstanden kommer fra Malcolm Langford, UiO-professor og studieleder for CELL. I fjor vant professoren ved Det juridiske fakultet UiOs utdanningspris for arbeidet han har gjort med å utvikle studentaktiverende læringsmetoder og dreie utdanningen i en mer digital retning.

Fortsatt mener han likevel fakultetet har et forbedringspotensial.

– Rett etter NAV-skandalen ble avslørt kom Jon Christian Nordrum og jeg med sterk kritikk av jussutdanningen i en kronikk i Aftenposten. Det er åpenbart at EU- og EØS får altfor liten plass, og at det ikke er innlemmet i mange fag, slik det er på andre europeiske universiteter. Men enda mer bekymringsverdig er et manglende søkelys på utvikling av kritiske, selvstendige og samfunnsbevisste jurister, selv om det står sentralt i våre læringsmål som fakultetet vedtok i 2010, sier Langford.

NYE LÆRINGSMETODER

Han legger til at det i NAV-rapporten og debatten som fulgte finnes mange forslag.

– Etter min mening trenger vi ikke å bli instruert av departementet. Kritikk utenfra er alltid veldig velkommen. Alle de tre fakultetene går nå gjennom store studiereformer, og ser på innspillene som er kommet. Dette er et riktig øyeblikk for hele sektoren sammen å se på jussutdanningens framtid, fastslår Langford.

Han er svært opptatt av hvordan studenter lærer.

– Det er viktig at vi utvider pedagogiske metoder som gir rettslig metode, og systemforståelse under huden. En viktig metode er erfaringsbasert læring – som får studenter til å jobbe skikkelig med juss, og med EU/EØS regler og rettspraksis. Når studentene selv må prosedere EØS-rett eller skrive lovtekster til innføring av nye EU-regler, får de også en bedre og dypere forståelse, påpeker Langford.

AUSTRALSK ERFARING

Selv er han opprinnelig fra Australia, og tok sin utdanning ved Universitetet UNSW i Sydney, der prosedyre og muntlighet var en viktig del av studieløpet.

– Det muntlige hjalp med læring av teori og ferdighetsutvikling, og skapte et bedre læringsmiljø. Denne erfaringen tok jeg med meg da jeg jobbet med forskjellige reformer på fakultet, og i oppstarten av CELL, sier Langford.

I et intervju med Universitas sa Langford at han har opplevd at studenter som vanligvis får A og B i skriftlige fag, var så nervøse at de ikke taklet muntlig eksamen fordi de hadde aldri holdt en presentasjon før fjerde året.

Langford mener innføring av en muntlig prosedyreøvelse i folkerett i andre studieår har hatt en god effekt.

– Det øker sannsynligheten betydelig for at studentene leser dommene fra den Internasjonale domstolen. Studentene finner ikke svar i lærebøkene til problemet de skal prosedere om. Det samme bør kunne skje i EU- og EØS-retten, sier Langford. •

UNIVERSITETET I BERGEN: Egen studiemodell og eksklusivt tilbud



På jussen i Bergen begynte digitalisering av studiet allerede på 1970-tallet. I 2015 ble alle eksamener heldigitale, alle forelesninger blir tatt opp og gjort tilgjengelig for studentene, og det arbeides kontinuerlig med å utvikle digitale læringsaktiviteter, forteller dekan Karl Harald Søvig. Foto: André Kvalvågnes

til, har de et spesielt sterkt og internasjonalt anerkjent fagmiljø i strafferett, ifølge Søvig.

— Ved vårt fakultet har vi i mange år vært opptatt av å ansette personer med kompetanse i de klassiske og store rettsområdene. I tillegg til strafferett, har vi gode fagmiljøer i konkurranserett, forvaltningsrett og EU/EØS-rett, sier han.

UiB er også helt alene om å tilby juridisk relevant praksis og utveksling i Kina. I emnene rettshistorie og komparativ rett kan man delta på sommerskole i Beijing.

— Kandidater med Kina-erfaring får kvalifikasjoner som er svært etterspurte i arbeidslivet. Vi ser også at våre emner i politi- og påtalerett tiltrekker seg studenter fra hele landet. Dessuten har vi et bredt tilbud av engelskspråklige spesiallemner.

— Enkelte etterlyser mer spesialisering allerede på studiene. Hvordan stiller du deg til det?

— Jeg er kan forstå ønsket, men jeg tror ikke tidligere spesialisering vil gjøre jurister bedre rustet til å løse de rettslige utfordringer som de skal håndtere i tiden fremover. Vi trenger å utdanne jurister med innsikt i flere rettsfelt, og som kan håndtere komplekse spørsmål. NAV-saken viste nettopp behovet for å kunne håndtere både strafferett, EØS-rett og trygderett, svarer dekanen. •



Dette tilbyr UiB

- » 5-årig master i rettsvitenskap
- » 2-årig master i rettsvitenskap
- » Spesialemner og tilleggsutdanning

- Tilbyr spesialisering i blant annet EU-rett, politirett og skatterett

» Poststudierett

- Tidsbegrenset tilbud til ferdige masterstudenter som vil ta spesiallemner, gjenta emner eller ta etikk-kurs

» Ph.d.-program

Mener nyutdannede tar for lett på faktum

– Å ta juridikum med toppkarakterer hjelper lite hvis man som advokat ikke evner å bruke jussen i praksis. Og så må man forstå at man som advokat også er en selger.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

TRONDHEIM

Det sier daglig leder Rasmus Brodtkorb i Prétor Advokat i Trondheim. Hvis juristers utdanningsløp skal endres, ønsker advokatene i firmaet seg mer oppmerksomhet mot juridisk metode, flere muligheter til å teste jussen i praksis, fokus på kommunikasjon og formidling – og gjerne et enda bredere advokatkurs for å gjøre gapet mellom studiet og det faktiske arbeidet i en advokatvirksomhet mindre.

— Jeg tror ikke nødvendigvis det er de beste juristene som blir de beste advokatene, sier Rasmus Brodtkorb, partner og daglig leder i trønderhovedstadens største forretningsjuridiske virksomhet uten tilknytning til Oslo.

— Det er heller ikke alltid det som står i teorien som gir den beste løsningen. Ofte er det så mange andre hensyn som spiller inn at lovteksten kun gir deg en utgangsposisjon til en forhandling for eksempel, men ikke nødvendigvis svaret. Den virkelige verden er ikke teoretisk. Overgangen kan fort bli veldig stor, og det tror jeg mange opplever som en bøyg, utdyper han.

NEI TIL SPESIALISERING

Fremfor at studentene skal utpensle fagspesifikke retninger, synes han heller at arbeidsgivere burde være sitt spesialisering-sansvar mer bevisst.

— Jeg tror ikke det er mange som opplever det som aktuelt å skulle spesialisere seg allerede under studiene. Ønsket om og behovet for spesialiseringen kommer ofte som et resultat av den jobben man har, mener Brodtkorb.

— Ansetter man noen nye i NAV, for eksempel, bør arbeidsgiver sørge for at kompetansen er på et tilfredsstillende nivå. Om ikke, må man få kompetansen opp. På lik linje med at advokatvirksomheter må sørge for at medarbeiderne har den kompetansen som kundene etterspør.

MER PRAKSIS

Det Brodtkorb selv savnet da han studerte, var å arbeide mer praktisk med jussen. – Vi ser jo det her også. Vi kan ansette toppkandidater med de beste karakterene, men som likevel har en lang vei å gå for å bli en god advokat. Judisium er en faktor og håndverket den andre. Sistnevnte kunne det gjerne vært mer fokus på i løpet av studiet. Slik som forhandlingsteknikk for eksempel.

Prétor-partner Pål Christian Garlie er opptatt av at juridisk metode må få større plass.

— Istedenfor spesialisering, bør man løfte verktøyene. Hvordan man bruker dem i møte med klient, i forhandlinger, for å få frem faktum og så videre, sier Garlie.

Man trenger ikke måtte bli advokat selv om man terper juridisk metode og forstår hvordan jussen anvendes i praksis, mener han og sier dette er noe som er nyttig og anvendelig for alle jurister.

— Det burde legges opp til en mer praktisk tilnærming fortløpende. Hadde det vært lagt inn som en del av utdanningsløpet, ville man tidligere skjont at juss handler om mye mer enn den



I Prétor Advokat AS arbeider 16 advokater, en paralegal, to fullmektiger og en jurist. Firmaet retter seg i hovedsak mot det forretningsjuridiske markedet. Daglig leder er Rasmus Brodtkorb.

teoretiske tilnærmingen. Teorien er på mange måter underordnet om ikke faktum stemmer – og selvsagt motsatt også. Det gjelder ikke bare når man skal i retten, men alltid når man skal selge et budskap.

— Vi får betalt av mennesker som ideelt sett vil bruke minst mulig penger på advokat. For ikke å akselerere dette unødvendig, bør enhver advokat evne å arbeide rasjonelt. Her er metodevalg og tilnærming veldig viktig.

BOMMER PÅ FAKTUM

Det er noe med helhetstenkingen som ofte mangler hos nyutdannede, sier Garlie. Rasmus Brodtkorb er enig.

— Det som er en gjenganger hos mange nyutdannede, er at de tar for lett på faktum. De snur ikke nok «faktumsteiner», som jo er mye av den praktiske hverdagen til de fleste advokater. Du kan ha så godt juridikum du vil, men bommer du på faktum, hjelper ikke det. Det er stor forskjell på få presentert et faktum i en tekst og det å finne faktum selv. Dette er en bratt læringskurve for mange, sier han.

— Det var også en brå overgang å gå fra et teoretisk studium til et arbeidsliv som i stor grad baserer seg på kommunikasjon, formidling og muntlighet. Spesielt i klientrelasjoner, legger Garlie til.

— Når vi har folk inne til intervju, spør jeg fra tid til annen kandidatene om de vet forskjell på en advokat og en eiendomsmekler. Få vet svaret på det. Forskjellen er etter mitt syn at eiendomsmeklere selger hus og advokater selger juridiske tjenester. Den faglige kvaliteten må selvsagt ligge i bunnen, men utover det mener jeg at det handler om salg. Man skal selge inn et budskap eller en løsning til kunden, til motparten, eller til retten. De som er dyktige i sin kommunikasjon, blir også ofte de beste advokatene i en utadrettet virksomhet. I tillegg til det faglig i bunnen, er det jo nettopp dette advokater holder på med, fortsetter Brodtkorb.

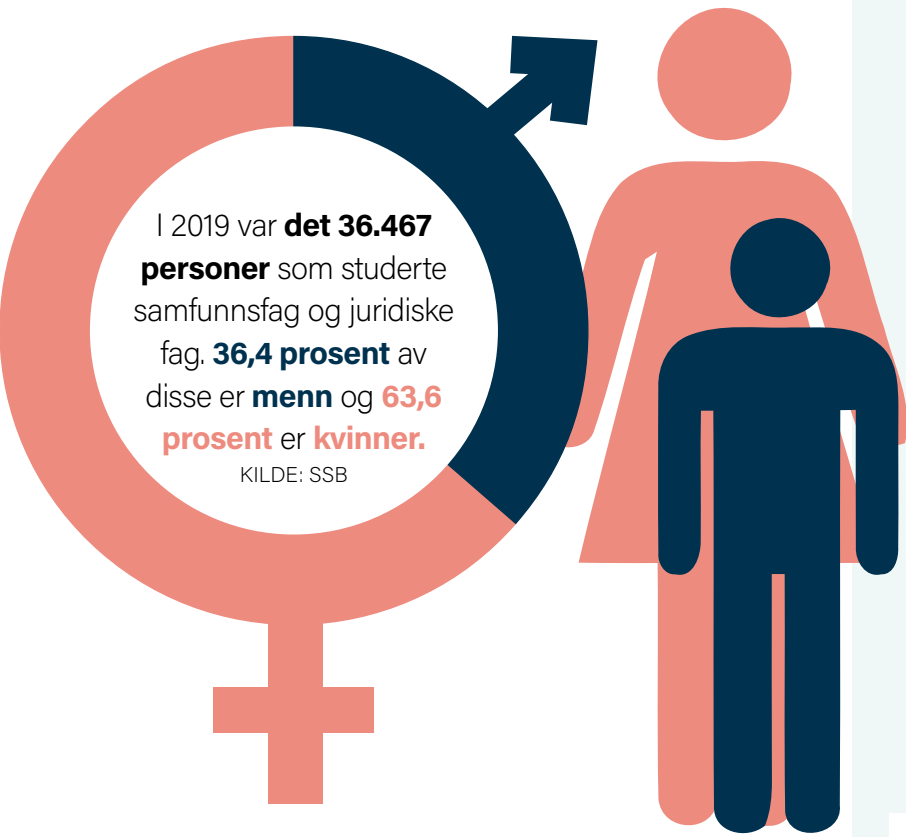
JA TIL PROSEDYRE

Advokatkurset bør utvides, mener Brodtkorb. Men i motsetning til advokatlovutvalget, mener han det er en dårlig idé å droppe prosedyrekravet til fordel for praktiske kurs.

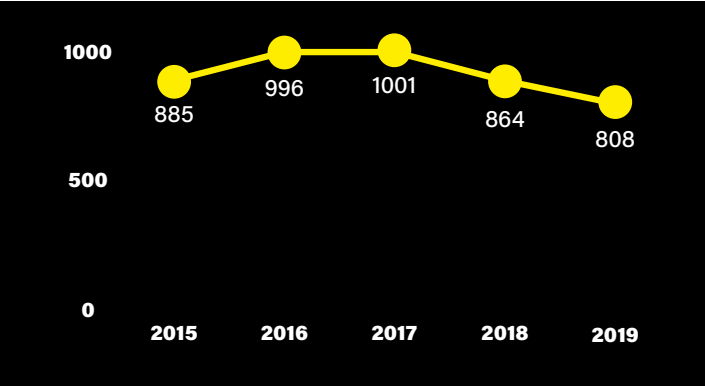
— At man hadde hatt en utvidet form for kurs, er derimot en god idé. Det hilser jeg velkommen, men ikke uten prosedyrekravet. Fikk man i tillegg integrert det som en del av studieløpet, hadde det vært helt supert. Da kunne man fått nyansatte som var mer forberedt på den hverdagen de vil møte i de fleste advokatfirmaer. Mange steder blir man kastet ut på dypt vann og man møter en rekke forventninger fra publikum umiddelbart.

— Fullmektigene hos oss forteller at det har vært meget nyttig for dem å høre praktiserende advokater fortelle om sin rolle, funksjon og erfaring. Eksempelvis relatert til praktisk tilnærming og vurdering søksmål og RGA-spørsmål. Det hadde stor overføringsverdi, avslutter Garlie. •

Kalde fakta om utdanning



SÅ MANGE FULLFØRTE 5-ÅRIG MASTER I JURIDISKE FAG



KILDE: DBH

Antall studentplasser og søkere til rettsvitenskap			
	UiO	UiB	UiT
2020	537 / 2357 *	380 / 1968	150 / 566
* Fordelt på høst 224 / 1534 og vår 213 / 823			

5-årig master i rettsvitenskap, UiB

Antall studenter totalt: **2057**
Andel kvinner: **66,2 prosent**
Andel menn: **33,8 prosent**

5-årig master i rettsvitenskap, UiO

Antall studenter totalt: **2357**
Andel kvinner: **66,1 prosent**
Andel menn: **33,9 prosent**

5-årig master i rettsvitenskap, UiT

Antall studenter totalt: **909**
Andel kvinner: **63,9 prosent**
Andel menn: **36,1 prosent**

KILDE: DBH

Historiske poenggrenser for rettsvitenskap

	UiO	UiB	UiT
2020	62,2 *	60,8	60,3
2019	61,5 **	60	59,5
2018	62	59,2	58,8
2017	61,3	58,4	57,8
2016	60,5	57,7	57,2
2015	60,6	57,4	56,6
2014	60,3	57,4	56,8
2013	59,8	56,7	56,3
2012	59,4	55,6	55,3
2011	58,1	54,5	54,4
2010	58,4	53,6	54,4
2009	58	52,3	53,2

* snitt for høst (63,0) og vår (61,4)
** snitt for høst (62,2) og vår (60,8)
Kilde: Samordna opptak/Wikipedia

Prosentandel kvinnelige søkere til rettsvitenskap

	UiO	UiB	UiT
2020	64,5	67,6	56

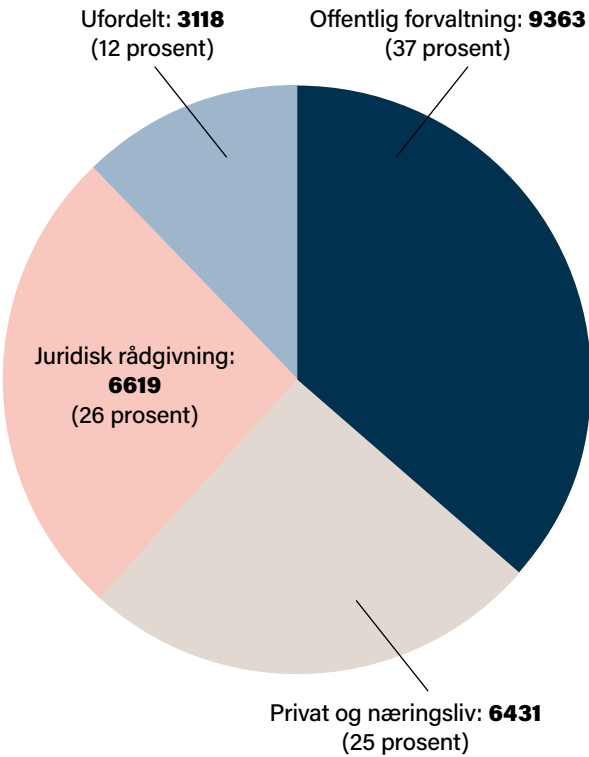
ANTALL JURISTER (2016)

25.531

2011: 21.122

Dette jobber juristene med

KILDE: Juristforbundet, tall fra 2016



I 2016 var det 25.531 jurister, ifølge Juristforbundet. Samtidig var det registrert **7738 praktiserende advokater**.

I 2016 var altså **30,3 prosent** av landets jurister praktiserende advokater.

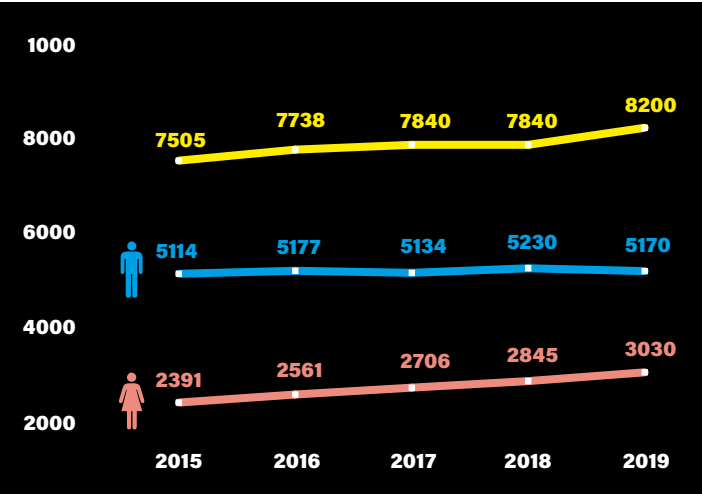
Mellom 2015 og 2020 har

3565

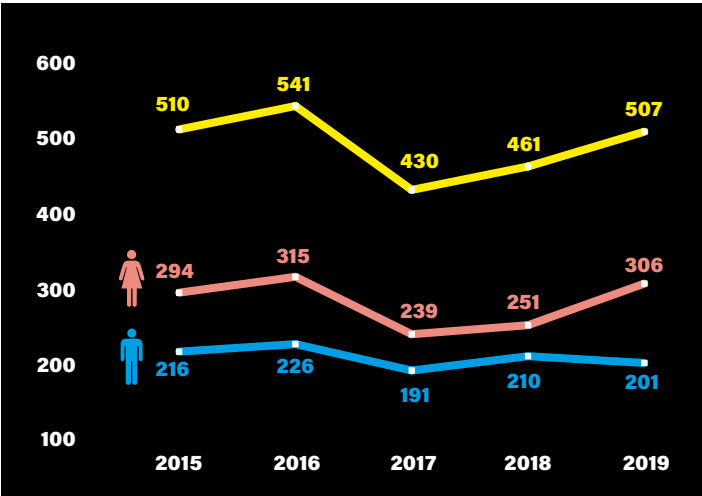
personer deltatt på advokatkurset, ifølge Juristenes utdanningssenter.

SSB = statistisk sentralbyrå
DBH = Database for statistikk om høgre utdanning

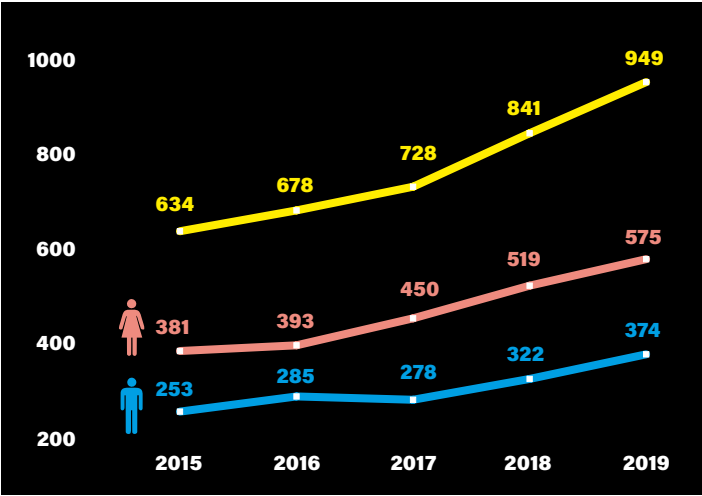
PRAKTISERENDE ADVOKATER



SÅ MANGE FIKK BEVILLING



SÅ MANGE BLE AUTORISERT SOM FULLMEKTIG



KILDE: Tilsynsrådet for advokatvirksomhet

Har hatt EØS-møter med fakultetene

Advokatbladet har spurt Kunnskapsdepartementet om det vil stille krav til hvilken grunnleggende kompetanse jurister skal ha etter endt studium, og om departementet vil foreta seg noe for å styrke EØS-kunnskapen i juristutdanningen.

TEKST: NINA SCHMIDT



Utdanningsminister Henrik Asheim. Foto: Kunnskapsdepartementet

I tråd med universitets- og høyskoleloven skal ikke Kunnskapsdepartementet styre innholdet i utdanningene. Det er det dyktige fagfolk på universitetene og høyskolene på hver enkelt utdanning som gjør, sier forsknings- og høyere utdanningsminister Henrik Asheim (H).

— Det er de som må sørge for at utdanningene holder høy kvalitet, er arbeidsrelevante og har gode

beskrivelser på hva studentene skal kunne etter endt utdanning. Det betyr også at de har ansvaret for å sette sammen emner og fag på en god måte, sier han.

Han forteller at han har merket seg at utvalget som gransket NAV-skandalen retter kritikk mot de juridiske utdanningene i Norge.

— For å følge opp rapporten har jeg derfor hatt et møte med alle dekanene på de juridiske fakultetene og rektorene ved universitetene som i dag tilbyr jussutdanning. Jeg opplever at den kritikken som har kommet er noe vi alle i fellesskap tar på alvor, sier han.

IKKE AKTUELT MED ENDRING

Å bryte opp jusstudiet i en treårig bachelor med en påbyggingsmaster, er ikke aktuelt, fremholder han.

— Femårig master i rettsvitenskap ble bestemt for 18 år siden, da kvalitetsreformen ble innført for å standardisere utdanningene nasjonalt og internasjonalt. Det er ikke planer om å endre strukturen eller lengden på jussutdanningene nå. •

ANNONSE



Få morgendagens
løsning i dag

Advisor247 Advokat
håndterer hele klientreisen.

Bransjens ledende fagsystem for
lønnsom, effektiv og systematisk
kjernedrift.

Book demo
på advisor.no

advísor

t: 33 48 43 00 • salg@advisor.no • advisor.no

— JU§NYTT —

Nr. 7/2020



Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56



Strafferett: Kan være forbudt å sykle i kollektivfelt

Høyesteretts enstemmige dom 3. september 2020 - **HR- 2020-1723-A** - forkastet en syklists anke over at han i lagmannsretten var dømt til en straff av bot på 8500 kroner. Spørsmålet i saken var om sykling i kollektivfeltet på E 18 (Mosseveien) ut av Oslo i rushtiden var brudd på vegtrafikkloven § 3 om at alle skal ferdes hensynsfullt, slik at annen trafikk ikke unødig blir hindret eller forstyrret.

Etter trafikkreglene § 5 nr. 2 er det tillatt å sykle i kollektivfelt. Men grunnregelen i vegtrafikkloven § 3 gjelder også for syklist i kollektivfelt. I vurderingen av om annen trafikk blir «unødig ... forstyrret», må man ta utgangspunkt i det aktuelle og konkrete trafikkbildet, herunder syklistens mulige handlingsalternativer, se nærmere Bjørn Edvard Engstrøm (red.) og Hans-Petter Jahre, Vegtrafikkloven: Lovkommentar, § 3 notene 1.2, 5.1 og 5.2.

I kravet om at all ferdsel skal skje «hensynsfullt» ligger det en forventning om smidig fremferd. Syklister må derfor ta hensyn

til andre og være forberedt på å tåle innskrenkning av sin egen rett til å sykle i kollektivfelt.

I den konkrete vurderingen kom Høyesterett til at syklisten ved å prioritere sin egen sykling i kollektivfeltet fremfor trafikkavviklingen forstyrret trafikken «unødig» (avsnittene 23- 29). Syklisten hadde blant annet alternative sykkelruter tilgjengelig. Syklisten handlet uaktsomt, jf. vegtrafikkloven § 31. Høyesterett viste til at lagmannsrettens flertall uttalte at «A [tiltok] seg bevisst en rolle hvor han regulerte trafikken ut fra sin kjøremåte og sine behov».

Høyesterett presiserte at konklusjonen ikke innebærer at det er forbudt å sykle i kollektivfelt, men man må etter omstendighetene finne seg i å måtte sykle et annet sted for å unngå å skape kø.

Dommere: Borgar Høgetveit Berg, Espen Bergh, Bergljot Webster, Henrik Bull og Toril Marie Øie.



Strafferett: Kommunal «bybetjent» kan være vernet av straffeloven § 155

Høyesterett kom i enstemmig dom 3. september 2020 - **HR-2020-1724-A** - til at straffeloven § 155 (vold eller trusler mot offentlig tjenestemann) kommer til anvendelse på den som angriper en kommunal «bybetjent» som er i ferd med å utstede tilleggsgebyr for bruk av piggdekk. I Oslo kommune må den som vil kjøre bil med piggdekk, betale gebyr - i praksis ved å kjøpe en oblat. Hvis man kjører med piggdekk uten å ha oblat, må man betale tilleggsgebyr.

Førstvoterende drøfter grundig forstå-

elsen av straffeloven § 155 (avsnittene 11-28). Det sentrale spørsmålet var hva som skal regnes som utøvelse av offentlig myndighet. Det som imidlertid kunne skape tvil om § 155 fikk anvendelse, var uttalelser i forarbeidene om at «trafikkbetjenter» ikke skulle være vernet av bestemmelsen, jf. Ot.prp. nr. 8 (2007-2008) side 329.

Men dette må leses på bakgrunn av hva kommunal avgiftparkering omfatter. Høyesterett kom derfor til at kommunalt ansatte utøver offentlig myndighet når de

ilegger gebyr etter piggdekkforskriften. I de situasjonene er de offentlige tjenestepersoner vernet av straffeloven § 155. En person som bare av og til utøver offentlig myndighet, skal uansett regnes som offentlig tjenesteperson under selve myndighetsutøvelsen. Dette gjelder selv om kommunale by- eller trafikkbetjenter ikke hovedsakelig utøver offentlig myndighet.

Dommere: Henrik Bull, Borgar Høgetveit Berg, Espen Bergh, Bergljot Webster og Toril Marie Øie.



Endringslover:

NB! På grunn av koronasituasjonen er det en rekke midlertidige lover som stort sett ikke omtales her. Her skal bare nevnes at Justis- og beredskapsdepartementet ønsker å forlenge midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 47 om tilpasninger i prosessregulverket som følge av utbruddet av covid-19 mv. til 1. juni 2021.

1. SEPTEMBER 2020

Justis- og beredskapsdepartementet:

LOV-2015-06-19-66 om endringer i straffegjennomføringsloven (straffegjennomføring i annen stat) innførte en ny § 1 a, i kraft 19.06.2015. Loven og § 1 a ble opphevet 1.9.2020.

LOV-2019-12-20-105 om endringer i straffegjennomføringsloven mv. (gjennomføringstiden for straffegjennomføring med elektronisk kontroll mv.), delt ikrafttredelse § 16 a fjerde ledd.

Helse- og omsorgsdepartementet:

LOV-2020-06-23-111 om endringer i alkoholloven (justering av Vinmonopolets åpningstider). Vinmonopolet kan ha åpent mellom klokken 10.00 og 16.00 på lørdager og dager før helligdager. Samme tidsrammer gjelder for utlevering av privatimportert alkoholholdig drikk. Begrenset unntak fra forbudet mot salg og skjenking av alkoholholdig drikk i samme lokale.

Arbeids- og sosialdepartementet:

LOV-2020-06-23-96 om endringer i permitteringslønnsloven (oppheving av midlertidig arbeidsgiverperiode innført som følge av utbrudd av covid-19). En arbeidsgiver har igjen plikt til å betale permitteringslønn og annet arbeidsvederlag i en arbeidsgiverperiode på 10 dager, jf. § 3 første ledd. Dette gjelder permitteringer som settes i kraft etter 1. september 2020.

LOV-2020-06-23-99 har etablert en midlertidig ordning for tilskudd til arbeidsgivere som tar egne permitterte tilbake i arbeid.

1. OKTOBER 2020

Olje- og energidepartementet:

LOV-2020-06-19-93 om endringer i **forbrukermerkelen** (lov nr. 90/1981), **ny § 3 a** om energimerking. Endringen gjennomfører europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2017/1369 (**energimerkeforordningen**) i norsk rett. Leverandører og forhandlere blir pålagt å utstyre produkter med en energietikett med opplysninger om energibruk. Etter **§ 5 første ledd** er det forbudt å importere, produsere, selge eller fremby til salg varer som ikke er merket i samsvar med denne loven eller forskrifter gitt med hjemmel i loven, eller som har en merking som inneholder uriktige opplysninger om varen.

Etter **§ 6 andre ledd** skal tilsynsmyndigheten ha adgang til ethvert sted hvor det

produseres, lagres, transporteres eller omsettes varer som er merkepliktig. Tilsynsmyndigheten har rett til å utta prøver til undersøkelse og kan kreve de opplysninger som er nødvendige for gjennomføring av tilsynet.

Finansdepartementet:

LOV-2020-06-23-103 om endring i skatteloven, delt ikrafttredelse se del VI. Endringene har sammenheng med revidert statsbudsjett 2020. Blant annet er det innført startavskrivning for saldogruppe d (maskiner m.m.), jf. skatteloven § 14-43 nytt femte ledd.

1. NOVEMBER 2020

Samferdselsdepartementet:

LOV-2019-06-21-67 om endringer i yrkestransportloven (oppheving av behovsprøvingen for drosje mv.), med unntak av §§ 4 første ledd og 40 a første ledd, som trådte i kraft 1. juli 2019. Drosjeløyve som er gyldige 1. november 2020 gjelder frem til 1. juli 2030 så lenge drosjeløyvehavere oppfyller de kravene som til enhver tid gjelder for å ha drosjeløyve. Endringen skulle egentlig ha trådt i kraft 1. juli 2020, men ble utsatt på grunn av covid-19. Det nye regelverket innebærer blant annet at antallsreguleringen med tilhørende driveplikt oppheves. Sentraltilknytningsplikten for drosjer oppheves, og det innføres en plikt til loggføring av alle drosjeturer.



Advokatrett:

Rettens fastsettelse av nødvendige kostnader til salær til prosessfullmektigen

Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse - **HR-2020-1515-U** - har en kort og god oversikt over rettens utmåling av erstatning for sakskostnader, jf. **tvisteloven § 20-5 første ledd**. Det er bare «nødvendige kostnader» ved saken som kan kreves dekket, jf. § 20-5 første ledd første punktum. Dette sammenholdt med første ledds andre punktum innebærer at det skal foretas en *proporsjonalitetsvurdering*, jf. **HR-2020-611-A avsnitt 67**.

Det er de totale kostnadene som må vurderes opp mot proporsjonalitetsbegrensningen. Vurderingen av advokatsalæret må omfatte både advokatens timepris og antallet medgåtte timer.

Velger en part å la seg bistå ved særlig kostbar bistand, kan man som den klare hovedregel ikke kreve merkostnadene ved dette erstattet av motparten, jf. Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) side 447-448 og Clement Endresen og Gjermund Aasbrenn, Sakskostnader på dagsordenen i Høyesterett, Lov og Rett 2019, side 353-378 på side 365-366.

Størrelsen på motpartens sakskostnadskrav har ikke i seg selv betydning, men motpartens prosessopplegg kan være av betydning, se **HR-2020-313-U avsnitt 6**. Det er også viktig å merke seg at når parten har benyttet samme prosessfullmektig i flere instanser, må arbeid i én instans i betydelig grad kunne forventes gjenbrukt i neste instans, jf. **HR-2020-611-A avsnitt 69**.

Men her må det etter mitt syn også være relevant å se noe hen til hvor lang tid det har gått mellom behandlingen i instansene. Det er også verdt å merke seg at dersom det kreves erstatning for arbeid utført av flere advokater, må det vurderes om dette fremstår som nødvendig eller hensiktsmessig for å få oppdraget utført på en effektiv måte. Det må følgelig tas stilling til om de nødvendige kostnadene kunne ha vært lavere dersom det bare hadde vært benyttet én advokat.

I forarbeidene til tvisteloven er det gitt

klare signaler om at kostnadsnivået i sivile saker skulle reduseres, og at domstolene skulle ha en langt mer sentral rolle med å styre kostnadsnivået, jf. Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) side 51-59, og Clement Endresen og Gjermund Aasbrenn, op.cit. side 353-354 og 363-364. Men det kan vel i høy grad reises spørsmål om i hvilken grad man har lyktes her.

En *særskilt sakskostnadsanke* reguleres av tvisteloven § 20-9 tredje ledd, det vil si at den følger reglene for anke over kjennelser. Dette innebærer at ankeinstansen bare kan prøve lovanvendelsen og saksbehandlingen ved avgjørelsen av sakskostnadene, samt bevisvurderingen så langt den utelukkende gjelder sakskostnadsavgjørelsen. Den skjønnsmessige vurderingen av hvilke kostnader som har vært nødvendige, og de skjønnsmessige elementer ved utmålingen, kan ikke overprøves med mindre skjønnset er klart uforvarlig, herunder at erstatningen er åpenbart utilstrekkelig.



Veitrafikkrett: Tilbakekall av førerett på grunn av cannabisbruk

I sivilombudsmannens uttalelse **SOM-2019-2517** ba ombudsmannen om at Politidirektoratets vedtak om å tilbakekalle klagerens førerett på grunn av manglende edruelighet (cannabisbruk), jf. vegtrafikkloven § 34 femte ledd, ble behandlet på nytt. Paragraf § 34 femte ledd oppstiller to separate vilkår for tilbakekall - at førerettssinnehaver «ikke er edruelig», og at hensynet til «trafikkikkerheten [...] krever det», se for eksempel LB-2017-65348.

Om hensynet til trafikkikkerheten tilsier tilbakekall må sees i sammenheng med risikoen for brudd på vegtrafikkloven § 22 tredje ledd om kjøring i påvirket tilstand, jf. FOR-2012-01-20-85 (forskrift om faste grenser for påvirkning av andre berusende eller bedøvende middel enn alkohol m.m.), hvor det for et stort antall stoffer er fastsatt faste grenser for påvirkning etter vegtrafikkloven § 22 tredje ledd.

Klagerens cannabisbruk var utilstrekkelig utredet da direktoratet traff vedtaket om tilbakekall, jf. forvaltningsloven § 17, jf. § 33. Direktoratet fattet vedtak om tilbakekall uten å kontrollere et lydavhør av klageren for å avklare hva klageren faktisk forklarte om egen bruk av cannabis.

I Hålogaland lagmannsretts dom - LH-2016-70592 - er bruk av cannabis én til tre ganger i måneden angitt som i nedre sjikt for hva som kan gi grunnlag for tilbakekall. Ombudsmannen kom også til at direktoratet ikke foretok en tilstrekkelig konkret vurdering av om vilkåret om trafikkfare var oppfylt. Det er hvilken fare for trafikkikkerheten fortsatt førerett vil utgjøre fremover som er vurderingstemaet. Den konkrete vurderingen av hensynet til trafikkikkerheten kan derfor ikke baseres utelukkende på tidligere cannabisbruk og kjøremønster, se LB-2015-110557 og SOM-2016-2223.



Skatterett: Salgssummens betydning ved eiendomsskattetakst

Etter ordlyden i **eiendomsskatteloven § 8 A-2 første ledd** skal eiendomsskattetaksten settes til eiendommens faktiske markedsverdi, eller den salgssummen man mener eieren vil kunne oppnå på det frie markedet på takseringstidspunktet. Det er eiendommens objektive salgsverdi som kommunene skal komme frem til, og det skal ses bort fra særlige omstendigheter som har betydning for den verdien som eiendommen har for den aktuelle eieren. I praksis er det godtatt at kommunene bruker sjablonger for å fastsette eiendomsskattetaksten, da eiendomsskatteutskrivning er en type masseforvaltning der det må godtas at systemet

for verdifastsettelse er noe grovmasket. Dette innebærer at ikke alle forskjeller eller likheter mellom eiendommene vil kunne gjenspeiles i taksten.

I Sivilombudsmannens uttalelse - **SOM-2019-4420 Lillehammer kommune** - kom ombudsmannen etter en konkret vurdering til at taksten fastsatt ved sjablong var uriktig, og syntes satt for høyt og ikke i henhold til § 8 A-2. Eiendommen var nemlig omsatt til vesentlig lavere beløp kort tid før taksering, og det forelå ingen opplysninger som tilsa at dette ikke var et ordinært salg på det frie markedet. Eiendommen, som hadde flere boenheter, hadde også ligget ute for salg i omtrent ett år.



Trygderett: Grunnbeløpet (G) passert 100.000 kroner

Grunnbeløpet (G) i folketrygden har økt med 1,5 prosent fra 99.858 kroner til **101.351** kroner med virkning fra 1. mai 2020. G har betydning på flere områder enn folketrygden.



Strafferett: Straffutmåling ved ulovlig bygging og terrenginngrep i strandsonen

Høyesteretts enstemmige dom 26. juni 2020 - **HR-2020-1353-A** - er den første dommen fra Høyesterett som gjelder anvendelsen av og straffutmålingen etter plan- og bygningsloven § 32-9. Men dommen i Rt-2011-10 avsnitt 17 og 22, som gjaldt overtredelse av § 110 i den tidligere plan- og bygningsloven hadde betydning. Se også Rt-2011-631 (overtredelse av vannressursloven § 63 tredje ledd) og HR-2017-1298-A (brudd på kulturminneloven).

Dommen nå gir god veiledning for anvendelsen av § 32-9 og for straffutmålingen. Saken gjaldt ulovlig bygging og terrenginngrep i strandsonen (i 100-metersbeltet langs sjøen). Eieren (tiltakshaver) og daglig leder hos entreprenøren ble dømt til fengsel i 45 dager. Dommen klargjør også underentreprenørens straffereettslige ansvar.

Plan- og bygningsloven oppstiller et tosporet system for sanksjoner mot ulovligheter. I § 32-8 er det hjemmel for å legge overtredelsesgebyr. For vesentlige overtredelser kan straff - bøter eller fengsel inntil 1 år - anvendes, jf. § 32-9 første ledd. Ved vurderingen av om overtredelsen er vesentlig, skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger og graden av utvist skyld. I Ot.prp. nr. 45 (2007-2008) side 181 og i spesialmotivene

på side 357 er det nærmere redegjort for hvilke momenter som skal tas i betraktning. Blant annet når det gjelder vurderingen av omfanget, kan det ses hen til om det foreligger flere overtredelser som skal sanksjoneres under ett. Fortjenesten som er oppnådd er relevant. Det samme gjelder om motivet for handlingen var egen fordel, og om overtredelsen var planmessig. Virkningen av overtredelsen kan knytte seg til faren for liv og helse, samt lovbruddets samfunnsmessige skadepotensial. Allmennpreventive hensyn vil veie tungt ved straffutmålingen, jf. også Grunnloven § 112 hvor betydningen av å beskytte miljøet gjenspeiles.

Etter § 32-9 tredje ledd er strafferammen forhøyet til fengsel inntil to år ved grove overtredelser. For å anvende den høyere strafferammen må det kreves at grovheten i overtredelsene går utover det som er tilstrekkelig for å oppfylle vesentlighetskravet.

NB! Spørsmålet om handlingen er grov etter § 32-9 tredje ledd hører til *straffespørsmålet* (avsnitt 49 og 88). Se også HR-2020-955-A avsnitt 54 flg.

Dommere: Arne Ringnes, Ragnhild Noer, Henrik Bull, Wenche Elizabeth Arntzen og Erik Møse.



Advokatrett: Forslag om innføring av krav til eiere og personer i ledelsen i advokatforetak uten advokatbevilling

NOU 2015: 3 med forslag til advokatlov er nå til behandling i Justis- og beredskapsdepartementet, og målsettingen er å fremme lovproposisjon i løpet av inneværende stortingsperiode. I forbindelse med arbeidet sendte departementet i august 2020 ut et høringsnotat - saksnr. 20/3628 - med forslag om innføring av

krav om at eiere og personer i ledelsen i advokatforetak uten advokatbevilling må ha hederligandel og ikke må anses uskikket. I notatet er det et konkret forslag til lovtekst. Dette spørsmålet ble ikke vurdert av Advokatlovutvalget. Høringsfristen er 5. oktober 2020.

Barnerett:

Opprettholdelse av farskap på uriktig biologisk grunnlag



Det følger direkte av ordlyden i barneloven § 25 første ledd at det kan avsies dom i farskapssak uten hovedforhandling når en DNA-test viser at en mann ikke kan være far til barnet. Høyesteretts ankeutvalg har i kjennelse **HR-2020-1497-U** slått fast at EMK artikkel 8, FNs Barnekonvensjon artikkel 3 og Grunnloven §§ 102 og 104 ikke kan forstås slik at de oppstiller krav om at farskap må opprettholdes på uriktig biologisk grunnlag. Dette må også gjelde farskap som følger av pater-est regelen selv om det ennå ikke er slått fast hvem som er barnets biologiske far.

Straffeprosess:

Advokatkorrespondanse og vernet etter straffeprosessloven § 119 første ledd ved videresending



Høyesteretts ankeutvalg har i kjennelse - **HR-2020-1487-U** - presisert at det er ingen automatikk i at advokatkorrespondanse opphører å være vernet etter straffeprosessloven § 119 første ledd dersom klienten selv har videreformidlet korrespondansen til tredjepersoner, se Rt-2013-1336 avsnittene 29 og 30 motsetningsvis, Rt-2013-1719 avsnitt 40 og HR-2019-2262 U avsnitt 13. Men en annen sak er at måten videresendingen er gjort på, innholdet i den og omstendighetene for øvrig kan innebære at korrespondansen ikke lenger kan regnes som «betrodd [advokaten i hans] stilling» etter § 119 første ledd.



Strafferett: Vilåårene for straff for omsorgsunndragelse

Høyesterett avsa 27. august 2018 enstemmig dom - **HR-2020-1682-A** - som gjaldt forståelsen av straffeloven § 261 om omsorgsunndragelse. Spørsmålet var hva som ligger i vilååret i første ledd første punktum om at unndragelsen må være *alvorlig*.

En advokat ble frifunnet for medvirkning til omsorgsunndragelse. Høyesterett kom til at vilååret «alvorlig» i straffeloven § 261 første ledd første punktum ikke var oppfylt.

En far som hadde en begrenset samværsrett med sine tre barn, gjennomførte et samvær fra lørdag formiddag til søndag kveld til tross for at samværsretten var begrenset til lørdag kl. 11.00 til kl. 16.00. Samværet ble, i strid med det som var fastsatt i rettslig avgjørelse, gjennomført uten at tilsynsfører fra barneverntjenesten var til stede. Saken gjaldt straffansvar for fars advokat, som medvirket til omsorgsunndragelsen, blant annet ved at han lot faren og barna bo på sin hytte.

Høyesterett bemerket at lovens vilåå - alvorlig - er en del av det objektive gjerningsinnholdet i straffebestemmelsen. At advokatens handlinger ut fra hans individuelle situasjon kunne fremstå som særlig klanderverdig, var ikke av betydning ved vurderingen av om selve omsorgsunndragelsen var alvorlig. Etter en konkret vurdering kom Høyesterett under tvil til at det ikke forelå en alvorlig omsorgsunndragelse, og advokaten kunne ikke da dømmes for medvirkning.

Dommere: Espen Bergh, Aage Thor Falkanger, Henrik Bull, Erik Thyness og Bergljot Webster.

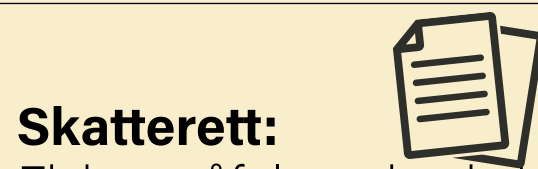


Rettsbelp: Salærforskriften § 5 første ledd første punktum og begrepet «avsluttet arbeid»

Hålogaland lagmannsrett har i **LH-2020-84934** uttalelser om forståelsen av begrepet «avsluttet arbeid» i salærforskriften § 5 første ledd første punktum. Lagmannsretten mener at rettsbelploven § 22 tredje ledd får betydning for forståelsen av begrepet «avsluttet arbeid». Denne bestemmelsen ble endret ved en lovendring i 2005 som trådte i kraft 1. januar 2006.

Det følger av § 22 tredje ledd at en bevilling til fri sakførsel omfatter sakens behandling i høyere rettsinstans hvis det er motparten som har anket, og den part som har fri sakførsel helt eller delvis har fått medhold i foregående rettsinstans, se Rundskriv om fri rettsbelp (SRF-2017-1) punkt 7.2.6. Regelen er følgelig at tingrettens bevilling til fri sakførsel på nærmere angitte vilåå også omfatter behandlingen for lagmannsretten, og arbeidet som omfattes av bevillingen, kan i et slikt tilfelle ikke anses «avsluttet» før lagmannsrettens avgjørelse er rettskraftig.

Etter mitt syn er lagmannsrettens standpunkt fornuftig. Men man må merke seg at før rettsbelploven § 22 tredje ledd ble en-



Skatterett:

Fisjon, påfølgende aksjesalg og spørsmålet om omgåelse etter skatteloven § 13-2

Den lovfestede omgåelsesreglen i skatteloven § 13-2 trådte i kraft 1. januar 2020. Skattedirektoratet har allerede kommet med noen bindende forhåndsuttalelser. Her skal nevnes en viktig uttalelse som ble publisert 13. juli 2020. Saken gjaldt spørsmålet om en planlagt omorganisering ville utløse skatteplikt for aksjonærene og selskapet etter skatteloven § 13-2.

Den planlagt omorganiseringen gikk ut på at Selskap AS fisjonerer ut eiendom til Eiendom AS og driften til selskapet Drift AS (selskaper som blir etablert ved etablering av en selskapsstruktur med et holdingsselskap) med planlagt etterfølgende salg av aksjene i Drift AS. Kort sagt dreide spørsmålet seg følgelig om skattefritt salg av aksjer etter fisjon. Det var på det rene at hovedformålet med disposisjonsrekken var å oppnå en skattefordel etter skatteloven § 13-2 andre ledd bokstav a.

Skattedirektoratet kom til at dette ikke ville utløse skatteplikt etter § 13-2 for Selskap AS eller for aksjonærene A, B og C. Det er interessant å merke seg at Skattedirektoratet la til grunn at rettstilstanden som er etablert etter Rt-2014-227 (Tangen 7, også omtalt som ConocoPhillips III) vil bli videreført under skatteloven § 13-2, jf. Innst. 24 L (2019-2020) punkt 2.2. og Innst. 361 L (2019-2020) punkt 20.

Finanskomiteens klargjøring ble følgelig fulgt. Ved ordinære omorganiseringer av virksomhet, også i tilfeller med planlagt salg eller avtaler om salg av virksomhet eller eiendeler, vil dermed den lovfestede omgåelsesreglen neppe komme til anvendelse.

Andre bindende forhåndsuttalelser: BFU 5/2020 (omdanning, omorganisering og etterfølgende salg) og BFU 4/2020 (fisjon og fusjon). I begge saker ville det ikke bli utløst skatteplikt.

Skatterett: Justering og tilbakeføring av merverdiavgift

Høyesterett avsa 4. september 2020 enstemmig dom – **HR-2020-1732-A** – som særlig gjaldt spørsmål om tolkningen av **kapittel 9** i merverdiavgiftsloven og i merverdiavgiftsforskriften om «Justering og tilbakeføring av inngående merverdiavgift».

Justeringsreglenes formål er at fradragsføringen i størst mulig grad skal reflektere kapitalvarens tilknytning til avgiftspliktig virksomhet over tid, og ikke bare tilknytningen på anskaffelsestidspunktet, jf. Ot.prp. nr. 59 (2006–2007) side 38. Justeringsreglene er følgelig regler om etterfølgende korrigering av fradragsført eller ikke-fradragsført inngående merverdiavgift ut fra den etterfølgende bruken av kapitalvaren som merverdiavgiften knytter seg til.

Omstendigheter som utløser justeringsplikt, betegnes justeringshendelser. Justeringsreglene kan både innebære en plikt til å tilbakeføre merverdiavgift som tidligere er fradragsført, og en rett til fradrag for inngående avgift som ikke allerede er ført til fradrag.

Det forelå fra før tre avgjørelser om justeringsreglene. Rt-2014-1229 *Mandal kommune* og HR-2017-2065-A *Avinor* gjaldt begge forståelsen av uttrykket «kapitalvarer» i merverdiavgiftsloven § 9-1 andre ledd bokstav b, mens i HR-2020-1129-A REC *Wafar* var spørsmålet om et justeringskrav etter § 9-2 tredje ledd kunne godkjennes som en massefordring i konkurs, jf. dekningsloven § 9-2 første ledd nr. 3. Men spørsmålet i saken nå, om kjøper har justeringsrett når selger ikke har oppfylt sin tilbakeføringsplikt, er hverken berørt i lovens forarbeider eller i høyesterettspraksis.

Fakta i korthet: Et investeringsselskap kjøpte i 2008 et hotellbygg under oppføring. Selskapet var på dette tidspunktet ikke frivillig registrert for utleie av fast eiendom, og salget utløste plikt for selger til å tilbakeføre den fradragsførte avgiften i sin helhet. Denne plikten ble ikke oppfylt. I 2011 ferdigstilte investeringsselskapet hotellet og ble frivillig merverdiavgiftsregistrert for utleie. Ved utleie av hotellet samme år ble hotellet benyttet i avgiftspliktig virksomhet. Selskapet krevde fradragsført inngående merverdiavgift for årene 2011 til 2013, da hotellet hadde vært utleid. Skattekontoret fattet vedtak om etterberegning av den fradragsførte avgiften. Selskapets klage over dette vedtaket førte ikke frem.

Høyesterett kom til samme resultat som tingretten og lagmannsretten. Justeringsretten – retten til fradrag for inngående merverdiavgift – for den som overtar en kapitalvare, forutsatte at overdrageren faktisk hadde oppfylt sin plikt til å foreta en samlet justering av inngående avgift (avsnitt 66). Anken over gyldigheten av Klagenemndas vedtak førte ikke frem.

Dommere: Kristin Normann, Borgar Høgetveit Berg, Wenche Elizabeth Arntzen, Wilhelm Matheson og Erik Møse.

Norges Bank:

Lovavdelingens vurdering av adgangen til å instruere Norges Bank om ansettelse av oljefondsjeff (Tangen-saken)

Lovavdelingen avga i august en tolkningsuttalelse om sentralbankloven § 2-13 - rettslig adgang til å instruere Norges Bank ved ansettelse av daglig leder for bankens forvaltning av Statens pensjonsfond utland. Lovavdelingens syn oppsummeres slik:

«Sentralbankloven § 2-13 medfører trolig visse begrensninger i departementets adgang til å instruere Norges Bank ved ansettelse av daglig leder av NBIM [Norges Bank Investment Management]. Det er imidlertid gode holdepunkter for at sentralbankloven § 2-13 ikke generelt avskjærer muligheten for å instruere Norges Banks hovedstyre ved ansettelse av daglig leder av NBIM.

Det vil antakelig være adgang til å gi generelle instruksjoner, også om de vil ha betydning for det konkrete ansettelsesforholdet. Det er derimot tvilsomt om det vil være adgang til å instruere om det konkrete valget om en bestemt person skal ansettes. Mellom disse utgangspunktene finnes ulike typer instruksjoner. Den nærmere vurderingen av hvor langt instruksjonsretten strekker seg, må vurderes konkret, og den kan tenkes å stille seg ulikt på ulike stadier av en prosess.

Det må som utgangspunkt være anledning til å fastsette generelle retningslinjer for organisatoriske spørsmål mv. etter at ansettelsen er etablert, også om dette påvirker det aktuelle ansettelsesforhold. De nærmere vurderingene av hvilke endringer den ansatte må kunne akseptere, beror imidlertid i stor grad på konkrete forhold i tilknytning til den aktuelle saken, herunder den inngåtte arbeidsavtalen.»

Sivilprosess: Vilårene for utbetaling fra sikkerhetsstilt beløp etter tvisteloven § 20-11

Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse **HR-2020-1658-U** tok stilling til krav om utbetaling av tilkjente saksomkostninger under sikkerhetsstillelse pålagt etter tvisteloven § 20-11. I saken hadde den som hadde stilt sikkerheten, bedt om frigivelse fra sikkerheten. Den som hadde blitt tilkjent saksomkostninger, krevde utbetaling under sikkerhetsstillelsen. Det følger av § 20-11 femte ledd første punktum at «[a]vgjørelse av krav om sikkerhetsstillelse, eller som frigir sikkerhet treffes ved kjennelse». Det følger ikke av § 20-11 femte ledd at en avgjørelse om utbetaling skal treffes som kjennelse. Det var imidlertid en svært nær sammenheng mellom de to kravstypene. Når da begge kravene ble avgjort i samme avgjørelse og i realiteten i samme avsnitt, måtte løsningen bli at begge avgjørelsene skulle vært truffet i samme form – altså som kjennelse. Lagmannsrettens avgjørelse ble opphevet.

NB! Merk at retten ikke har kompetanse til å samtykke i utbetaling fra det sikkerhetsstilte beløpet dersom sikkerhetsstilleren fremsetter innvendinger mot at det foretas utbetaling fra det beløpet som er stilt i sikkerhet. Saksomkostningene må i slike tilfeller inndrives etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven. Formålet med sikkerhetsstillelse etter § 20-11 er å forhindre at inndrivelse av et tilkjent beløp må foretas i en fremmed jurisdiksjon. Sikkerhetsstillelse har derimot ikke som formål å gi kreditor etter et saksomkostningsbeløp en annen og enklere inndrivelsesmåte enn den som ellers gjelder.

Nye portaler mot HVITVASKING

Flere firmaer tilbyr nå ny programvare som skal gjøre det enklere for små og mellomstore advokatfirmaer å oppfylle hvitvaskingskravene.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

For to år siden trådte den nye hvitvaskingsloven i kraft, noe som medførte ytterligere innskjerping av hvitvaskingsrutinene til advokatforetakene.

To nye programvarer rettet mot små og mellomstore advokatfirmaer er på markedet i høst: Kjenndinkunde.no, og Kundesjekk.no.

Førstnevnte er utviklet av dr. juris Niels Kristian Axelsen, tidligere partner i Ro Sommernes, og i dag medeier og arbeidende styremedlem i selskapet Beaufort Solutions. Selskapet utvikler nettopp programvare for anti-hvitvasking, og inngår i Finstart Nordic, som er eid av Sparebank 1 SR Bank.

Webportalen Kundesjekk.no er utviklet av selskapet Systor Vest i samarbeid med BankID.

– Tanken er at programvaren Kjenndinkunde.no er at den skal være hva jeg kaller en «hyllevare». Det skal være mulig å kjøpe noe som ikke må integreres i de systemene man har fra før, som da ofte krever veldig høye tilpasningskostnader og konsulentbruk. De største firmaene har laget sine egne systemer, men det er kjempedyrt. Det er ikke noe veldig mange advokatforetak har mulighet til eller bør gjøre, sier Niels Kristian Axelsen.

MINDRE KLIENTARBEID

– Advokater har en spesiell situasjon med sin tunge taushetsplikt og det såkalte advokatunntaket i loven, noe som gjør det enda mer krevende å håndtere lovverket sammenliknet med andre bransjer, sier Axelsen.

Beaufort Solutions har også utviklet en avansert algoritme som identifiserer reelle rettighetshavere, noe som ellers kan være ressurskrevende.

– Tanken med systemet er at advo-

kater ikke skal legge for mye over på klientene. I dag er det en del som sender endeløse spørreskjemaer klienten skal svare på. Det er det mange som misliker. Systemet legger inn opplysninger fra Brønnøysundregisteret og andre oversikter, før den «screeener» opplysningene mot alle relevante sanksjonslister – inkludert den amerikanske OFAC-listen, forklarer Axelsen.

Nå er programvaren installert og prøvet ut hos utvalgte pilotkunder, og er til salgs og tilgjengelig for advokatvirksomheter.

FLERE SYSTEMER

Advokatforeningen har nylig inngått et samarbeid med webportalen Kundesjekk.no, et produkt for å forebygge hvitvasking og terrorfinansiering. Medlemmer av foreningen får rabatter på abonnement.



Niels Kristian Axelsen har utviklet programvare mot hvitvasking.

Basert på informasjon som mates inn av advokaten, foretar portalen kunde-kontroll av nye klienter og gir advokaten løpende oppfølging. Også dette programmet retter seg især mot små- og mellomstore advokatvirksomheter.

– Det er en nøkkelferdig løsning for å legitimere, innhente risikoindikatorer og firmaopplysninger, gjøre pep/sanksjonssjekk, stille anti-hvitvaskings-spørsmål til kunden og la kunden korrigere «usikre opplysninger» slik som reelle rettighetshavere. Sluttproduktet er en tilrettelagt pakke som danner et godt grunnlag for kundetiltakene. Kundesjekk kan hjelpe advokatene med å etterleve kravene, spare tid og jobbe smartere, men de må selv analysere risikoen til den enkelte klienten, utfra egne rutiner og risikovurderinger, sier daglig leder Anders Bakken.♦

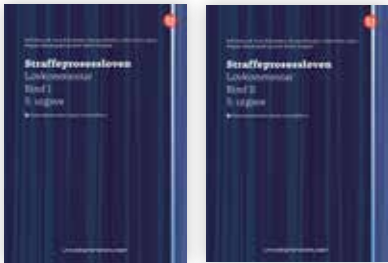
ANNONSE

Ny dato for neste JUS magasin!

Utgivelse 29. desember pga forsinkede skattelister.
Bestillingsfrist 14. desember

Kontakt Caroline Reed Smith-Meyer
+47 900 15 283 // caroline.smith.meyer@hegnar.no

Finansavisen



Forfattere: Erik Keiserud, Knut Erik Sæther, Morten Holmboe, Hans-Petter Jahre, Magnus Matningsdal og Jarle Golten Smørdal
Forlag: Universitetsforlaget 2020
Sider: 912 / 864
Pris: 1499 kroner pr. bind

Straffeprosessloven, Lovkommentar, 5. utgave Bind I og II

Opphevelsen av juryordningen, utvidet adgang til å bruke skjulte metoder i etterforskningen så som dataavlesning og biometrisk autentisering, ankesiling og tilrettelagte avhør – dette er blant endringene som er kommet i straffeprosessen siden 4. utgave av boken kom ut i 2011. Den nye utgaven av boken er ajourført med lovendringer og rettspraksis pr. 1.januar 2020.

«Både et stort antall lovendringer og omfattende ny rettspraksis har nødvendiggjort en full revisjon av boken. Det har skjedd viktige rettsavklaringer og viktig rettsutvikling gjennom rettspraksis, særlig i Høyesterett og Den europeiske menneskerettsdomstolen. Ett av mange eksempler er utvidet rett til forsvarer ved politiavhør», heter det i forlagets omtale.

Lovkommentaren gir grundige kommentarer til hver enkelt bestemmelse i straffeprosessloven. Bøkene har fylldige doms- og stikkordsregistre.



Forfatter: Ole Gjems-Onstad
Forlag: Cappelen Damm 2020
Sider: 138
Pris: 349 kroner

La gründere flytte - formuesskattens dilemmaer i krisenes tidsalder

«Tiden er kommet for å ta på alvor at formuesskatten kan vanskeliggjøre gründervirksomhet. Covid-19 er en lekse i hvorfor Norge er tilnærmet alene om å opprettholde formuesskatt; en skatteform OECD ikke anbefaler. I krisetider tilpasser inntektsskatten seg: Null inntekt – null skatt. Tilsvarende med transaksjonsskatter som merverdiavgift: Ingen omsetning, ingen avgift. Formuesskatten er avspaltet virkeligheten. Selv med underskudd, påløper formuesskatt», skriver

Gjems-Onstad i bokens forord. «Korona og oljeomstilling bør tydeliggjøre at vi ikke behøver en særnorsk formuesskatt som straffer gründere og verdiskapning», skriver han. Boken har egne kapitler blant annet om hva formuesskatt er og hvordan den virker som bedriftsskatt, om begrepet nullskatteyttere, om at den er et særnorsk fenomen, at den er et utflyttingsincitiv, om utjevningsdebatten, om at den rammer flere enn rike, og at den gjør investeringer dyrere for nordmenn. Videre omhandles forslag til løsninger i et eget kapittel. Tidligere direktør ved Oslo Børs, Bente A. Landsnes, skriver i bokens forord at hun håper at «de som ønsker et sterkt og voksende norsk næringsliv som understøtter et solid velferdssamfunn, leser denne boken. Det er akkurat nå, midt i en pandemi, på vei inn i en ny krise for næringslivet hvor vi daglig mister mange arbeidsplasser og bedrifter, tiden til å skifte retning».

JUS – Juristenes utdanningssenter

Ta etterutdanningen digitalt eller fysisk

Du finner over femti e-kurs og direktestrømming av høstens årlige kurs på jus.no. Du kan også delta fysisk på de årlige kursene.

DEN ÅRLIGE PATENT-, VAREMERKE- OG DESIGNRETTS DAGEN
Aktuelle temaer og endringer innen rettsfeltet, samt temaer i grenseflaten mellom varemerkerett og markedsføringsrett, og endringene i varemerkeloven og tolloven.
Tid: 27.oktober **Sted:** Oslo **Pris:** 4200 kroner E-kurs: 3700 kroner

DEN ÅRLIGE PENSJONSRETTS DAGEN
Pensjon ved permittering og i sluttavtaler, særaldersgrenser og pensjonsreformen i offentlig sektor. Kurset holder deg oppdatert på rettsutviklingen, og vi skal innom nytt i pensjonsretten med fokus på virksomhetsoverdragelse.
Tid: 18. november **Sted:** Oslo **Pris:** 4050 kroner E-kurs: 3700 kroner

MENNESKERETTIGHETER OG BARNEVERN
Nødvendig og oppdatert kunnskap om hvilke krav som stilles til barnevernstiltak etter barnevernlovens kapittel 4 i lys av kritikken fra EMD og Høyesteretts forståelse av EMDs vurderinger.
E-kurs: 3100 kroner

ABONNEMENT JUS DIGITAL
Få tilgang til alle e-kurs og direktestrømming av høstens oppdateringskurs. Du finner over 100 etterutdanningstimer og kurs innen flere fagområder.
Pris: 5000 kroner



Lagdommer Lisa Vogt-Lorentzen er foreleser på e-kurset om menneskerettigheter og barnevern.



Dresser i de beste kvaliteter til fantastiske priser. Se vår nettside for mer info.

menswear.no

— Jeg håper ingen påstår at det ikke er klassejuss i Norge

Klassejuss er blitt et tema i kjølvannet av NAV-skandalen og BankID-sakene. – Vi må erkjenne at klassejuss finnes, mener advokat.

TEKST: THEA N. DAHL



Ingrid Lauvås frykter at mange uskyldige er dømt som følge av klassejuss. Foto: Thea N. Dahl

I følge advokat og leder for Advokatforeningens lovutvalg for barnevern, Ingrid Lauvås, er det ikke bare i forbindelse med NAV og BankID klassejuss forekommer.

— Jeg håper ingen påstår at det ikke er klassejuss i Norge. Man må erkjenne problemet. At det er klassejuss er uomtvistet — og det er en stor utfordring slik jeg ser det, sier hun.

— Det er ingen tvil om at det er i strafferetten dette er tydeligst. Det handler om hvordan man møtes av påtalemyndighet, i retten og innimellom også av advokater. Det er mange gjengangere som blir dømt for ting de ikke skulle ha blitt dømt for. De blir tatt i dragsuget.

AVGJØRES AV RESSURSER

Klassejuss oppleves kanskje særlig gjennom atmosfæren i retten, mener Lauvås.

— Den avhenger av om de involverte er ressurssterke eller ikke. Man blir behandlet annerledes fordi forventningene er forskjel-

lige. Har du ressurser, vurderes du som mer troverdig enn en person som er ressurs svak.

Når ressurspersoner forklarer seg, er det lettere å godta hva de sier, hevder hun.

— Blir det funnet tjuvgods hos vinningskriminelle narkomane blir de nesten alltid dømt for heleri. Det samme skjer ikke nødvendigvis med ressurssterke. Og tiltalebeslutningen for en gjenganger kan bli ganske lang, alt tas med, mens for resurssterke henlegges det hyppigere, mener Lauvås.

KVINNER OG MINORITETSBAKGRUNN

En gjennomgang av straffeutmålingen i 176 voldtektsdommer fra 2011 og 2012 viste at hvite og etnisk norske menn fikk tjue prosent lavere straff i overgrepssaker enn menn med minoritetsbakgrunn.

Gjennomgangen, som i 2017 ble publisert i en vitenskapelig artikkel i journalen Gender, Place & Culture, er gjort av samfunnsøkonom Marit Elisabeth Klemetsen og kjønnsforsker Anne Bitsch, begge ved UiO. Den viste at

»
«Påtale- og rettsapparatet er de samfunnsarenaene hvor ulikhetene er størst i landet vårt. De som har lite, står svakest.»

SPESIALRÅDGIVER ANNE-GRETHER KROGH, FAGFORBUNDET, TIL AGENDA MAGASIN

»
«Det er mye godt å si om rettsvesenet og det norske embetsverket. Men utviklingen går i feil retning. I praksis finnes ikke lenger fri rettshjelp. Vi ser også konturene av en ny type klassejuss der det ikke er lovene som setter skiller, men den økonomiske muligheten til å få sin rett. Denne utviklingen bryter ned rettsstatens troverdighet og tilliten til at alle er like for loven.»

DAGBLADET PÅ LEDERPLASS, 21.NOVEMBER 2019

»
«Saken er fryktelig for de som har fått summariske dommer, det er umulig å tenke seg at de mest velstående i Norge ville fått samme behandling. Mange har med god grunn en fornemmelse av at vi står overfor et eksempel på stygg klassejustis i landet vårt.»

NORDLYS PÅ LEDERPLASS OM NAV-SAKEN, 30.OKTOBER 2019

mens etniske norske menn i snitt fikk 36,5 måneder i straff for voldtekt, fikk menn av annen etnisk opprinnelse 52,8 måneder i straff i snitt.

Lagdommer Rune Bård Hansen uttalte da studien kom at forskernes fokus kunne være misvisende, og at konklusjonene var svakt begrunnet. Overfor VG sa han blant annet at noen av de dømte kunne ha fått lavere straff som følge av ung alder eller politiets saksbehandlingstid.

Bistandsadvokat Hege Salomon uttalte samtidig at hun dessverre ikke var overrasket over at menn med utenlandsk bakgrunn blir hyppigere dømt, men presiserte at hun ikke hadde kunnskap om de analyserte dommene.

STATUS = TROVERDIGHET

Forskning på vitnepsykologi viser blant annet at et pent utseende og høy sosial status gir økt troverdighet.

— Etnisk tilhørighet og alder påvirker troverdigheten. Taleforstyrrelser og pauser tolkes som usikkerhet, og kodes som lav troverdighet. Høy sosial status gir høyere troverdighet. Ser du også snill, pen og attraktiv ut, er det større sannsynlighet for at du vil oppleves troverdig, sa Ellen Wessel, førsteamanuensis ved Politihøgskolen under Forsvarergruppens høstseminar i fjor.

Poenget er at ingen av disse tingene har noe med sannhet eller pålitelighet å gjøre, men det påvirker oss ubevisst, fortsatte Wessel.

Ifølge Ingrid Lauvås er det ikke realistisk å se for seg et rettssystem uten klassejuss.

— Jeg tror ikke det er vond vilje. Vi er bare ikke oppmerksomme nok. Jeg tror heller ikke det er mulig å operere fritt for klassejuss. Så lenge man er bevisst på det kan man hvert fall unngå de største skandalene, mener hun. •

BankID i Høyesterett

Er det ofrene for BankID-svindel som selv må erstatte bankenes tap? Det spørsmålet behandles nå av landets øverste domstol.

TEKST: THEA N. DAHL

«**OFRENE FOR ID-TYVERIER** sitter igjen med enorme tap når noen har misbrukt deres BankID, uten at bankene pålegges å sikre BankID-løsningene bedre. For den enkelte privatperson er det en umulig oppgave å kjempe mot banker og finansinstitusjoner med ubegrensede ressurser», skrev Merete Smith i forrige utgave av Advokatbladet.

Nå er det knyttet stor spenning til hvor Høyesterett vil plassere risikoen ved bruk av BankID.

Bakgrunnen for saken i Høyesterett er lån tatt opp i 2017 på rundt 100.000 kroner i Easybank i navnet til en mann fra Kristiansand. Et ektepar har senere blitt dømt til fengsel for å ha lurt både Easybank og andre banker til å innvilge lån på over 1,5 millioner kroner i mannens navn.

Fleire av bankene har likevel rettet krav mot kristiansanderen, og mener svindel-en ikke hadde skjedd om mannen hadde oppbevart kodebrikke og passord på en forsvarlig måte. Brikken lå i en skuff på kontoret hans, og han hevder passordet ikke har vært tilgjengelig for noen.

HVEM SKAPER RISIKOEN

Forbrukerrådet har gått inn som parthjelper for kristiansanderen, og mener saken ikke bør begrenses til oppbevaring alene. Både spørsmål om hvem som skaper risiko for svindel og hvem som kan forebygge tapsrisiko bør behandles, ifølge rådet.

Forbrukerrådet viser også til den nye finansavtaleloven, som er like om hjørnet. Her begrenses forbrukeransvaret til en egenandel på maksimalt 12.000 kroner ved grov uaktsomhet, og til 450 kroner ved simpel uaktsomhet.

I fjor vant en kvinne frem i lagmannsretten med at hun ikke var erstatningspliktig for gjeld tatt opp av hennes daværende ektemann ved bruk av hennes BankID. Siden den gang har flere svindelofre sluppet erstatningskrav. •

Advokatfullmektig Lotte Tvedts største triumf kom da hun innså at en lagdommer hadde sittet en hel ankeforhandling uten å oppdage at **hun er blind**

Det er bare én ting som skiller Lotte Tvedt fra andre advokater. Hun har ikke syn.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

Hun løper i trappene med høyhælte sko, som en hvilken som helst annen advokat. Hun beveger seg raskt og trygt rundt som om hun kan se alle hjørner, terskler, kriker og kro-ker. Det eneste som avslører henne er den hvite stokken. Advokatfullmektig Lotte Tvedt er nemlig blind.

Hun jobber for Regjeringsadvokaten, og om noen uker håper hun å ha bevillingen i boks. Da har hun vært fullmektig i to år, med 26 hovedforhandlinger i norske domstoler, samt saker for både EU-domstolen og EFTA-domstolen. I tillegg driver hun med rådgivning.

— Mitt og Regjeringsadvokatens mål er at når jeg er på jobb, skal det at jeg er blind være noe som andre i minst mulig grad tenker på. Ikke fordi det er noe hemmelig, og det er helt umulig å unngå, men det skal i minst mulig grad prege det som sees utad, sier Tvedt.

Dette er hun såpass flink til at enkelte ikke oppdager det.

— Jeg hadde en lagdommer som satt en hel ankeforhandling og ikke fikk det med seg. Noen av mine milepæler er når folk glemmer det. Mange har ikke møtt en som er blind før, og opplever det

som fremmed. Det er min jobb å forsøke å bygge ned den fremmedheten. Derfor synes jeg det er kjempestas når noen spør om å få låne en penn, eller går på meg fordi de glemmer at jeg ikke ser at de kommer.

SMÅ FORSKJELLER

Regjeringsadvokaten driver i hovedsak med prosedyre og advokatene her er mye i retten. Samtidig er de fleste sakene godt planlagt langt frem i tid, så det meste av arbeidet foregår fra nettopp kontoret.

— For meg er den prosessen veldig lik som for alle andre. Jeg har en vanlig PC hvor jeg også har et tilleggsprogram som kalles en skjermleser. Den konverterer teksten som er på skjerm til både punktskrift og syntetisk tale. Når jeg skal lese lange tekster, bruker jeg alltid syntetisk tale. Da kan jeg øke hastigheten og dermed lese mye raskere enn hva en vanlig svartskrift-leser gjør. Skal jeg finlese noe, leser jeg derimot alltid punktskrift. Det er mitt skriftspråk, og man ser teksten helt annerledes når man har den fysisk foran seg. Når den tilpasningen er på plass, er hverdagen min på mange måter ganske lik alle andres, forteller Tvedt.

Det som er gjennomgående er at hun må ha »

— Generelt har både kolleger, motparter og klienter imponert meg. Jeg har møtt mine egne fordommer i døren fordi jeg trodde advokatykket kom til å bli vanskelig på det menneskelige planet, sier Lotte Tvedt.

tekst og dokumenter digitalt. Finnes det ikke i et elektronisk tilgjengelig format, må det digitaliseres. Det er sjeldent noe problem, spesielt ikke i møte med domstolene, ifølge henne selv.

— Fra dommerens side opplever jeg en veldig profesjonalitet knyttet til hvordan de håndterer det.

EGET RETTSSPRÅK

Når Tvedt skal i retten, sender hun på forhånd et standardbrev som forteller hvilke tilpasninger som er nødvendig, slik som at aktørene må være bevisst på å kommunisere verbalt, at hun har propper i ørene med syntetisk tale når hun leser og at hun har med seg en ledsager.

— Noe av det som kanskje er det vanskeligste ved å være en blind advokat i retten, er at man har en annen måte å lese dommeren på. Jeg kan ikke tolke kroppsspråk. Der har jeg en del andre auditive tegn som jeg kan forholde meg til, forteller Tvedt.

Samtidig er hun rask med å avlive en veletablert myte. Det er nemlig ikke slik at fravær av syn forsterker de øvrige sanse- ne. Men fordi syn utgjør rundt 85 prosent av sanseinntrykkene til en seende person, får Tvedt større plass rent nevrologisk til å tenke over og tolke andre signaler.

— I retten er det mye lyd. For eksempel stemme og pust. Stemmen avslører enormt mye om en person. Er en person åpen og puster med vid brystkasse, høres vedkommende avslappet ut. Er en person stresset og presset i stemmen, er det veldig tydelig, forklarer hun.

— Og så er det helt andre ting. Jeg liker eksempelvis best at administrator skriver på PC, for da vet jeg når administrator noterer, samtidig som jeg kan tolke om det noteres interessert eller for syns skyld. I tillegg er det andre nyanser, slik som klær som beveger seg, om noen nikker, hvordan de beveger seg i stolen, og slike ting.

LAGER KLIKKELYDER

Hørsel er et av Tvedts hovedverktøy, og når hun går inn i et rom, lager hun automatisk en klikke- lyd med tungen. Dette kalles ekkolokalisering. Ekkoet sendes tilbake i ulike former avhengig av om det treffer et bord, en vegg, en person eller andre gjenstander. Passer det seg ikke å klikke, går hun alltid med høye hæler.

— Jeg bruker synssenteret i hjernen til å tolke bildet ekkoet lager. Gjennom det kan jeg «se» det som er rundt meg uten å visualisere det. Jeg får en romforståelse som skapes på samme sted som du skaper dine visuelle bilder. Samtidig orienterer

jeg meg om det er mennesker som beveger seg, om de puster, snakker sammen, om jeg nettopp avbrøt en samtale og slike ting, sier hun.

Selv om Tvedt er født blind og det for henne er en normaltilstand, legger hun ikke skjul på at enkelte ting er vanskelig.

— Vi kan ikke late som at jeg ser, og verden er skapt for at folk kan se. Alle måtene jeg får gjort det jeg skal gjøre på, skjer som følge av tilpasninger. Stort sett opplever jeg det ikke som et problem, men så er det også ting som jeg tenker at jeg åpenbart ikke kan gjøre. Eksempelvis å tolke bildebevis.

Samtidig «elsker» hun når hun kan motbevise dem som tror det er andre ting hun ikke kan gjøre. Slik som å gå i retten med kart.

— Da 3D-printer jeg kartet først, slik at jeg kan kjenne opphøyninger og streker, og dermed orientere meg. Videre merker jeg stedene som jeg vil at skal vises til dommeren, eller jeg bruker koordinater.

VAR BEKYMRET

Tvedt er opptatt av å normalisere det å være blind. Mange småting kan være med å bidra til det, tror hun. Eksempelvis at hun fester blikket på dem hun samtaler med selv om det ikke er naturlig for henne, samt at hun i størst mulig grad beveger seg rundt på egenhånd.

— Det jeg liker best hos Regjeringsadvokaten, er at jeg får muligheten til selv å definere hva som er vanskelig for meg og hva jeg trenger hjelp til. Det var nok det jeg var mest redd for at skulle bli utfordrende.

I utgangspunktet var nemlig Tvedt skeptisk til å bli advokat. Både fordi det å være blind krever en del tekniske tilpasninger, men også fordi hun var bekymret for hvordan hennes fravær av syn ville påvirke mellommenneskelige relasjoner.

— Det er hele tiden et spørsmål om jeg skal fortelle det til noen før jeg møter dem. Veldig ofte når jeg har klienter for eksempel, kommuniserer vi mye på telefon og epost før vi skal i retten, men det er sjeldent vi møtes fysisk. Da har det hendt at jeg genuint har glemt å si fra. Noen tar det helt rolig og avslappet når de finner ut av det, mens andre blir ganske stresset. Spesielt i starten, forteller hun.

— Når jeg er på jobb, er jeg advokatfullmektig. Da har jeg en rolle og er definert av at den. Stort sett opplever jeg å bli møtt som en representant for Regjeringsadvokaten, og de fleste er trygge på at jeg er en kompetent person som vet hva jeg driver med. •



NAVN: Lotte Tvedt
ALDER: 26
BOSTED: Oslo
OPPRINNELSE: Randaberg
ARBEIDSSTED: Advokatfullmektig, Regjeringsadvokaten

”
Noe av det som kanskje er det vanskeligste ved å være en blind advokat i retten, er at man har en annen måte å lese dommeren på.

DIN FORETRUKNE PROFILERINGSPARTNER

Expoline tilbyr det meste innen storformat trykk, messeutstyr, skilt, dekor, display, foliering, reklameskjermer m.m.

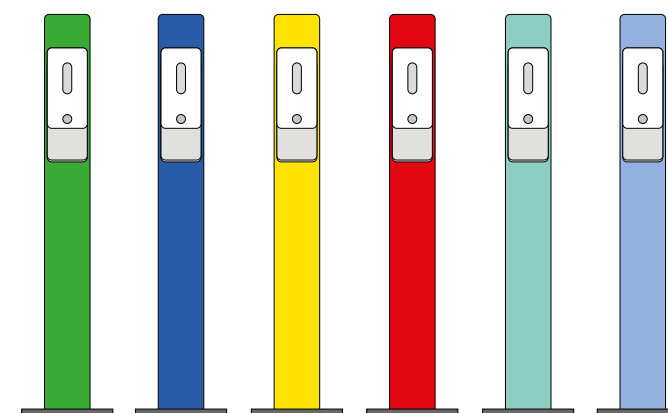


Vi hjelper deg med å forebygge smitte!



Rensestasjon 4

Praktisk stativ som kan leveres i i valgfri farge, eller fulltrykk i ditt helt eget design. Kan leveres med eller uten dispenser, Lett å plassere, stødig og elegant. Rask levering!



Ta kontakt med oss for flere modeller og tilpasninger til din bedrift!

Vårt kundeløfte som totalleverandør av markedsmaterell profil og storformat er at vi skal være nyskapende, løsningsorienterte og tilgjengelig. Våre produkter og løsninger skal være markedets enkleste og ha kvalifikasjoner som berører miljø, gjenbruk, enkel montering, transport, drift og lagring.

Telefon: 930 00 200 • post@expoline.no

Trondheim: Ferjemannsveien 10, 7042 Trondheim

Oslo: Wismargata 4, 0191 Oslo

Bergen: Kanalveien 105B, 5068 Bergen

expoline.no

DIN EXPONERINGSPARTNER

HØYESTERETT:

Krav om forsett eller grov uaktsomhet

En 22 år gammel mann som hadde sex med to 14 år gamle jenter, ble i lagmannsretten dømt til å betale jentene oppreisning. Høyesterett opphevet deler av dommen.

Tekst: HENRIK SKJEVESTAD

Spørsmålet i saken dreide seg om hvorvidt vilkåret om forsett eller grov uaktsomhet for å tilkjenne oppreisning også gjelder for skadevolders kunnskap om skadelidtes alder.

Bakgrunnen for saken var som følger: I juli 2018 hadde 22-åringen, sammen med tre andre, seksuell omgang med to jenter på henholdsvis 14 år og 7 måneder, og 14 år og 3 måneder. 22-åringen ble ved dom i Agder lagmannsrett i februar i år dømt til fengsel i ett år og tre måneder, hvorav fem måneder ble gjort betinget.

- Vilkårene for erstatning er ikke de samme som for straff. Der man kan straffes uten å ha handlet med vilje eller grovt uaktsomt, vil ikke oppreisningskrav kunne fremmes. Det gjelder på samme måte ved uaktsomme drap eller kroppsskader med dødsfølge, påpeker John Christian Elden som forsvarte 22-åringen.

FRIVILLIG OMGANG

De to jentene var under barnevernets omsorg, og hadde rømt fra en institusjon. Lagmannsretten la til grunn av den seksuelle omgangen var frivillig fra de fornærmedes side.

«Videre bygget retten på at verken A eller de andre tiltalte forsto at de fornærmede var under 16 år. Blant annet hadde C sagt at de var 17 år. Retten kom likevel til at de tiltalte kunne klandres for sin uvitenhet, og at det dermed var grunnlag for domfellelse, jf. straffeloven § 307», heter det i dommen.

22-åringen ble i tingretten dømt til

å betale jentene 50.000 kroner hver i oppreisning. Beløpet ble redusert til 40.000 kroner i lagmannsretten.

Mannens forsvarer gjorde i Høyesterett gjeldende at det etter skadeerstatningsloven § 3-5 er et generelt vilkår for å tilkjenne oppreisning at skadevolder har opptrådt forsettlig eller grovt uaktsomt, og at dette må gjelde også med hensyn til alder.



«I og med at lagmannsretten ikke har tatt stilling til om skyldkravet i skadeerstatningsloven § 3-5 er oppfylt, må den delen av lagmannsrettens dom som gjelder oppreisningskravene, oppheves», anførte Elden.

- BRA Å FÅ AVKLARING

Motparten anførte blant annet at skadeerstatningsloven § 3-5 anvendt i sammenheng med straffeloven § 307 må forstås slik at det er tilstrekkelig

for å tilkjenne oppreisning at villfarelsen om skadelidtes alder kan bebreides skadevolder som uaktsom. Det var altså ikke Høyesterett enig i.

«Det kan utvilsomt hevdes at når lovgiver har funnet at det bør kunne reageres med straff selv om gjerningsmannen bare har utvist en beskjeden grad av uaktsomhet med hensyn til fornærmedes alder, tilsier hensynet til fornærmede at det også bør kunne idømmes oppreisningserstatning. (...) Jeg kan likevel ikke se at de hensynene som foreligger, er så entydige at de gir grunnlag for å sette til side en klar lovtekst. Som jeg har påpekt, kan man ikke bygge på et utgangspunkt om at oppreisning bør kunne tilkjennes i alle tilfeller hvor en krenkelse gir grunnlag for straffansvar», heter det fra Høyesterett.

— Det er bra å få en avklaring på sprikende lagmannsrettspraksis på dette feltet. Min fullmektig Didrik Rodarte stusset på lagmannsrettens dom. Jeg mener lovens ordlyd er svært klar, og noterer at Høyesterett er klare på at oppreisning krever lovhjemmel, sier John Christian Elden til Advokatbladet.

ULIK PRAKSIS

Høyesterett viser i dommen til at lagmannsrettspraksis er sprikende.

«Det finnes en god del avgjørelser der lagmannsretten uten videre har lagt til grunn at det alminnelige kravet om forsett og grov uaktsomhet gjelder også i disse tilfellene. Samtidig finnes det enkelte avgjørelser som bygger på at det er tilstrekkelig at strafferettens skyldkrav er oppfylt når det gjelder fornærmedes alder, se blant annet LB-2002-910 med videre henvisning til RG-1999-828. I disse avgjørelsene er det blant annet vist til hensynet til sammenheng og konsekvens i rettsystemet».

— Om noen er dømt uten lovhjemmel, bør dommene ses på en gang til. I alle fall må voldsofferkontoret frafalle eventuelle regresskrav, fastslår Elden. •

Domstolen under koronakrisen – og kriser som måtte komme

Domstolene er en statsmakt på linje med regjering og storting, med en helt kritisk samfunnsfunksjon. De kan ikke stenge ned når vi trenger dem som mest. Og domstolene kan i alle fall ikke stenges ned av de statsmakten som de skal kontrollere maktutøvelsen til. De andre statsmakten har snarere en plikt til å sørge for at den dømmende makt kan fungere som forutsatt, ikke minst i krisetider.

12. mars stengte store deler av norsk hverdags- og samfunnsliv helt eller delvis ned. Ni dager senere ble koronalovent enstemmig vedtatt i Stortinget. Loven ga regjeringen ekstraordinære fullmakter, også til å innskrenke borgernes rettigheter og friheter. Situasjonen var som hentet fra rettsstatslitteraturen; vi hadde en situasjon der maktfordelingsprinsippene ble satt på prøve, og der domstolskontrollen med regjeringens omfattende forskriftsmyndighet derfor var særlig viktig.

Hva skjedde med de norske domstolene ukene som fulgte? Jo, de stengte i stor grad ned. Mye tyder på at om lag nitti prosent av alle rettssaker ble utsatt. Når og i hvor stort omfang domstolene vendte tilbake til normal saksavvikling, varierte mellom rettskretsene. Tilgangen til domstolskontroll var avhengig av hvor i landet man bodde.

Men hvem er det egentlig som har myndighet til å stenge en domstol? Dette er ikke avklart i lovverket eller på noen annen måte som jeg kan se. Spørsmålet henger sammen med domstolens grunnleggende rammebetingelser og infrastruktur; tilgang på IKT-utstyr, personell, budsjettammer, regelverk for flytting av saker, og så videre.

Utgangspunktet er strenge rettslige rammer, så vel i EMK som i Grunnloven. Særlig strengt er det i fengslingssaker, der man har en absolutt rettsikkerhetsgaranti på å bli fremstilt for domstolene i løpet av et par dager. Og jo lenger krisen varer, desto tyngre veier hensynene bak rask domstolsbehandling. På et nylig avholdt seminar i regi av Dommerforeningen, der jeg deltok, ble disse spørsmålene reist og problematisert etter innledning av professor Eirik Holmøyvik.

Grunnloven § 89 pålegger domstolen en plikt til domstolsprøving av forvaltningsvedtak. Regelen gir ingen mening dersom domstolen er stengt. Og domstolens rettsstatlige plikt til å verne borgerne mot brudd på grunnleggende rettigheter og friheter er særlig sterk under en krisesituasjon — slik ukene etter 12. mars var et klassisk eksempel på.

Domstolen er en statsmakt på linje med regjering og storting, med en helt kritisk samfunnsfunksjon. Hvor går ansvarsgrensene mellom administrativ styring gjennom Domstoladministrasjonen (DA), styring av domstolledere for hver domstol, og styring i hver enkelt sak - av den enkelte dommer?

I domstoloven står det ikke et ord om dette. Det er ikke åpenbart at domstollederne har myndighet til å stanse og/eller utsette domstolsbehandling, og domstolsloven § 123 blokkerer slik styring i enkeltsaker — der ligger myndigheten hos den enkelte dommer.

Hva med DA? Heller ikke dette står det noe om i domstolsloven. Der står det grovt sagt bare at DA finnes, men lite om DAs kompetanse eller rekkevidden for dens administrative ansvar. I forarbeidene heter det at DA skal utøve den administrative myndighet som ikke er lagt til den enkelte domstolsleder, men så lenge domstolsledernes kompetanse ikke er klart beskrevet og avgrenset i loven, er vi like langt.

Jeg kan heller ikke se at Grunnloven § 95 om domstolens uavhengighet hjelper oss til å trekke grensene mellom dømmende virksomhet og administrativ styring. DA er imidlertid et forvaltningsorgan, underlagt politisk styring, slik at DA må anses utelukket som beslutningsorgan for nedstengning av domstolen. Den utøvende makt skal ikke kunne begrense den dømmende makts mulighet til å kontrollere førstnevntes maktutøvelse.

Dette bringer meg over til det andre temaet jeg ønsker å rette søkelys mot: Hvorfor i alle dager har vi ikke bestemmelser i domstoloven som regulerer hvordan domstolene skal opprettholde sin funksjon i en krisesituasjon, herunder hvem som skal ta avgjørelser om hva domstoler skal gjøre i en krisesituasjon? Slike regler har vi i en rekke andre lover, som energiloven og strålevernloven.

Det er mye å lære av koronakrisen, også for rettsstaten. Høyt oppe på listen står behovet for å få gjennomtenkte beredskapsregler inn i domstoloven. Sammen med tilstrekkelige økonomiske og rettslige rammer for domstolens drift, må beredskapsreglene sikre reell og lik tilgang til domstolsprøving uavhengig av hvor man bor i landet — også for prøving av krisefullmakter. Neste gang vi opplever en situasjon der samfunnet trenger domstolene som mest, kan vi ikke risikere at de stenger helt eller delvis ned. •


JON WESSEL-AAS
Leder av Advokatforeningen
jwa@lundogco.no



ADVOKATFORENINGENS MR-REGEL OG FORENINGENS LEDER: PRAGMATISME SPISER PRESTISJE TIL FROKOST



Av STEPHAN L. JERVELL, advokat i Wiersholm

I 2017 iverksatte Advokatforeningen et godt tiltak ved å sette ned et ad hoc utvalg som skulle utrede en mulig menneskerettsregel for advokater. Arbeidet kulminerte med et forslag til en ny regel i RGA 1.4 som ble vedtatt av Hovedstyret i mai 2018. Bestemmelsen har følgende ordlyd:

«Advokatens forhold til menneskerettighetene

En advokat skal ikke gi råd som advokaten forstår eller må forstå vil innebære krenkelse av noens menneskerettigheter eller en betydelig risiko for dette. Med menneskerettigheter menes det samme som i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.»

Basert på ordlyden alene er det ikke vågalt å hevde at bestemmelsen kan synes å være litt løs i kanten og noe upresis. Dette er dog ikke uvanlig ved denne type fanebestemmelser — se til sammenligning de ulike fanebestemmelser som er blitt inntatt i Grunnloven gjennom årenes løp.

Ettersom bestemmelsene i RGA er forskrifter som en del av advokatforskriften, anmodet Advokatforeningen om Justisdepartementet gjorde også pkt. 1.4 til forskrift. For RGA har man den spesielle situasjon at det er Advokatforeningen som vedtar RGAs innhold, men det er Justisdepartementet som gjør bestemmelsene til forskrift. For departementet er således situasjonen den at de ikke kan gjøre endringer i den ordlyd Advokatforeningen har vedtatt, og må derfor nøye seg med å stadfeste eller forkaste regelen.

I dette tilfellet — og kanskje ikke så overraskende — led Advokatforeningen det forsmedelige tap at Justisdepartementet i august i år besluttet at pkt. 1.4 ikke egnet seg som forskrift. Departementet sa seg enig med høringsinstanser som Regjeringsadvokaten og Tilsynsrådet for advokatvirksomhet at bestemmelsen var uklar, vidtrekkende og utfordrende å anvende. Man pekte på at bestemmelsen kan medføre tolkningstvil og usikkerhet. Ifølge departementets nådeløse dom var bestemmelsen «ikke forskriftsmessig egnet for stadfestelse».



Faksimile fra Advokatbladet nr. 6 2020

”
I en slik situasjon skulle man kanskje tro at Advokatforeningen gikk i seg selv for å finne en vei ut av uføret.

For Advokatforeningen og RGA var dette meget uheldig, ettersom det skaper en ugunstig situasjon at alle reglene i RGA, minus en, er forskrifter — og da attpåtil Advokatforeningens prestisjefylte menneskerettsregel.

I en slik situasjon skulle man kanskje tro at Advokatforeningen gikk i seg selv for å finne en vei ut av uføret.

Men tilsynelatende går foreningen heller ned i skyttergraven. Ifølge foreningens leder Jon Wessel-Aas (Advokatbladet 13.august 2020) skal foreningen ikke gå i noen dialog med statens myndigheter om hvilke forpliktelser advokater skal påta seg. Wessel-Aas er videre veldig uenig i at regelen er uklar og mener at Regjeringsadvokaten og Tilsynsrådet har misforstått regelen.

Dette er jo interessant i seg selv, fordi hvis regelen er så klar som Wessel-Aas mener, så er det kanskje litt rart at presumtivt flinke jurister hos Regjeringsadvokaten og Tilsynsrådet misforstod denne. Wessel-Aas må da også ty til det han betegner forarbeidene for å forsvare sitt synspunkt om at bestemmelsen ikke er vanskelig å forstå. Det kan også påpekes at da Advokatforeningen ble gitt muligheten av departementet til å vurdere høringsmerknadene, så var Advokatforeningen enig i at det var «behov for å klargjøre bestemmelsens rekkevidde på noen punkter», men valgte likevel å opprettholde ordlyden uendret.

Fra et rent språklig synspunkt må det kunne hevdes at bestemmelsen ikke er helt entydig. Bestemmelsen henviser til å gi råd, og Advokatforeningen mener derfor det er tydelig nok at den kun gjelder rådgivning og ikke for eksempel bistand i tvistesaker. Betyr dette at den heller ikke gjelder for advokaters arbeid med transaksjoner? Mye tyder på at man nettopp har ment å fange opp advokaters arbeid med transaksjoner, men dette er ikke klart. Det er jo heller ikke helt enkelt å klart fastslå at tvistearbeid faller utenfor bestemmelsen. Wessel-Aas bidrar til ytterlige forvirring når han i Advokatbladet ikke snakker om rådgivning, men at regelen er kun «myntet på rådgivningsfasen». Betyr det at rådgivningsfasen før en tvist er omfattet? Noe som kan være uheldig.

Videre fremkommer i et brev fra Advokatforeningen til departementet — som utgjør en del av det Wessel-Aas be-

tegner som forarbeidene — at pkt. 1.4 retter seg mot «advokatens rådgivning ovenfor klienter som driver næringsvirksomhet» (min utheving). Dette kan fremstå som en fornuftig presisering, men er ikke noe man intuitivt kan lese ut av ordlyden. Det er heller ikke helt i tråd med Wessel-Aas' uttalelse i Advokatbladet hvor han fremhever at regelen også omfatter råd til offentlige etater i tillegg til næringslivet. Totalbildet synes således noe forvirrende.

Det man dog ikke må glemme, er at det ligger gode hensikter bak RGA pkt. 1.4, og utvalget som utformet bestemmelsen også gjorde viktig arbeid med å lage veiledere for advokater og en anbefaling om en menneskerettighetspolicy for advokatfirmaer. Dette bør følges opp ved å endre pkt. 1.4 slik at den kan bli forskrift. Det vil være svært uheldig om akkurat Advokatforeningens menneskerettsbestemmelse er den eneste regelen i RGA som ikke er i forskrifts form.

Dette betyr ikke at Advokatforeningen må gjøre noe knefall for departementet. Det å presisere og klargjøre en bestemmelse, er ikke det samme som å endre bestemmelsens meningsinnhold. For min del virker således Wessel-Aas' erklæring om at man ikke vil gå i dialog som lite hensiktsmessig. Det er ingen grunn til å tro at Advokatforeningen kan presse gjennom en regel som departementet mener er lite egnet som forskrift, og det er ditto lite gunstig at menneskerettsregelen som den eneste i RGA ikke skal være forskrift.

I en dialogrunde kan man også svare opp Regjeringsadvokatens kritikk — som virker litt overdreven — samt Tilsynsrådets synspunkter — som til dels misforstår reglenes subjektivitet. På denne måten kan man kanskje få en omformulert regel i RGA pkt. 1.4 som blir mer presis og enklere å forstå, som samtidig er egnet som forskrift. Dette må da være bedre enn en regel som mange oppfatter som noe uklar og som ikke godkjennes som forskrift. Pragmatisme spiser stort sett prestisje til frokost! •

– ENSIDIG FREMSTILLING AV JUS OG KLIMAPOLITIKK



Av STIG BJØRNDAR ANDERSEN, pensjonert advokat

Jeg ønsker bare å uttrykke min misnøye over de mange og ensidige artiklene om «det grønne skiftet» i siste nummer av Advokatbladet.

For oss medlemmer som ikke så enkelt kjøper påstanden om menneskeskapt klimakrise og som ser betydelige negative sider ved den norske klimapolitikken, er det provoserende å lese hvordan det over hele 16 sider propaganderes for en omstilling som på mange måter er høyst diskutabel.

Når en stor vindmølle (rett nok er den vel plassert til havs) preger bladets forside og tituleres «Den nye oljen for Norge - og advokatbransjen» så tilkjennegis et klart politisk budskap. Innholdet for øvrig følger opp, og det er forstemmende når man vrir det til at jussen kan spille bortimot samme heroiske rolle i klima-industrien som da Norge sto opp for sine petroleumsressurser.

Hvilken kamp for interessene til det norske folk ble ført den gang og hvilke interesser skal jussen tjene nå?

Advokatene som intervjues står unisont frem som ambassadører for en omstilling mange av oss er kritiske til. Et halleluja-kor. Men det er deres rett å promotere sitt syn og sin virksomhet når de får anledning til det. Problemet er redaksjonelt. I sum er belysningen av advokatenes rolle i klimasaken helt unyansert. Det gir et overvelden-

de inntrykk av at jussen kun som et redskap for svære forandringer, som i alle fall til dels er kontroversielle og har betydelige samfunnsmessige kostnader - økonomisk, miljømessig og menneskelig.

I mine øyne kan dette tegne et uriktig bilde av advokatyrbetaket og at advokatstanden i Norge ensidig er fokusert på egne fordeler ved den nye og svære økonomiske aktiviteten Og så er det liksom så innmari gøy å få være med på dette. Null motforestillinger.

Min oppfatning er selvsagt preget av mitt syn på klimasaken og min uro over klimatiltak som dels er bortkastede ressurser på symbolpolitikk, og dels har betydelige skadevirkninger. Jeg er imidlertid ikke alene om dette og regner med at også andre medlemmer har reagert negativt på den ensidige fremstillingen av jus og klimapolitikk i nr.

”
I sum er belysningen av advokatenes rolle i klimasaken helt unyansert.

6/20. Så jeg har et lite håp om at redaksjonen tar litt selvkritikk og om mulig kommer tilbake med stoff som kan nyanse-re bildet.
PS:

Jeg vil takke redaksjonen for at de uten knussel ville ta inn denne meningsyttringen fra meg. Som pensjonist har jeg brukt mye tid på å sette meg inn i klimasaken. Jeg er blitt skeptisk til den etablerte sannheten om menneskeskapt klimakrise og i særdeleshet til en (i videste forstand) enormt kostbar og symboltung norsk klimapolitikk.

Den legger i dag dominerende føringer på nær sagt alle samfunnsområder. Den er samfunnsomveltende og fortjener stor oppmerksomhet og innsikt fra oss alle. Det er min påstand at det ikke står så bra til med denne innsikten verken hos allmenheten, politikere eller advokatstanden. Det er mitt håp at dette endrer seg og at inntrykket av et rungende hurra til alt som skjer i klimapolitikkens navn ikke får feste seg verken i egne rekker eller utad. •

INNLEID OG UAVHENGIG?



Av HANS STENBERG-NILSEN, pensjonert advokat og tidligere leder av Advokatforeningen

Saken om ansettelse av Nicolai Tangen som sjef for oljefondet utløste skarpe diskusjoner. Et av stridsspørsmålene gjaldt Finansdepartementets adgang til å gripe inn i beslutningen fra Norges Banks hovedstyre. Finansminister Jan Tore Sanner forela saken for et advokatfirma som departementet hadde samarbeidsavtale med. I sin betenkning var advokatfirmaet enig med departementet, og betenkningen ble møtt med kritikk både fra media og Stortingets finanskomite.

I VG for 19/8-2020 skriver kommentator Hanne Skartveit at det uansett blir et bredt flertall i Stortinget for kritikk av ansettelsesavtalen. Hun tilføyer: «Men skal vi tro Finansdepartementets egne jurister, og innleide advokater, spiller det ingen rolle.»

Smak på setningen. Formuleringen «innleide advokater» oser av mistillit.

Enkelte stortingsrepresentanter var mer direkte. I Aftenposten samme dag gjengis representanten Bjørnar Moxnes slik: «Et privat advokatfirma gir deg det svaret du vil ha.»

Komiteens ordfører for saken, Hadia Tajik, er også krass i ord og mimikk der hun på TV i en lett foraktelig tone avfeier betenkningen fra et privat advokatselskap. En forsmådd frier kunne ikke fått det skarpere.

Jeg har ikke noe imot friske utsagn fra stortingsrepresentanter, det være seg i eller utenfor Stortinget, men uten å vurdere den konkrete saken: Er advokatbetenkningers omdømme så dårlig som det her er gitt uttrykk for?

En primæroppgave for advokatene er å gi klientene råd og svar i juridiske spørsmål. Daglig gir advokatene svar på direkte henvendelser, også pr. telefon. I det små kan svaret være en liten betenkning.

Jeg skal ikke presse dette for langt. Tangen-saken angikk kompliserte juridiske og politiske spørsmål som krevde svar på høyt nivå. Min mening er at også advokatene kan være blant de rette til å utforme betenkninger i kompliserte juridiske saker.

Både i store og litt mindre advokatfirmaer finnes gode advokater som på sitt spesialfelt er blant de dyktigste jurister vi har i vårt lille land. Kanskje ikke helt på høyde med gjennomsnittet i Justisdepartementets lovavdeling i å utforme lovtekster og kanskje heller ikke helt på nivå med juridiske professorers omfattende lesning av faglitteratur, men til gjengjeld har de en praktisk innsikt og erfaring på vedkommendes spesialfelt som løfter deres generelle nivå. I de senere år er flere advokater rykket opp fra sine advokatfirmaer til posisjoner som dommer i Høyesterett.

Problemet med advokaters betenkninger er ikke først og fremst kvaliteten, men uavhengigheten. Kan man være sikker på at betenkningen er noe mere enn et velformet og grundig partsinnlegg? Der begge parter i en tvist er enige om hvem betenkningsoppdraget skal overlates til, er det antagelig greit. Dette blir som i voldgiftssaker. Kan man klare på holde det hemmelig for «betenkeren» hvem betenkningen angår, er vel også uavhengighetsspørsmålet løst.

Normalt må man nøye seg med de uavhengighetsprinsipper og inhabilitetsregler man ellers har. Både oppdragsgiver og oppdragsmottager må her være seg meget bevisst.

Advokatenes forutsetninger for å forfatte betenkninger er bedre nå enn for forrige generasjon, etter at studiet også omfatter avhandlinger i form av masteroppgaver.

Tilbake til Tangen-saken, der Finanskomiteen ble forelagt kompliserte spørsmål innenfor internasjonal og norsk finans, skatterett, selskapsrett, arbeidsrett og statsrett. En hjelpende hånd anvises i grunnlovens paragraf 83 som gir Stortinget anledning til å innhente Høyesteretts råd i juridiske saker. Bestemmelsen brukes uhyre sjelden, med rette, for etter vår statsforfatning skal det helst være god avstand mellom de tre øverste statsorganer. Jeg vet ikke om saksordføreren, Hadia Tadjik, som er utdannet jurist, var inne på tanken om å spørre Høyesterett om råd, men hun har sikkert forstått at det er en risikosport å be om en betenkning.

En statssekretær ville i sin tid forankre sitt departements syn i en professoral betenkning, men ble lettere sjokkskadd da svaret gikk imot departementet. Han utformet denne læresetning: Du skal bare be om en betenkning hvis du kjenner svaret på forhånd. •

NYHET!

ABONNEMENT – JUS DIGITAL

FÅ TILGANG TIL MARKEDETS STØRSTE DIGITALE PORTEFØLJE AV JURIDISKE KURS!

Din etterutdanning har neppe vært mer tilgjengelig! Med vårt abonnement kan du ta kurs hjemmefra eller på jobben – når det passer deg.

Se så mange av våre e-kurs du vil. I tillegg får du tilgang til livestream av høstens årlige oppdateringskurs. Meld deg på kostnadsfritt som abonnent!

“Jeg klarte ikke å vente og har logget meg inn. Ser knallbra ut!”

Abonnent JUS Digital

JUS JURISTENES
UTDANNINGSSENTER

Bli abonnent på jus.no.

ANNONSE

Kindem & Co
Advokatkollegiet

Kindem & Co er et av Oslos største kontorfellesskap med 19 advokater. Våre advokater betjener de fleste rettsområder.

Vi har ledig kontorplass til

ADVOKATER

Vi kan også legge til rette for flere som ønsker å tre inn sammen.

Kindem & Co holder til i fine lokaler bak Stortinget i nyrenovert Prinsens gate. Store fellesarealer, med blant annet terrasse, bibliotek og lunsjrom – godt faglig og sosialt miljø.

Ta kontakt med Elisabeth Sejersted Brodtkorb (tlf 40 41 32 12) eller Asle Hesla (tlf 99 46 91 38) hvis du ønsker en uforpliktende samtale eller har spørsmål.

Søknad med CV kan sendes til eb@kindemco.no og ah@kindemco.no

– AT SMITTEUTVIKLINGEN SNUDDREDDET RETTSSTATEN

Hans Petter Graver engasjerte seg raskt og høyt da det ble kjent at regjeringen planla å innføre en «hemmelig» koronalov. Likevel ser han flere grunner til å hylle rettsstaten, og mener den kan komme styrket ut av pandemien.

TEKST OG FOTO: THEA N. DAHL

I september slapp jussprofessor Hans Petter Graver boken «Pandemi og unntakstilstand — hva covid-19 sier om den norske rettsstaten».

Der leverte han en analyse av tiltakene som ble satt inn i Norge under pandemien, og av utfordringene som vårt politiske og rettslige system stod overfor.

— En kombinasjon av folk drevet av frykt og politikere med behov for å vise handlekraft, er farlig. Den kombinasjonen hadde vi i noen korte uker. Det vi har lært av dette, er at heller ikke vi, i vårt stabile demokrati, er uberørt av denne type situasjoner, sa Graver under lanseringen.

Da forslaget til koronalov kom var han blant juristene som skrev høringssvar til hasteloven og deltok i «minihøringen» på Stortinget. Etter det såkalte «juristopprøret» ble det vedtatt en vesentlig moderert koronalov med flere begrensninger enn det regjeringen hadde foreslått.

I sommer fikk Graver UiOs formidlingspris for sitt tydelige og modige forsvar for rettsstaten gjennom flere år. Nå i høst er han vinneren av Akademikerprisen. Her blir Gravers bidrag til den offentlige debatten om både kriseloven, EØS-skandalen og ansettelsen av ny daglig leder for Norges Bank Investment Management trukket frem.

— Graver er en rollemodell for andre akademikere. Som forsker og formidler bringer han frem ny kunnskap, utfordrer etablerte sannheter og viser betydningen av akademikere for politikk og samfunn, sa juryleder Merete Nilsson da vinneren ble kjent.

— **Bekymrer det deg at lovgivningsprosessen bak regjeringens forslag til koronalov ble holdt hemmelig?**

— Alt var kaotisk i de innledende fasene

i begynnelsen av mars. Kommunenes tiltak overfor psykisk utviklingshemmede er et eksempel. Det er typisk at systemet overreagerer, og at de normale mekanismene som skal sikre rettsstatsverdier og rettssikkerhet kobles ut. Jeg ble overrasket over at det gikk an, over å se det hos oss. Både over at dette ble forberedt uten offentlighet, men også ved at det ble lagt til rette for en behandling i Stortinget uten offentlig debatt.

— **Hvordan håndtere domstolene pandemien da det kokte som verst, mener du?**

— Det er et tankekors at alle forventet at ansatte i butikker, i kollektivtransporten og så videre skulle gå på jobb og utsette seg for å møte mange mennesker, mens en så viktig samfunnsin-

”

Jeg mener man i enkelte domstoler gikk for langt i å beskytte seg selv og publikum.

stusjon som domstolene kunne stenge ned. Det viser hvor dårlig forberedt vi var. At det ikke fantes planer som var gjennomdiskutert på forhånd, som kunne sikret domstolens funksjon og sikret borgernes tilgang. Jeg mener man i enkelte domstoler gikk for langt i å beskytte seg selv og publikum.

— **Kan pandemien styrke rettsstaten?**

— Ja, på forskjellige måter. For det før-

ste har den vist at våre solide institusjoner er sårbare når det oppstår uventede situasjoner. Det er kunnskap vi må ta med oss og forsøke å bygge inn i institusjonene, slik at vi ikke opplever så mye kaos neste gang vi står overfor en uventet situasjon. I tillegg førte diskusjonene om koronaloven til to nye viktige nyvinninger. Det ene var mekanismen for parlamentarisk kontroll, som virker bedre enn det man har hatt tidligere i beredskapsloven og i forslaget til beredskapsfullmakt. Det andre er at Stortinget sterkt slo fast at domstolene skal prøve fullt og helt også vurderingen av nødvendigheten for å bruke fullmakter, samt proporsjonaliteten i bruken av dem. Det er noe helt nytt sammenliknet med tidligere teori og praksis.

— **Hva forteller samfunnsdebatten om koronalovgivning oss om rettsstaten?**

— Man kan kalle debattene et sunnhetstegn for en veletablert institusjon med sterke ryggmargsreflekser, men samtidig tror jeg det var smitteutviklingen som reddet rettsstaten. Hadde den ikke snudd i slutten av mars, tror jeg røstene som snakket opp for rettsstaten ville ha vært mange færre — og de ville møtt mye større motstand. 12. mars kom de første vedtakene og toppunktet på smitteutviklingen var allerede før 30. mars. Da hadde vi en situasjon hvor det egentlig var ganske enkelt å forsvare rettsstaten.

— **Nylig ble rettsstaten Norge tildelt rettssikkerhetsprisen. Var det fortjent, synes du?**

— Det er all grunn til å hylle den norske rettsstaten. Vi har veletablerte og »

HANS PETTER GRAVER (64)

Tittel: Professor, Institutt for privatrett, UiO

Opprinnelig fra: Født i Oslo, men oppvokst over «hele» verden

Bosted: Nordberg, Oslo

Sivil status: Gift, to døtre

- Preses, Det Norske Videnskaps-Akademi (2019-2021)
- Æresdoktor, Universitetet i Uppsala (2020)
- Æresdoktor, Universitetet i Heidelberg (2017)
- Æresdoktor, Universitetet i Helsingfors (2010)
- Æresmedlem, Juridiske Foreningen, Finland (2019)
- H.M Kongens gullmedalje for doktoravhandlingen «Den juristskapte virkelighet» (1986)
- Dekan, Det juridiske fakultet, Oslo (2008-2015)
- Vinner av Akademikerprisen (2020)
- Vinner av UiOs formidlingspris (2020)

Hans Petter Graver mener det både er inspirerende og foryngende å jobbe tett på studenter. Selv mener han at de har blitt flinkere både faglig og muntlig siden hans tid.

”

Det er all grunn til å hylle den norske rettsstaten. Vi har veletablerte og solide institusjoner med lange tradisjoner som jeg tror har stor betydning.

solide institusjoner med lange tradisjoner som jeg tror har stor betydning. Vi har også veldig høy tillit, både borgerne imellom, men også mellom borger og stat. Jeg har lenge ment at det samtidig er en av utfordringene; at tilliten kanskje er for høy. NAV-saken er et eksempel på dette. Politiet og domstolene hadde altfor høy tillit til forvaltningen, og aktørene hadde for høy tillit til hverandre. Dermed stilte ingen spørsmål ved grunnlaget som var gjort.

– Du har også skrevet boka «Jussen helter» om 12 utvalgte juridiske helter. Hva er en juridisk helt?

– Det er en som står opp og forsvarer rettstatsverdier når de er alvorlig truet. En som innser at man som jurist har et personlig ansvar for den makten man utøver, og som også gjør det til tross for at det vil kunne få betydelige negative konsekvenser for en selv.

– Hvem er den nålevende største juridiske helten, mener du?

– Jeg vil tippe at hvis man skal finne juridiske helter akkurat nå, vil det være innenfor kommunalforvaltningen. I en del kommuner er det nok mange jurister som opplever en situasjon hvor ting ikke går som de skal, hvor de er isolerte, og der det kanskje kan være truende og farlig å sette foten ned. De som er helter i denne forstand går nok til dels under radaren. I Norge er det likevel ikke mange som kommer i en slik situasjon, i motsetning til i Polen eller Ungarn for eksempel. Altså land hvor det er større motsetninger, og staten bruker sin makt på en åpenbart uetisk måte.

– Anser du deg selv som en juridisk helt?

– Jeg har aldri vært i en situasjon hvor jeg føler at jeg har måttet utøve en type makt som har vært moralsk diskutabel, og jeg har i hvert fall aldri vært i en situasjon hvor jeg har opplevd det som risikabelt eller truende å si hva jeg mener. Jeg vet ikke hvordan jeg eventuelt ville ha reagert.

– Hva er din oppfatning av kritik-

ken som har kommet mot jussutdanningen etter NAV-skandalen?

– Det er helt åpenbart at vi ikke har vært gode nok til å integrere EØS-retten. EU-retten er på mange måter et retts-system i seg selv, og det nytter ikke å behandle det som et spesialfelt. Det er

noe som griper inn overalt, og som har sin egen metode og sin egen logikk. Vi har ikke vært flinke nok til å formidle det og til å formidle grunnverdiene i systemet slik at de sitter i ryggmargen til studentene. Her har vi en jobb å gjøre. Problemet er at vi skal gjøre det med lærere som ikke selv har blitt utdannet i EØS-retten, så det tar nok tid. Dessverre.

– Hva håper du at vi har lært av NAV-skandalen?

– Det aller viktigste er at vi ikke lenger kan stole på at forvaltningen har oversikt over rettstilstanden på sitt område, eller på at den gjør sitt beste for å oppfylle reglene og verdiene som ligger der. Derfor må vi ha kontrollmekanismer på en annen måte enn det vi har hatt.

– Hvis du skal trekke frem et vendepunkt i karrieren, hva vil du nevne da?

– Jeg var blant annet med å utforme de etiske retningslinjene for Oljefondet. Det var en utfordrende og spennende jobb. Retningslinjene ligger i skjæringspunktet mellom offentlig styring og markedet, og mellom etikk og juss. Å få til noe her var spesielt utfordrende, også fordi mange sa at det var umulig. Med dette arbeidet innså jeg at det ikke var noen motsetning mellom det å være jurist og det å se jussen utenfra. Her var det snakk om å bruke faget på en grunnleggende fagkritisk måte.

– Det var et vendepunkt for meg da jeg innså at jeg ikke trenger å velge. Før det hadde jeg hatt en fot i rettsosiologi og en fot i jussen. Å knytte det som er en typisk selskapsrettslig oppgave til en norsk institusjon som er så forankret i norsk forvaltning som Norges Bank, har også vært veldig spennende. Jeg tror det er en av grunnene til suksessen internasjonalt. Ved at man har Oljefondet som et ledd i en solid og profesjonell forvaltningstradisjon, utfører man dette på en måte som gjør at det har en faglig tyngde som blir markedsledende globalt. •

Hele intervjuet kan du lese på Advokatbladet.no.



ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

19-085292ASD-BORG/03

Advokat dømt til å betale 100 millioner kroner

Et advokatfirma og en advokat er dømt til å betale 100 millioner kroner i erstatning etter å ha bistått to selskaper med et aksjesalg. Avtalen viste seg å ha et annet innhold enn det klienten la til grunn ved avtaleinngåelsen. Advokaten hadde da opptrådt uaktsomt, og ble ansvarlig for klientenes tap.

Dette kommer frem i en avgjørelse fra Borgarting lagmannsrett, avsagt 17. september 2020 (19-085292ASD-BORG/03).

Bakgrunnen for saken var at to aksjonærer («selger») hadde mottatt forespørsel om å selge 0,13 prosent av sine aksjer i Finn.no AS til majoritetsaksjonæren. Advokat A i advokatfirma B ble engasjert av selger som en av flere rådgivere. Gjennomføring av et salg ville medføre at kjøperen fikk en eierandel på over nitti prosent av aksjene.

Gjennom regler for konsernbidrag og utbytteskatt ble det antatt at en avtale kunne medføre en årlig skattegevinst for kjøperen på over 120 millioner kroner. Det ble på denne bakgrunn anbefalt at en avtale ga selger en andel av kjøpers skattebesparelse.

Partene ble ikke enig om noe salg. Forhandlingene ble senere gjenopptatt. Etter ytterligere forhandlinger og oversendelser av flere avtaleutkast, ble endelig avtale inngått. I forbindelse med utbetalinger året etter, ga selger uttrykk for at beløpene ikke stemte. Det ble vist til at selger ikke ble kompensert for skattefordelen som kjøper oppnådde ved avtalen.

STRENG NORM

Fra kjøpers side ble det fremholdt at avtalen ikke ga selger noe rett til slik kompensasjon. Etter gjennomgang ble kjøpers forståelse av avtalen lagt til grunn, og selger tok deretter ut søksmål mot advokat A og advokatfirma B. Det ble anført at advokaten ikke hadde gitt opplysninger til

klienten om at den endelige avtalen ikke ga selger rett til en andel av skattefordelen. Advokaten avviste ansvar.

Lagmannsretten viser til at profesjonsansvaret er strengt. Videre uttaler retten at advokatens spesialkompetanse og høye timepris fører til en streng norm: «Advokat C ble innhentet fra Oslokontoret på grunn av sin spesialkompetanse, og han tok en

”

Videre uttaler retten at advokatens spesialkompetanse og høye timepris fører til en streng norm.

høyere timepris enn det som fulgte av rammeavtalen. Dette taler for at aktsomhetsnormen må være streng».

Lagmannsretten legger til grunn at advokaten hadde i oppdrag å bistå ved forhandlingene og ved inngåelse av avtalen. Spørsmålet ble om advokat A særskilt skulle opplyst til klienten at det ikke var regulert noe andel til selger av kjøpers skattefordel i den endelige avtalen.

RÅD OM AVTALENS INNHOLD

Lagmannsretten pekte på flere konkrete forhold som tilsa at advokaten skulle tatt opp forholdet.

Lagmannsretten viste herunder til at en andel av skattefordelen var «et svært

vesentlig punkt» for selger, og at dette ikke ble oppgitt på noe tidspunkt.

Videre ble det vist til at advokat A hadde fått melding fra en advokatkollega som bistod i saken om at avtalens ordlyd ga uttrykk for noe annet enn det som klienten hadde forutsatt i forhandlingene. Videre ble trukket frem at klienten i et notat ved styrebehandlingen av salget hadde angitt at selger ville få en andel av skattefordelen. Notatet var også sendt til advokat A.

I tillegg fikk advokat A beskjed fra sin advokatkollega om at det var forskjell på innholdet i avtalen og notatet til styret. Lagmannsretten la på denne bakgrunn til grunn at advokat A hadde «...klare signaler på at [klienten] ikke hadde forstått [innholdet i avtalen]. Som advokat og med spesialkompetanse hadde han plikt til å sørge for at innholdet i avtalen var klart for klienten. Han har ikke gjort det. Dette er klanderverdig, og det er grunnlag for ansvar».

Det forelå også årsakssammenheng og økonomisk tap. Etter lagmannsrettens oppfatning var det mest sannsynlig at partene hadde blitt enig om en avtale med et annet innhold dersom advokat A hadde gjort selger oppmerksom på at avtalen ikke ga noen andel av skattefordelen.

Tapet ble fastsatt til 100 millioner kroner. I tillegg ble klienten tilkjent 2.144.186 kroner i sakskostnader for lagmannsretten og 850.000 kroner for tingretten.

Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken. •

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT



Jan Arild Vikan
LOs juridiske kontor
Region Midt-Norge
TRONDHEIM

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Anker-Rasch Nora Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Ardem Josefine Brækhus Advokatfirma DA OSLO
Aronsen Hanna Elene Blåsmo Advokatfirmaet Elden DA OSLO
Bakkerud Anne-Marthe Advokatfirmaet Midgaard & Ophthun AS KRAGERØ
Barrow Eva Mariama Sæthre Advokatfirmaet Næss, Lærum, Lier & Stende AS LILLESTRØM
Bergersen Magnus Hovda Advokatfirmaet Thommessen AS BERGEN
Bjørnrrå Ina Andrea Ytterstad Kluge Advokatfirma AS OSLO
Brekka Knut Hombie Olsby advokatfirma AS OSLO
Brekke Andreas Øie Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Bryde Martin Hageselle Wikborg Rein Advokatfirma AS BERGEN
Dirdal KristinaAdvokatfirmaet Andersen & Bache-Wiig AS OSLO
Eikaas Baard Østby Aarskog Advokatfirma AS HAMAR
Eilertsen Rakel Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Elgesem Carsten Smith Advokatfirmaet Lund & Co DA OSLO
Elkjær Susanne Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Elvebakk Sondre Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Engedahl Marthe Advokatfirmaet Sulland AS OSLO
Engh Anna Karoline Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Evjenth Eskild Advokatfirmaet Finn AS HARSTAD
Fagerland Knut Terje Deloitte Advokatfirma AS HAUGESUND
Fredriksen Jonas Koch Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Gjørtz Svein Advokatfirmaet Lund & Co DA OSLO
Greve Jeanine Cecilie Krefting Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Grey Edward Advokatfirma DLA Piper Norway DA OSLO
Grime Ole Kristian BDO Advokater AS OSLO
Grødahl Torbjørn Ingebrigtsen SANDS Advokatfirma DA TROMSØ
Haugland Marthe Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Hennig-Olsen Maria-Louise Hallandvik Advokatfirma Tofte DA KRISTIANSAND S
Hjermind Nikolas Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO
Irgens Kine Birgitte Kvisvik Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Johansen Mikkel Labahå Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Jæger Markus Vigsnaes Kluge Advokatfirma AS BERGEN
Jørgensen Henriette Solbakke Advokatfirmaet Selmer AS OSLO
Kallar Hedda Marie Hammerhaug Advokatfirmaet Schjødt AS BERGEN
Kaus Iselin Kluge Advokatfirma AS OSLO
Killingstad Andreas Advokatfirmaet Grette AS OSLO
Kleppenes Kamilla Hope Wikborg Rein Advokatfirma AS BERGEN
Krokå Henrik Monrad Stranheim Bull & Co Advokatfirma AS OSLO
Langeveld Arja Mathilde Advokatfirmaet Meling AS STAVANGER
Lehmann Asgeir Arntzen de Besche Advokatfirma AS OSLO
Lervik Maren Advokatfirmaet Grette AS OSLO
Liavaag Marcus Strand Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO

Lie Mathilde Legal 24 Advokatfirma AS OSLO
Lyngstad Marcus Nicolay Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Meling Kamilla Espeland HELP Forsikring AS OSLO
Moen Henrik Advokatfirmaet Magnus Legal AS OSLO
Molyneux Rebecca Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Mosand Eline Julianne Advokathuset Lofoten SVOLVÆR
Nikkerud Linn Widad Firdaous Advokatfirmaet Auxilium AS OSLO
Nordhus Oda Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Noren Bjørn Erik Advokat Aina Helene Tvengsberg KIRKENÆR
Norø Mariell Advokatfirmaet Østgård DA TROMSØ
Olsen Guro Advokatene Rekve, Pleym & Co TROMSØ
Otterstrøm Oskar Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Ousdal Ingeborg Charlotte Kluge Advokatfirma AS STAVANGER
Oware Patrick Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Piene Kaja Bakkevig Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Plassen Anders Advokatfirmaet Berngaard AS OSLO
Ramleth Lina Frøhaug Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Ripe Kevin Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Roll Gina Helvik Advokatfirmaet Haavind AS OSLO
Rosmo Kristoffer Paul Ernst & Young Advokatfirma AS OSLO
Ruus Nina Ryttnar Bang-Hansen Advokatfirma AS OSLO
Røksund Håvard Arntzen de Besche Advokatfirma AS OSLO
Skramstad Ulrik Link Advokatfirma AS STAVANGER
Solberg Steffen Hopstad Advokatfirmaet Nidaros DA TRONDHEIM
Stabell Andreas Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Steinbakk-Olsen Andreas Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Stendal Heidi Advokatfirmaet Thommessen AS STAVANGER
Stub Hanna Broholm Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS TRONDHEIM
Svendsen Sindre Johann Abusland Kvale Advokatfirma DA OSLO
Sæle Håkon Advokatfirmaet Judicium DA BERGEN
Taxerås Hedda Sofie Brækhus Advokatfirma DA OSLO
Thuve Maria Christina Advokatfirmaet Teigstad AS OSLO
Torset Bendik Dybdal Wikborg Rein Advokatfirma AS BERGEN
Tran Quang Vinh Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Tveiten Odin Flatlandsmo Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Warda Sara Habib Advokatfirma Bull Årstad DA STAVANGER
Wickmann Anna Malene Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Wilhelmsen Kristian Støback Advokatfirmaet Haagensen & Bakkeland AS TROMSØ
Wiik Emil Lunde Advokathuset Justisia AS GRÅLUM
Wæhle Aud-Silje BDO Advokater AS avd Trondheim TRONDHEIM
Wærnhus Ellen Kristiansen KPMG Law Advokatfirma AS OSLO
Øiesvold Jorun Guldbakke Advokatfirmaet Lund & Co DA OSLO
Øymo Tove Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Berge Beate Kathrine Kluge Advokatfirma AS OSLO
Ådlandsvik Miriam Ward Deloitte Advokatfirma AS OSLO
Fullmektig hos internadvokat
Abrahamsen Marte Protector Forsikring ASA OSLO
Ali Noman Asghar HELP Forsikring AS OSLO
Arnesen Sandra Protector Forsikring ASA OSLO
Basit Ahmad Kaiser Qureshi Crawford & Company (Norway) AS SANDVIKA
Haarr Benedicte Cecilie Maria Bank Norwegian AS OSLO
Holli Martine Lowzow HELP Forsikring AS OSLO
Ihalainen Anna-Karoliina Elkjøp Nordic AS OSLO
Lynne Catharina Selvaag Bolig ASA OSLO
Pettersen Eirin Auran Statskog SF NAMSOS

Reppen Hans Edvard Bjugstad HELP Forsikring AS OSLO
Solheim Henriette Crawford & Company (Norway) AS SANDVIKA
Torblaa Thea Martine HELP Forsikring AS OSLO
Fullmektig hos offentlig advokat
Stange Silvia May Karmøy kommune - Kommuneadvokaten KOPERVIK
Fullmektig hos organisasjonsadvokat
Eldøy Espen Andreas Creo - forbundet for kunst og kultur OSLO
Engebretsen Lars Norsk Fysioterapeutforbund OSLO
Kalvatn Nora Birgitte Samfunnsbedriftene OSLO
Internadvokat
Dale Jan Arve Tryg Forsikring LYSAKER
Olsen Lisa Cathrin Fremtind Forsikring AS OSLO
Privatpraktiserende advokater
Bergem Siv Elisabeth Grønning Advokat Siv E.G.Bergem TRONDHEIM
Klausen Søren Hesselund Advokatfirmaet IUNO OSLO
Larsen Morten Ørke Advokatfirma Morten Larsen OSLO
Lauvdahl Vegard Rosenvinge Nord Advokatfirma DA MO I RANA

GJENINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Hals Fredrik Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Kallak Aina Advokatfirmaet Molteberg Nilsen AS OSLO
Skotaam Karoline Sandersen Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS BERGEN
Fullmektig hos internadvokat
Haavind Guro Telia Norge AS OSLO
Fullmektig hos offentlig advokat
Fossum Anett Lørenskog kommune LØRENSKOG

Internadvokat

Apeland Emilie Høgheim Tryg Forsikring BERGEN
Hasani Skender SpareBank 1 SMN TRONDHEIM
Røysland Katrine Bergum HELP Forsikring AS OSLO
Sellevold Øystein Sparebanken Sogn og Fjordane FØRDE
Offentlig ansatt advokat
Fykse Sissel Lørenskog kommune LØRENSKOG
Olsen Janicke Sæther Nesodden kommune NESODDTANGEN
Privatpraktiserende advokater
Bjelland Asle Kluge Advokatfirma AS OSLO
Boulebtina Samia Advokatfirma Jahaj OSLO
Brautaset Are Lysnes Advokat Are L. Brautaset JAR
Eid Marie Klostereng Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS DRAMMEN
Ernes Kjell Ove Advokatfirmaet Galtung OSLO
Guderud Magnus Bergessønn Advokatfirmaet Riisa & Co ANS OSLO
Juul Axel Manø Advokatfirmaet CLP DA OSLO
Jørgensen Hilde Lind Advokat Hilde Lind Jørgensen SKALLESTAD
Lundgaard Karianne Francoise Aamdal Advokatfirmaet Lund & Co DA OSLO
Lyby Marie Solvoll Advokatfirmaet Tollefsen AS SOGNDAL
Monsen Aleksander Bing Hodneland Advokatselskap DA OSLO
Rivertz Sven Magnus Dalan Advokatfirma DA OSLO
Stjernen Ingviold Kluge Advokatfirma AS OSLO
Strand Tormod Bergem Advokatfirmaet Hammervoll Pind AS STAVANGER
Svedberg Hans Johan Elias Kluge Advokatfirma AS OSLO

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Nybakk Harald OTTESTAD

ANNONSE



2 LEDIGE KONTORPLASSER FOR ADVOKATER I TROMSØ

Justitia AS er lokalisert i Tromsøs sentrale advokat- og forretningsstrøk på Strandtorget i Tromsø sentrum.

Lokaliseringen på Strandtorget 5 gir store profileringsmuligheter for leietakerne og er svært sentralt for forretningsvirksomhet med nærhet til byens beste hoteller, restauranter/kafeer, motebutikker, kjøpesenter mv.

Advokatkontoret består i dag av flere erfarne og dyktige advokater, samt velfungerende skrankepersonell, og bistår næringslivet og private klienter innenfor flere juridiske fagområder. Vi legger vekt på høy kompetanse og effektivitet. Fagområder for næringsdrivende er alminnelig forretningsjus, blant annet selskapsrett, kontraktsrett, fast eiendom- og enterprisesaker, arbeidssaker, insolvensrett- og gjeldsforhandlinger.

For privatpersoner yter vi bistand i hovedsak innenfor fagområder som arv og dødsboskifte, skilsmisse/samlivsbrudd, arbeidsrett, fast eiendom, jordskifte og forvaltningssaker. To advokater er fast oppnevnt som bostyrer i rettskretsen. Kollegiet har arbeidet sammen i over 20 år og har et svært godt både faglig og sosialt miljø.

Vi ønsker oss flere kollegaer og har to romslige kontorer til leie. Lieforholdet innbefatter et komplett advokatkonsept, inkludert alle fasiliteter som konferanserom, resepsjon, spiserom, driftstilbehør, fibernett, multifunksjons-maskin, alt av kontorrekvisita, lunsj/kaffe servering mv.

Ta kontakt med daglig leder Ingar Nordmo Olsen 90 98 09 50 – ino@justitia.no, hvis du ønsker en uforpliktende og hyggelig prat om våre lokaler.



Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 19. oktober. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.



ADVOKAT ANNE KATHRINE FOKK har sluttet i Osloadvokatene AS i Oslo og begynt i NITO – Norges Ingeniør og Teknologiorganisasjon i Oslo.



ADVOKAT BJØRN OLAV ISAKSEN har sluttet i DNB Bank ASA, Juridisk i Oslo og begynt i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo.



ADVOKAT KRISTIAN NØRGAARD har sluttet i Advokatfirmaet Hjort DA i Oslo og begynt i Finansforbundet i Oslo.



ADVOKAT PER J. ZIMMER har sluttet i Advokatfirma Andenæs Aaløkken Veum DA i Oslo og tiltrådt som partner i Vaag & Zimmer Advokatfirma AS i Oslo.



ADVOKAT MARIA HESSEN JACOBSEN har sluttet i Advokatfirma Alvheim og Hansen ANS i Bergen og begynt i Advokatfirmaet Elden DA i Bergen.



ADVOKAT OLE CHRISTIAN BORGE har sluttet i Pareto Securities AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Selmer AS i Oslo.



ADVOKAT ELIAS CHRISTENSEN har sluttet i Advokatfirmaet Næss, Lærum, Lier & Stende AS i Lillestrøm og begynt i Advokatfirma Andenæs Aaløkken Veum DA i Oslo.



ADVOKATFULLMEKTIG SYNNE BERNHARDT har begynt i Advokatfirma Andenæs Aaløkken Veum DA i Oslo.



ADVOKAT EGIL HORSTAD har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Bergen og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet Schjødt AS i Bergen.



ADVOKAT CECILIE TOLLEFSEN har sluttet i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo og begynt i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo.



ADVOKAT MARCUS HYTTEN NILSSEN har sluttet i Protector Forsikring ASA i Oslo og begynt i Advokatfirmaet NOVA DA i Oslo.



ADVOKAT EIVIND WENTCEL GRANDE har sluttet i Advokatfirmaet Henriksen & Co ANS i Oslo og begynt i Protector Forsikring ASA i Oslo.



ADVOKAT ANJA ANKERUD har sluttet i Advokatfirmaet Ræder AS i Oslo og begynt i AGP Advokater AS i Oslo.



ADVOKAT HÅKON HOLM WESTAD har sluttet i Advokatfirmaet Lund & Co DA i Oslo og begynt i Larhammer Aarseth Advokatfirma AS i Molde.



ADVOKAT LINN KVADE RANNEKLEIV har sluttet i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo og tiltrådt som partner i Arntzen de Besche Advokatfirma AS i Oslo.



ADVOKAT FINN EIDE har sluttet i Deloitte Advokatfirma AS i Stavanger og tiltrådt som partner i Haver Advokatfirma AS i Stavanger.



ADVOKAT BJØRN OVE BLOMHOLM ENGELSTAD har sluttet i Advokatfirmaet Salomon-Johansen AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Helland Ingebrigtsen DA i Sandvika.



ADVOKAT ERIK VATNE har sluttet i LEA Advokatbyrå AS i Trondheim og startet opp Advokat Erik Vatne AS i Trondheim.



ADVOKAT ARNE STEEN SLÅTTÅ har sluttet i Advokatfirmaet Haavind AS i Oslo og begynt i DNB Bank ASA, Juridisk i Oslo.



ADVOKAT VESLEMØY AGA har sluttet i Bing Hodneland Advokatselskap DA i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Mette Y. Larsen & Co i Oslo.



ADVOKAT KRISTINE FREMSTAD MOEN har sluttet i Advokatfirmaet Haavind AS i Oslo og begynt i Hovedorganisasjonen Virke i Oslo.



ADVOKAT TORKJEL VALLAND har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt AS i Bergen og tiltrådt som partner i Kluge Advokatfirma AS i Bergen.



ADVOKAT ODDLEIF TORVIK har sluttet i Advokatfirmaet Schjødt AS i Bergen og begynt i Kluge Advokatfirma AS i Bergen.



ADVOKAT JOHAN SVEDBERG har sluttet i Norwegian Fish Company og begynt i Kluge Advokatfirma AS i Oslo.



ADVOKAT MICHAEL NAAS JACOBSEN har sluttet i Ringsaker kommune i Brumunddal og begynt i Eika Forsikring AS på Hamar.



ADVOKAT ALEXANDER WIESNER BARG har sluttet i Advokatfirmaet Ræder AS i Oslo og begynt i Fremtind Forsikring AS i Oslo.



ADVOKAT ANDERS NORDLI har sluttet i Advokatfirmaet Thommessen AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo.



ADVOKATFULLMEKTIG EMIL LUNDE har sluttet i Advokatfirmaet BAHR AS i Oslo og begynt i Advokathuset Justisia AS i Sarpsborg.



ADVOKAT EMMA C. AANESEN har sluttet i Austin Lyngmyr & Co advokatfirma AS i Oslo og begynt i Codex Advokat Oslo AS i Oslo.



ADVOKAT STINA SAASTAD har sluttet i Advokatfirmaet Holmen & Co. DA i Oslo og startet opp Advokatfirmaet Saastad AS i Oslo.



ADVOKAT INGRID KLOKK SANDBERG har sluttet i NHO i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Thallaug ANS på Lillehammer.



ADVOKATFULLMEKTIG INGRID SVARSTAD NØRSTEBØ har sluttet i Fylkesmannen i Innlandet på Lillehammer og begynt i Advokatfirmaet Thallaug ANS på Lillehammer.

- Nedstengningen ikke bestemt i statsråd

At det var Helsedirektoratet, og ikke Kongen i statsråd, som vedtok å stenge ned Norge, er et brudd på Grunnloven, mener jusprofessor Eirik Holmøyvik ved UiB.

– Hvem kan egentlig bestemme at en domstol skal stenge ned? Og hvorfor skiller smittevernloven seg fra andre lover?

Dette var noen av spørsmålene som var oppe til debatt på et seminar om korona-pandemiens påvirkning på domstolene som ble arrangert av Dommerforeningen og Juristforbundet i Oslo nylig.

– At Regjeringen under pandemiutbruddet brukte sine fullmakter til å fravike lover gitt av Stortinget, reiser grunnleggende statsrettslig spørsmål. Det store spørsmålet fra mitt perspektiv, er hvem som kan pålegge nasjonale smitteverntiltak som får enorme konsekvenser for hele landet, sa Holmøyvik.

– Konklusjonen er at jo, det er regjeringen, men det som skjedde, var at det var Helsedirektoratet som gjorde vedtaket. Det var ikke noe statsråd den 12. mars. Et underordnet organ gjorde tre inngripende vedtak; det stengte skoler, påla karantene og stengte en rekke offentlige og private virksomheter.

– Ikke for å være vanskelig, men hva med Grunnloven § 28, som sier at særlige viktige saker må avgjøres i statsråd? Hvor var den, disse hektiske dagene i mars? Jeg spør, i etterpåklokskapens lys fra et professorståsted; var smitteverntiltakene som ble gitt den 12. og 15. mars en viktig sak, jamfør Grunnloven § 28, spurte han.



Smittevernloven må endres, mener Eirik Holmøyvik.

ANNONSE



Advokat Vygruppen AS

Juridisk enhet i Vygruppen AS bistår konsernledelsen og forretningsområdene innen et bredt felt av juridiske tjenester deriblant kontrakts- og avtalerett, anskaffelsesrett, personvern, arbeidsrett, konkurranserett, selskapsrett og transaksjoner. Juridisk enhet har tre advokater og en advokatfullmektig, og ledes av Juridisk direktør. Enheten er en del av avdeling for organisasjon og stab.

Arbeidsoppgaver

- Juridisk rådgivning og bistand til konsernledelsen og virksomhetene på det forretningsjuridiske området og særlig selskapsrett, kontraktsrett og personvern
- Bistå i forhandlinger med samarbeidspartnere, kunder og leverandører

Kvalifikasjoner

- Mastergrad i rettsvitenskap / Cand. Jur
- Advokat med minimum 3 års relevant erfaring fra arbeid med forretningsjuss
- Gode engelskkunnskaper både muntlig og skriftlig
- Forretningsforståelse og kommersielt fokus

Personlige egenskaper

- Du har sterk gjennomføringsevne
- Du har svært gode kommunikasjonsevner og er en relasjonsbygger
- Du er positiv og serviceorientert
- Du er strukturert og analytisk

Vi tilbyr

- En viktig rolle i videreutviklingen av Vygruppen
- Markedsbaserte og konkurransedyktige betingelser
- Faglige og personlige utviklingsmuligheter som bare et stort konsern kan gi
- Gode pensjons- og forsikringsavtaler
- Gode rabatter på togreiser for deg og din familie
- En bedrift preget av fellesskap og mangfold
- Lyse lokaler med god kantine og treningsfasiliteter

For spørsmål om stillingen:
Otto Roheim, juridisk direktør, tlf. 916 53 417

 Søknadsfrist:	19.10.2020
 Arbeidsgiver:	Vygruppen AS
 Sted:	OSLO
 Stillingstittel:	Advokat
 Heltid / Deltid:	Heltid
 Ansettelsesf...	Fast



- NÅR KONTORENE BARE BLIR STØRRE, KAN MAN MISTE NOE PÅ VEIEN

Kristian Nordheim har vært sentral i oppbyggingen av Simonsen Vogt Wiig i Trondheim og mener næringslivet har mye å lære av Nils Arne Eggen, den mestvinnende norske fotballtreneren gjennom tidene.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Partneren i Simonsen Vogt Wiig har tjue år bak seg i firmaet — de fleste av dem som styreleder for Trondheims-avdelingen.

— I 2000 startet Arild Paulsen og jeg det som ble Vogt & Wiigs Trondheims-avdeling. Dette kontoret ble med inn i Simonsen Vogt Wiig i 2013. Da vi begynte, var vi et lite firma med potensial til å bli betydelig større. Det vi har fått til på tjue år, er vi ganske stolte av, sier Nordheim.

– Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat i Trondheim?

— Jeg synes ikke det er noen spesielle utfordringer med å være advokat i Trondheim. Men fortsatt er det jo kunder og oppdragsgivere som ikke er klar over at du ikke må til hovedstaden for å finne god juridisk kompetanse på alle fagfelt. Vi har store og gode fagmiljøer i Trondheim.

– Og det morsomste?

— For meg har det morsomste vært å få være med å bygge opp et stort og kompetent advokatmiljø — fra vi var to som gikk ut av et annet firma i 2000 til vi i dag er 27 advokater i Trondheim og en del av et landsomfattende og internasjonalt miljø. Det har vært en viktig verdi hele tiden at vi skal ha et solid faglig miljø i bunnen, med trivsel og samspill internt. Gode oppdragsgivere har stått i hovedfokus. Lange arbeidsdager blir lettere med godt miljø. Jeg har til gode ikke å glede meg til å gå på jobb.

— Og så det fotballfaglige, da. Vi er nok mer enn gjennomsnittet fotballinteresserte, en god del av oss her på kontoret. Det i en årrekke å ha vært, og fortsatt er samarbeidspartner med en lokal storklubb, spesielt i alle de gode mesterligaårene, har vært en fantastisk reise.

– Kan du trekke frem en utviklingstrend som preger kontoret ditt nå?

— Ytterligere faglig spissing og spesialisering for å møte behovet i markedet hos oppdragsgiverne, og å levere raskt når

behovet er der. På 1980-tallet kunne advokaten si til noen som ringte, at «jeg har anledning om fjorten dager». I dag må du levere omgående, ellers forsvinner kunden.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

— Den største saken det siste året, og som fortsetter å være det en god stund til, er en omfattende sluttoppgjørstvist mellom en byggherre og en totalentreprenør i et stort byggeprosjekt. Vi representerer byggherren.

– Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

— Ja, si det. Når du jobber med entrepriserett, som jeg gjør mye, så jobber du med Norsk Standard og veldig lite med lov. Derfor har jeg ikke noen sterke synspunkter på dette. Jeg jobber også mye med selskapsrett, men der har vi en aksjelov som ofte er under revisjon og modernisering.

– Bruker du noen digitale verktøy som gjør jobben din enklere, og som andre advokater kan ha nytte av å kjenne til?

— Chambers and Partners og The Legal 500 har kåret Simonsen Vogt Wiig til det ledende kontoret i Norge innen teknologi og medier, og vi mener at vi er veldig gode på digitale verktøy. For mitt vedkommende er det de digitale behandlingene i domstolen som er viktige, jeg står mye i retten. Ak-tørportalen, Lovdata, Rettsdata, digitale hovedforhandlinger, digitale utdrag. Den store tvisten som jeg nevnte, har for eksempel passert ti tusen sider med bilag. Håndteringen av store, dokumentrike saker er blitt noe helt annet i dag med digitale verktøy.

– Hva har koronasituasjonen betydd for kontoret ditt?

— Sikkert det samme som for de fleste. Hjemmekontor, restriksjoner på fysiske møter og reiser, møter på Teams, rettsmøter som fjernmøter, matpakke i stedet for lunsjbuffet. Vi er så heldige at ingen her har vært smittet. Vi er spente på hvor-

dan virkningene vil bli utover høsten og i første halvår 2021, selv om det arbeidsmessig har normalisert seg mye hos oss.

– Hva er mer komplisert ved å være advokat i dag, sammenlignet med da du begynte i yrket?

— Kravet til tilgjengelighet, umiddelbart svar og levering er helt annerledes i dag enn i 1980. I dag har vi e-post som stjeler oppmerksomhet kontinuerlig. Den gang hadde vi telefaks, og det var ikke alle som hadde det, heller.

– Er det utviklingstrekk i advokatyret som du er kritisk til?

— All mediefokusering, og etter min vurdering også forhåndsprosedyre, som vi ser i dag. For meg som jobber med klienter som ønsker å være seriøse og anonyme og ikke måles på profilering, er det uvant å oppleve medienes oppmerksomhet. Dessuten er det et utviklingstrekk at kontorene blir større og større. Du kan miste noe på veien. Eksempelvis hadde vi her i Trøndelag Rørosseminaret hver høst. Da møttes ikke bare advokatene, men også familiene. Det samholdet vi hadde den gangen, der vi trakk inn hele familien, gjorde at vi kjente hverandre veldig godt. Det er noe vi mister når vi blir veldig store.

– Og trekk du synes er positive?

— Digitaliseringen gjør hverdagen enklere. For den som jobber med store, tunge, arbeidskrevende saker og også prosedurer mye, er den et viktig element.

– En bok som har vært med på å forme deg?

— Jeg leser jo veldig mye faglitteratur, men Nils Arne Eggens Godfoten. Samhandling — veien til suksess har fantastisk mye nyttig lærdom. Når det gjelder å bygge et godt kollegialt miljø er den like god for næringslivet som for lagidretten.

Boken kom ut i 2000, og setter søkelys på hva som skal til for å skape en vinnerkultur. Ifølge Eggen må alle i et fellesskap ville det samme, og hjelpe hverandre for å få frem det beste i hverandre. I boken skriver han blant annet dette: «Vi har ingen mulighet til å realisere oss sjøl gjennom bare oss sjøl. Vi realiserer oss sjøl gjennom andre. Og vi realiserer andre gjennom oss sjøl.»

– Hva skulle du ønske du hadde visst om advokatbransjen da du studerte?

— Jeg visste ingenting om bransjen da jeg studerte. Den gangen var det jo ikke slik at man hadde traineejobb. Jeg jobbet i søpla da jeg studerte; det var min sommerjobb. Jeg studerte i Trondheim, tok eksamen i Oslo og hadde ingen formening om at det var advokatyret som skulle bli min karriere.

– Hvilken advokat ville du helst invitere på middag, og hva ville du servert?

— I denne sammenhengen skulle jeg ønske at kona mi var advokat... Jeg ville invitert mine to advokatsønner, Andreas og Karl Kristian. Helst skulle den tredje, Kristoffer, også vært med, men dessverre for ham valgte han å bli psykolog. Travle dager og forskjellig bosted gjør at jeg benytter alle anledninger til å møtes. Da skulle jeg servert kamskjell fra Hitra, rein indrefilet fra Røros og multer fra Oppdal. Da skjønner du kanskje at vi har et sted på Hitra og et sted på Oppdal som familien bruker mye. •



Fra Brattørkaia, der han har kontor, har Kristian Nordheim utsikt til både Trondheim sentrum og Munkholmen.

NAVN: Kristian Nordheim

ALDER: 68

STILLING: Partner i Simonsen Vogt Wiig

SPESIALITET: Entrepriserett, prosedyre og tvisteløsning, fast eiendom

HADDE SPESIALFAG I: Kriminologi

FAMILIE: Gift, tre sønner, seks barnebarn

BOSTED: Sverresborg i Trondheim

OPPRINNELIG FRA: Henningsvær, og har bodd elleve år på Finnsnes

– Alle bør oppleve en konsert i Drammen teater

Svensson Nøkleby-partner Kine Yngsdal Nystrøm savner tiden da hun kunne se toppartister i byens storstue. Men hun synes ikke det er så verst å ta seg en spasertur langs elvepromenaden.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

– Jeg er veldig glad i å gå på konserter og på teater. Begge deler er noe jeg savner nå om dagen – særlig fordi vi i Drammen, helt objektivt sett selvfølgelig, har landets vakreste teater! Å få med seg en konsert i på hovedscenen i Drammen teater er en opplevelse alle burde få med seg! Rett før landet nedstengte i mars var jeg og noen venninner på Melissa Horn – det var magisk! Jeg tar også med barna i teateret så ofte som mulig, juleteater har blitt en fin tradisjon. I Drammen har vi også Union Scene. Der er det gjennom hele året veldig mange bra arrangementer og konserter, og jeg er der så ofte som mulig. Ellers vil jeg anbefale den årlige Elvefestivalen som går av stabelen i august. 2020 ble koronaavlyst, men i fjor var det flere høydepunkter; Tinie Tempah, Minor Majority – og selvsagt Donkeyboy. Så nå gleder jeg meg til 2021!

– Noe annet kulturelt man bør oppleve i elvebyen?

– Vi er heldige som har et bysentrum som er så kompakt og lett tilgjengelig. Man kan enkelt utforske byen til fots, og det er veldig mye man kan både se og oppleve uten å være på et arrangement. Det er flott å gå langs Elvepromenaden, eller se på livet fra en utendørskafe. Med få meters avstand har vi Aass bryggeri - Norges eldste bryggeri, Drammen børs fra 1800-tallet og rådhuset med sin «slottslignende» arkitektur. Ellers så kan man krysse elven via den Y-formede broen «Ypsilon» til Union brygge hvor det er både restauranter og kaféer. Broen er spesielt flott når den lyser opp på kveldstid. Vil man litt ut av sentrum, så får man panoramautsikt over byen fra utsiktspunktet Spiraltoppen.

– Hva gjør sterkest inntrykk, bildekunst, musikk, litteratur, film eller teater?

– Musikk. Som nevnt synes jeg det er superstas å gå på konsert. I tillegg får jeg mer og mer sansen for fotokunst. David Yarrows bilder er fascinerende. Ellers så elsker jeg Janne Møller-Hansen sine A-ha-bilder.

– Noen streaming-favoritter?

– Jeg er ingen typisk Netflix-dame, haha



– til det er jeg for utålmodig av meg! Jeg ser heller en film innimellom. De to siste som utpekte seg var nok «A star is born» med Lady Gaga og Bradley Cooper – selv om jeg normalt ikke er en typisk dramamusikal-tilhenger – og «The Joker». Joaquin Phoenix spiller briljant. Filmen er både hjerteskjærende, brutal og nådeløs – og ikke minst viktig.

– Over til sport, får du med deg hvordan byens store sønn gjør det?

– Jeg har en fotballfrelst sønn på ti år som følger nøye med der, så det følger vi med på, ja. Firmaet vårt sponser Strømsgodset så vi pleier å være på Marienlyst også, men vi har ikke fått sett noen kamper i år, dessverre.

– Hører du på podkast, og kan du i så fall anbefale en?

– Ja, mye forskjellig, både fag og humor.



HVEM: Kine Yngsdal Nystrøm

TITTEL: Partner

ARBEIDSSTED: Svensson Nøkleby i Drammen

ALDER: 39

SIVIL STATUS: Gift, to barn

SPESIALISERING: Hovedsakelig kontraktsrett, og tvisteløsning, og selskapsrett



Drammen teater

«Friminutt» med Herman Flesvig og Mikkel Niva, «Radiorepsjonen» og «Morten Ramm - må på behandling». Også eeeelsker jeg «Jan Thomas og Einar blir venner».

– I bilen hører vi gjerne på barne-podcasten «Fortell meg om» - den har jeg faktisk lært mye diverse av. Ellers hører jeg på podcaster som «Oppdatert» og «Forklart». Der får man enkelt input på det «alle snakker om».

– Hva er ditt forhold til true crime?

– Jeg har rundet «NRK Hele historien» – episoden om Fritz Moen gjorde virkelig inntrykk, og den om Scandinavian Star-ulykken. Ellers har jeg selvfølgelig hørt «Orderud-saken», «Purk eller Skurk», og «Baneheia».

– Hvem vil du utfordre til neste gang?

– Stafettpinnen går videre til Elin Mack Løvdal som er partner i CLP. Vi var gode kollegaer i BAH. Jeg er sikker på at hun har mye spennende å by på!

Bli med i et lovutvalg

Advokatforeningen søker nye medlemmer til flere lovutvalg og faste utvalg. Som medlem i et lovutvalg er du med å påvirke rettsutviklingen og får inngående kjennskap til nye lovforslag innenfor ditt fagfelt.

Advokatforeningen skal nå besette verv i totalt 14 av foreningens utvalg.

Følgende lovutvalg har ledige verv:

- Asyl- og utlendingsrett.
- Avgiftsrett.
- Bank, finansiering og valuta.
- Bygningsrett og reguleringspørsmål.
- Børs- og verdipapirhandelrett.
- Erstatningsrett.
- Fangst, fiskeri og havbruk.
- Reindriffts- og samerett.
- Selskapsrett.
- Sivilprosess og voldgift.

Følgende andre faste utvalg har ledige verv:

- Utvalg for bistandsadvokater.
- Utvalg for internadvokater.
- Utvalg for juristutdanningen.
- Utvalg for likestilling og mangfold i advokatyrket.

Frist for å melde interesse eller foreslå kandidater er 27. oktober. Kortfattet forespørsel med kort CV vedlagt (ikke link, men vedlegg i pdf-fil), sendes til lovutvalg@advokatforeningen.no.

Advokatforeningen oppfordrer alle kretsledere til å foreslå kandidater til lovutvalgene.

ANNONSE

VELETABLERT ADVOKATPRAKSIS

Overdras og/eller kontorfellesskap
Unik beliggenhet – Bærum/Oslo vest
Utviklingsmuligheter.
Plass til 1 eller 2 til.

KONTAKT:
92 41 40 89
pmortve@broadpark.no

50 år siden

NEI TIL TITTELEN «LAGMANNNS-RETTSADVOKAT»

Møte i Advokatforeningens hovedstyre, 28. september 1970

Et medlem hadde i brev av 10. juli 1970 bedt forelagt for Hovedstyret spørsmålet om det vil være stridende mot lov eller god advokatskikk å benytte yrkesbetegnelsen «lagmannsrettsadvokat». Hovedstyret uttalte at det etter domstolloven ikke er adgang til å bruke «lagmannsrettsadvokat».

UENIGHET OM NORDISK SAM-ARBEID

Utkast til lov om anerkjennelse og fullbyrding av nordiske dommer på privatrettens område. Uttalelse fra Advokatforeningens lovutvalg for folkerett og internasjonal privatrett.

Ved konvensjon av 16. mars 1932 har de nordiske land bundet seg gjensidig til anerkjennelse og tvangsfullbyrdelse av dommer og rettsforlik i sivilrettslige forhold. Konvensjonen har i det store og det hele gitt en tilfredsstillende regulering av disse forhold, men som et ledd i det nordiske lovsamarbeidet er justisdepartementene i de fire nordiske land kommet til at konvensjonen bør avløses av ensartede lover i hver av statene.

Utalget stiller seg tvilende til hensiktsmessigheten av denne endringen. For den praktiserende jurist byr det på store fordeler at han gjennom konvensjonen – som i Norge er inntatt i lovsamlingen – lett kan konstatere hvorvidt en dom eller en annen avgjørelse vil bli anerkjent og fullbyrdet.

Erstattes konvensjonen med interne lover, vil man hver gang spørsmål av denne art kommer opp måtte undersøke ordlyden av vedkommende lands lov, noe som i praksis vil innebære en ikke ubetydelig komplikasjon.

Slike «ensartede» lover vil selv ikke ved vedtagelsen være helt enslydende, og man har ingen sikkerhet for at ikke de enkelte land også senere skal innføre endringer på egen hånd.

Det notat som følger lovutkastet gir ingen begrunnelse for ønsket om å gi opp konvensjonen til fordel for såkalt ensartede lover, og Utvalget vil anbefale at dette spørsmål tas opp til fornyet vurdering.

Norsk Advokatblad, nr. 8, 1970

3 avdelinger i Høyesterett

Ny virtuell avdeling opprettes i oktober for å unngå restanser fra korona-nedstengningen. – Dette er første gang siden behandlingen av landssviksakene etter andre verdenskrig at Høyesterett skal behandle tre saker parallelt, og som den gang er begrunnelsen hensynet til å unngå restanser, sier justitiarius Toril Marie Øie. I den midlertidige tredje avdelingen i Høyesterett skal sakene bare gå som fjernmøter.

Vil ha 50 års maksstraff

I Høyres førsteutkast til partiprogram for 2021–2024 foreslås det å utvide strafferammen til hele femti år for særlig grove forbrytelser, som terror.

– Dette forslaget tenker jeg ikke mye pent om, sier styremedlem i For-svarergruppen og hovedstyre-medlem i Advokatforeningen, Cecilie Nakstad.

– Strafferammene vi har er vide nok og straffene er lange nok som de er. Jeg tror ikke høyere straf-feramme er avgjørende for om en terrorist begår en terrorhandling, sier hun.



Rettergang	Talekontroll-program	Sitte-plass	Til-svarende Union	Tidligere dommer
Sikte				Sliten
Koronaen				
Blankett			Stykke Nyhets-byrå	
Mild-værs-periode				§
Plut-selig	Kvantor Vegg-pryd			Utgjør
		Steder Utrop		
Russisk sideelv			Trekke Frossen	
Spise Røre				Grønnsak
		Føles Æ		
Forbry-telses-plassens	Ikke på noe tidspunkt			

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.

Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **19. oktober**.

Vinneren av kryssordet i nr. 6 / 2020 var Inger Z. Lundquist, Oslo.

VI GRATULERER!

Løsningsordet var **CODEX**.

Annonseinformasjon

27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.800 kr
1/2 side 176x123	15.550 kr
1/4 side 176x58/116x83	10.250 kr
1/6 side 56x23/116x58	6.025 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Pia Himberg
Mobil 919 03 697
pia@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no
en tjeneste fra Advokatforeningen

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise

Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.

Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30, post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.



Translatørservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979

Bred erfaring og kompetanse

Kontakt oss på tlf. 810 33 333 eller post@translator.no



Sosiale medier



Wiersholm gledet de seg over å endelig kunne tilby studenter trainee-opphold igjen.



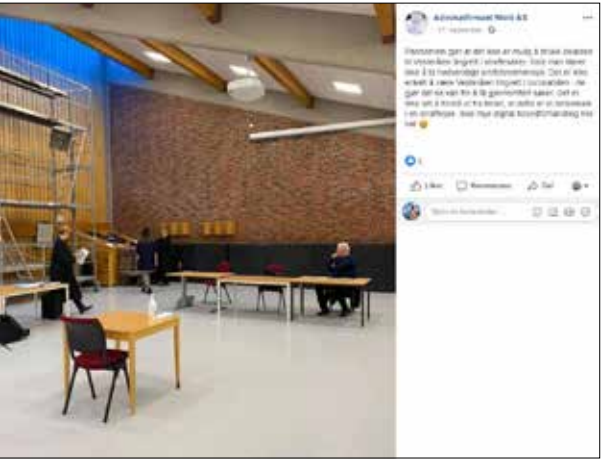
Advokatforeningens leder, Lund & Co.-partner Jon Wessel-Aas mente Domstolkommisjonen hadde kommet med viktige innspill i sin rapport om domstolene.



Selmer samlet teamet for tvisteløsning til et fellesbil-de på takterrassen. Tviste-løsning er firmaets største satsning fremover!



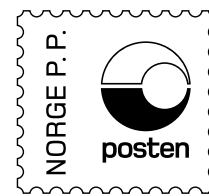
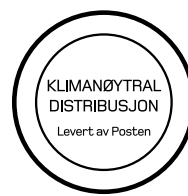
Advokatfir-maet Wold dokumenterte at korona-pandemien førte til et utradisjonelt rettslokale på Sortland.



Førsteama-nuensis og klarspråkan-svarlig ved UiO, Jon Christian Nordrum, inviterte til en konkurranse inspirert av en svensk kollega, og en rekke jurister kastet seg inn i kampen om seieren.



SANDS-veteran Morten Steenstrup gjorde seg klar for stortingsvalget i 2021. Han stiller til valg for Høyre.



Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

Munchs gate 7

**Nyoppusset heletasje
på 351 kvm bta ledig**

- Heis
- Et steinkast unna lagmannsretten og tingretten
- Lokalet pusses opp etter leietakers ønske i samråd med arkitekt
- Mulig med parkering i garasjeanlegg (Ibsengarasje), samt gateparkering



KONTAKT:

Liv Langseth

Tlf. 924 00 395 • liv@aurisforvaltning.no

Auris Forvaltning AS

auris
Forvaltning